

2021

RAPORT ROCZNY

Muzeum Narodowe
w Poznaniu

20
21

RAPORT
ROCZNY

Muzeum Narodowe
w Poznaniu

Muzeum Narodowe w Poznaniu i jego oddziały:

Galeria Malarstwa i Rzeźby _ Muzeum Sztuk Użytkowych _ Muzeum Historii Miasta Poznania

Wielkopolskie Muzeum Wojskowe _ Muzeum Instrumentów Muzycznych _ Muzeum Etnograficzne

Muzeum Pałac w Rogalinie _ Muzeum Zamek w Gołuchowie _ Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiałowie

Spis treści

Słowo wstępne	5
Strategia w działaniu	8
Rada Muzeum	18
Zbiory	22
Wystawy	38
Wydawnictwa	52
Działalność naukowa	56
Konserwacja	62
Edukacja	72
Wirtualne muzeum	82
Nagrody	86
Współpraca	90
Kartki z kalendarza	94
Muzeum Pałac w Rogalinie – centrum wydarzeń	106
Pałac w Śmiełowie własnością MNP	110
Inwestycje i remonty	114
Finanse	118
Sponsorzy i darczyńcy	122
Frekwencja	126

Szanowni Państwo,

pragnę oddać w Państwa ręce kolejny raport z realizacji działań Muzeum Narodowego w Poznaniu. Wraz z moimi współpracownikami podsumowujemy rok 2021.

Pomimo pandemii i częściowych lockdownów to był dobry rok, bogaty w wystawy i ciekawe zajęcia edukacyjne, dokonania naukowe, wspaniałe wydawnictwa, liczne działania konserwatorskie, satysfakcjonujące współpracę z instytucjami polskimi i zagranicznymi. Rok dynamiczny i różnorodny, w którym mieliśmy szczęście dzielić się pięknem z naszą Publicznością w dwojaki sposób: goszcząc w murach muzeów, ale również kontaktując się za pomocą różnorodnych mediów.

Nie pozwoliliśmy naszej strategii stać się martwą. Nie obrosła kurzem. Realizowaliśmy wyznaczoną w 2020 r. misję „Muzeum Narodowe – do dzieła!” i zawarte w niej konkretne zadania. PKN ORLEN objął mecenatem działalność Muzeum Narodowego w Poznaniu. To spory sukces marketingowy i ekonomiczny. Mogliśmy przeprowadzić szereg remontów za rekordową kwotę 2 mln zł, a także rozpocząć modernizację Muzeum Zamku w Gołuchowie, Muzeum Etnograficznego oraz kontynuować prace w ratuszu, siedzibie Muzeum Historii Miasta Poznania. Niewątpliwym sukcesem było uzyskanie znaczących środków na wynagrodzenia. To niezwykle ważne wobec wysokich kompetencji i zaangażowania pracowników MNP.

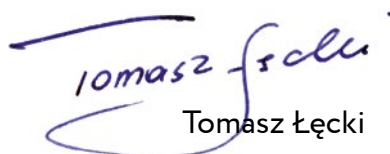
W pierwszym kwartale 2021 r. wprowadziliśmy sprzedaż biletów on-line, dzięki czemu nasze muzeum stało się jeszcze bardziej dostępne. Wielu naszych Gości wybiera tę formę zakupu. To był rok wielkich przedsięwzięć ekspozycyjnych: polskie arcydzieła malarstwa przełomu XIX i XX w. pokazaliśmy na wystawie „Polska. Siła obrazu”, ikonę polskiej sztuki współczesnej na wystawie „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”, a arcydzieło nastrojowego malarstwa duńskiego na wystawie „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza/ Light and silence”. Było także wiele mniejszych, a także interesujących wystaw i pokazów w oddziałach muzeum. Był to również okres, który zaowocował wspaniałymi wydawnictwami. Muzeum zostało docenione w konkursach muzealnych, w których sięgnęliśmy po zwycięskie laury. Jesteśmy z tego dumni!

Za bardzo dobrą należy uznać współpracę z muzeami w kraju, ale także z instytucjami zagranicznymi: w Kopenhadze, Lwowie, Monachium. Kiedy podpisywałem umowę o współpracy z dyrektorem Narodowej Galerii Sztuki im. Borysa Woźnickiego we Lwowie Tarasem Wozniakiem, nie mogłem przypuszczać, że naszym pierwszym działaniem będzie pomoc lwowskim Przyjaciołom w czasie wojny.

Niemalym wyzwaniem była współorganizacja z Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP szczytu V4 i Bałkanów Zachodnich w zespole parkowo-pałacowym w Rogalinie – jednym z najpiękniejszych miejsc Wielkopolski – pod duchowym patronatem śp. prezydenta RP na uchodźstwie Edwarda Raczyńskiego.

Był to rok podejmowania nowych wyzwań, pokonywania nieprzewidzianych trudności, budowania i zacieśniania współpracy. Rok radości z bycia częścią wielkiej muzealnej rodziny. O tym wszystkim piszemy na kolejnych stronach raportu.

Życzę miłej i pożytecznej lektury,

Tomasz Łęcki
Dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu

Zastępcy Dyrektora Muzeum Narodowego w Poznaniu

dr Maria Gołąb

Zastępca Dyrektora
Muzeum Narodowego w Poznaniu
ds. Naukowych

Agnieszka Purgat

Zastępca Dyrektora
Muzeum Narodowego w Poznaniu
ds. Administracyjnych

Remigiusz Łuczyński

Zastępca Dyrektora
Muzeum Narodowego w Poznaniu
ds. Ekonomicznych

STRATEGIA W DZIAŁANIU

ZAANGAŻOWANIE TO PODSTAWA SUKCESU

Wypracowanie w 2020 r. „Strategii Muzeum Narodowego w Poznaniu” w oparciu o szczegółową diagnozę stanu organizacji oraz wskazanej pożądanej kultury organizacyjnej wymagało dużego zaangażowania ze strony wszystkich pracowników. Czynnikiem decydującym o sukcesie wprowadzania koniecznych zmian w MNP w 2021 r. były: pełne zaangażowanie kadry kierowniczej najwyższego i średniego szczebla zarządzania oraz determinacja i konsekwencja całej organizacji we wprowadzaniu uzgodnionych zmian w życie.

Sformułowanie misji muzeum, a także określenie wartości oraz wizji wszelkich celów, programów i zadań uporządkowanych w strategii pomogły ustalić priorytety oraz wprowadzić odpowiedzialności, budżety oraz czas realizacji dla poszczególnych zadań.

Cele strategiczne realizowane w 2021 r. wynikają z pięciu kluczowych obszarów rozwojowych, co ilustruje tabela zamieszczona na s. 10.

Każdy z 17 celów strategicznych uszczegółowiony był do 58 celów operacyjnych, a te rozbite na 197 zadań. Począwszy od IV kwartału 2020 r., poprzez cały rok 2021, pracownicy wszystkich szczebli oraz wszystkich działów dokładali starań, aby terminowo i jak najskuteczniej realizować wytypowane działania. Z zaplanowanych na 2021 r. 132 zadań ukończonych zostało 98.

Pracownicy MNP podczas montażu wystawy „Polska. Siła obrazu” w Galerii Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Poznaniu, fot. Sonia Bober

Strategia rozwoju Muzeum Narodowego w Poznaniu 2020-2024

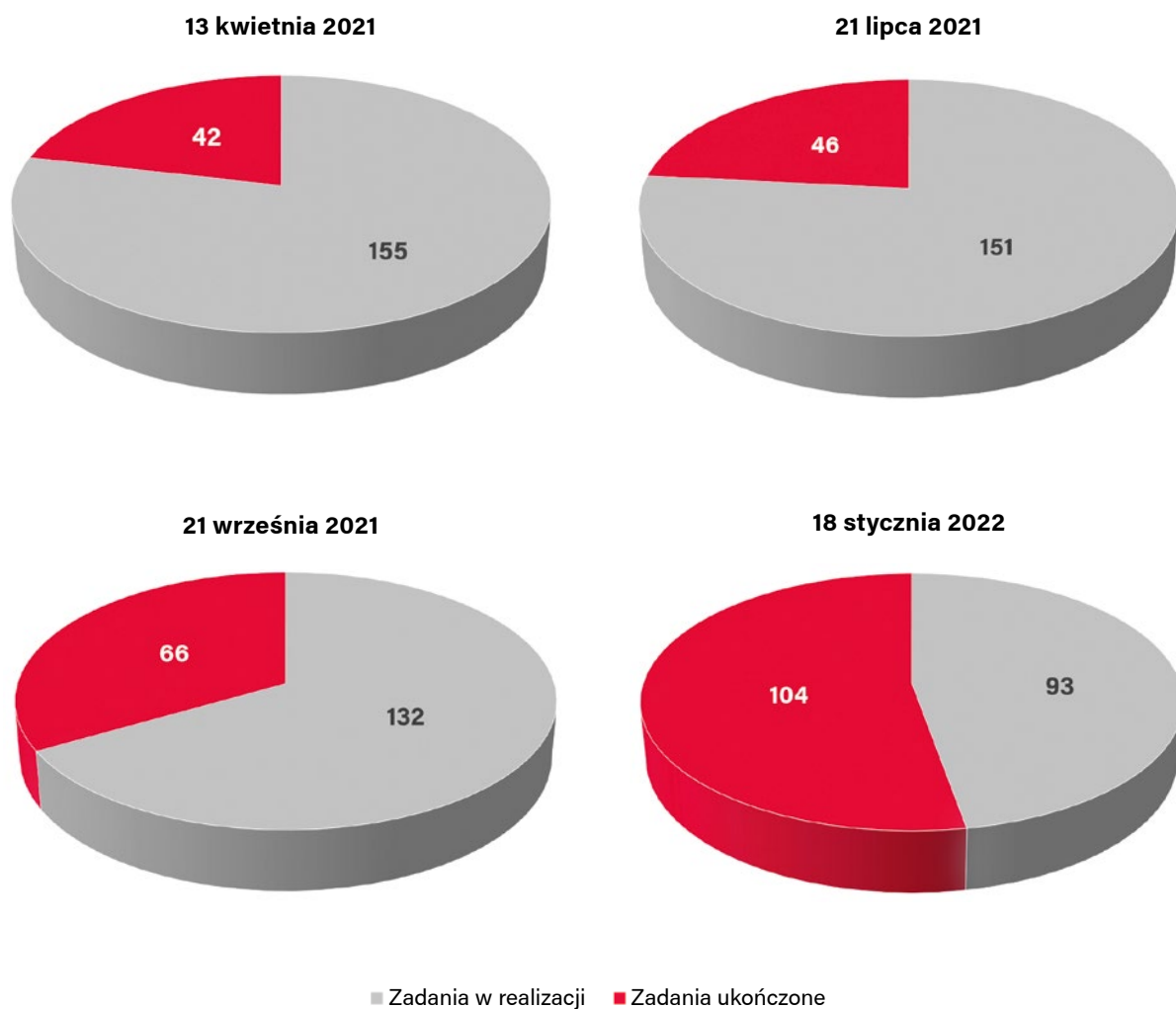
	Potencjał merytoryczny	Relacje z otoczeniem	Dźwignie rozwoju	Rozwój ludzi i organizacji	Zarządzanie
Kluczowe obszary	Uwolnienie potencjału merytorycznego MNP zwiększające atrakcyjność muzeum dla odbiorców i partnerów	Budowanie relacji z publicznością oraz kluczowymi partnerami, by stworzyć muzeum, do którego chce się powracać	Wzrost przychodów własnych, akceleracja inwestycji pozwalających na stały dynamiczny rozwój instytucji	Zmiana kultury organizacyjnej, konsekwentne podnoszenie kompetencji organizacji przez jeden z najlepszych zespołów muzealnych w Polsce	Dążenie do doskonałości operacyjnej w każdym działaniu, zapewnijące stałe podnoszenie jakości pracy
Cele strategiczne	- Wypracowanie i skuteczne wprowadzenie strategii gromadzenia i magazynowania zbiorów - Rozwój muzealnej bazy danych oraz udostępnianie zasobów cyfrowych on-line - Wykorzystanie potencjału kolekcji MNP; nowe wystawy stałe w wyremontowanych siedzibach: GMiR, MHMP, ME, MZwG* - Przygotowanie i realizacja programu wystaw czasowych; priorytety: kolekcje własne, wyzwania współczesności, oczekiwania publiczności - Wprowadzenie nowego modelu edukacji	- Rozwój publiczności - Budowanie i rozwój relacji z osobami i instytucjami współpracującymi - Budowa i rozwój wolontariatu	- Nowoczesna infrastruktura muzeum - Optymalizacja finansowa działalności MNP	- Wypracowanie i wdrożenie Wartości, którymi kieruje się MNP - Wdrożenie procesu inwestowania w ludzi i uświadomienie jego roli w rozwoju muzeum - Zidentyfikowanie potrzeb pracowników i wdrożenie skutecznego systemu motywacyjnego - Budowanie efektywnej współpracy zespołowej poprzez podnoszenie poziomu komunikacji wewnętrznej	- Wprowadzenie nowego modelu zarządzania - Wprowadzenie narzędzi informatycznych wspomagających zarządzanie - Zwiększenie poziomu innowacyjności MNP, otwartości na zmiany oraz dzielenia się wiedzą

* GMiR – Galeria Malarstwa i Rzeźby (Gmach Główny MNP); MHMP – Muzeum Historii Miasta Poznania; ME – Muzeum Etnograficzne; MZwG – Muzeum Zamków w Gólcach.

KWARTAŁ ZA KWARTAŁEM DO CELU

Z początkiem 2021 r. wprowadzono nowy system identyfikacji wizualnej Muzeum Narodowego w Poznaniu. Nastąpiło uspoźnienie wizerunku w postaci: logo, kolorów, czcionek stosowanych we wszystkich drukach i wydawnictwach muzeum. Przeprowadzono wizualną kampanię promocyjną nowego logo muzeum i konsekwentnie wzmacniana jest rozpoznawalność muzeum w komunikacji medialnej.

Pierwsze podsumowanie realizacji zadań zapisanych w strategii MNP na lata 2020–2024 miało miejsce w kwietniu 2021 r. Ze względu na obowiązujący reżim sanitarny w dużym stopniu zrealizowano je w formie zdalnej. W podsumowaniu IV kwartału 2020 r. oraz I kwartału 2021 r. pojawiła się pierwsza grupa zadań ukończonych.

Podsumowanie realizacji zadań strategicznych

OBSZAR A: POTENCJAŁ MERYTORYCZNY

Dzięki intensywnej pracy zespołu zajmującego się celem operacyjnym **„Wypracowanie i skuteczne wprowadzenie strategii gromadzenia i magazynowania zbiorów”** sformułowano propozycję zmiany zarządzania magazynami oddziałowymi. Rozpoznano sytuację obecnych magazynów oraz zdefiniowano potrzeby i przesłanki do utworzenia nowego Magazynu Centralnego.

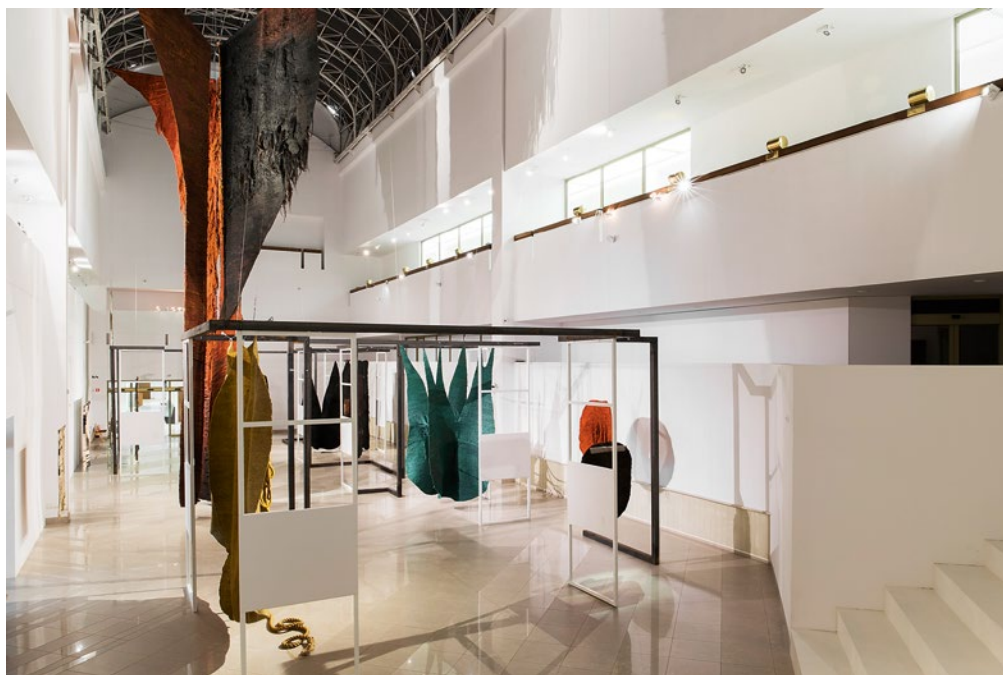
Ogromnym sukcesem w 2021 r. okazała się wystawa „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”, wpisująca się w cel operacyjny **„Przygotowanie i realizacja programu wystaw czasowych. Priorytety: kolekcje własne, wyzwania współczesności, oczekiwania publiczności”**.

Wystawa została zorganizowana z okazji nadania Uniwersytetowi Artystycznemu w Poznaniu imienia artystki. Kuratorką wystawy i osobą odpowiedzialną za realizację tego zadania była dr Anna Borowiec.

W IV kwartale 2021 r. miało miejsce wyjątkowe w skali organizacyjnej wydarzenie, to jest otwarcie wystawy czasowej „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza/ Light and silence”, także wpisującej się w wyżej wspomniany cel operacyjny. Kuratorką wystawy i osobą odpowiedzialną za realizację tego zadania była Martyna Łukasiewicz.

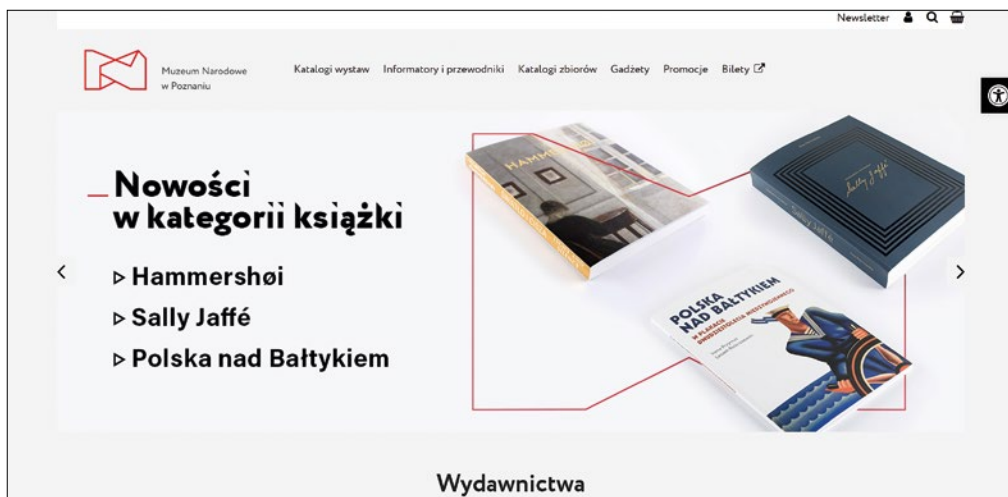
Prezentacja zrealizowanego zadania przez Główną Konserwator, Agnieszkę Kunicką-Goldfinger, fot. Katarzyna Trawińska

Wystawa „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”,
8 sierpnia – 24 października 2021, fot. Sonia Bober

Wystawa „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence”,
21 listopada 2021 – 6 lutego 2022, fot. Sonia Bober

OBSZAR B: RELACJE Z OTOCZENIEM

W 2021 r. pozyskano wsparcie sponsorskie od podmiotów zewnętrznych. Partnerem wystawy „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi” był Totalizator Sportowy. Od października 2021 r. **tytułem Mecenasa Muzeum Narodowego w Poznaniu szczyści się PKN ORLEN**, z którym muzeum podpisało roczną umowę współpracy sponsorskiej.

Przy organizacji wystawy „Vilhelm Hammershoi. Światło i cisza” z radością przyjęliśmy też wsparcie nowych partnerów, którymi były firmy BEC Financial Technologies, Grupa MO, Filipiak Babicz LEGAL sp.k. oraz Langer Consulting Financial Group.

Wychodząc naprzeciw potrzebom naszej publiczności, Muzeum Narodowe w Poznaniu, we współpracy z ToBilet.pl, uruchomiło internetowy system sprzedaży biletów do wszystkich oddziałów MNP. Z powodzeniem rozwija się również oferta handlowa naszych wydawnictw oraz pamiątek w sklepie internetowym pod adresem: <https://sklep.mnp.art.pl/>

Dzięki badaniom wizerunkowym i badaniom rozpoznawalności wizualnej identyfikacji MNP podążamy za nowymi trendami w komunikacji medialnej z naszą publicznością. Podnosimy atrakcyjność naszych profili na FB, Instagramie, Tweeterze, LinkedIn. Przykładamy też ogromną wagę do komunikacji wewnątrz organizacji, dlatego w 2021 r. został utworzony miesięcznik muzealny „**MY jak Muzeum**”, redagowany przez Biuro Promocji. Stanowi on nośnik najbardziej aktualnych informacji organizacyjnych, ale także ciekawostek z życia MNP i jego pracowników. Praktycznym narzędziem komunikacji wewnętrznej ma się stać Intranet muzealny, uruchomiony w połowie 2021 r., który jest dostosowywany do potrzeb użytkowników.

Mimo ograniczeń pandemicznych został opracowany i wdrożony „**Regulamin wolontariatu**”, co pozwoliło na podjęcie współpracy z wieloma osobami

Strona główna sklepu internetowego MNP

Remont gotyckich piwnic poznańskiego ratusza, siedziby Muzeum Historii Miasta Poznania, fot. Sonia Bober

chcącymi poznać pracę w muzeum „od kuchni”, ale też gotowymi wspomagać MNP swoimi talentami w realizowaniu bieżących zadań. Pracę wolontariatu organizuje i wspiera z pełną życzliwością Dział Edukacji.

OBSZAR C: DŹWIGNIE ROZWOJU

Muzeum Narodowe w Poznaniu rozwija się dynamicznie pod kątem unowocześniania infrastruktury. Wyzwań jest wiele, dlatego w zakresie celu operacyjnego **„Przygotowanie MNP do realizacji rozwoju infrastruktury”** w 2021 r. został wdrożony wieloletni program inwestycyjno-remontowy.

W celu pozyskiwania funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych zostało powołane specjalne stanowisko oraz stworzona baza projektów inwestycyjnych. Jej bieżąca aktualizacja była podstawą do wyszukiwania konkursów i naborów wniosków o dofinansowanie.

W celu podniesienia efektywności realizacji projektów w 2021 r. został opracowany dokument „Metodyka Zarządzania Projektami”. Jest on obecnie na etapie wdrażania i testowania narzędzi zarządczych przez powołane zespoły projektowe. Do końca roku na mocy zarządzenia zostały powołane **trzy zespoły projektowe** oraz ustalono skład oraz zakres zadań dla **kolejnych sześciu zespołów**. Zwykle w skład zespołu wchodzi ekspert ds. inwestycji, koordynator ds. budowlano-administracyjnych, koordynator ds. naukowo-merytorycznych oraz Główny Konserwator. W razie zaistnienia takiej potrzeby zespoły mogą budować specjalistyczne podzespoły i liczyć na pełną współpracę z pracownikami różnych działów MNP w celu realizacji projektu.

OBSZAR D: ROZWÓJ LUDZI I ORGANIZACJI

W 2021 r. przeprowadzono analizę czynników motywujących pracowników do pracy. Dane pozyskane z ankiet mają posłużyć do analizy porównawczej w kolejnych latach.

Spotkanie integracyjne zorganizowane we wrześniu w Rogalinie zostało bardzo pozytywnie odebrane przez pracowników. Koleżeńskie oprowadzenie po Muzeum Pałacu w Rogalinie, oddziale Muzeum Narodowego w Poznaniu, quiz z wiedzy o muzeum oraz integracja przy plenerowym poczęstunku dała pracownikom możliwość poznania się w zupełnie nowych okolicznościach.

Taka forma budowania relacji wśród zespołów wszystkich oddziałów i działów MNP ma wejść na stałe do planu rozwoju organizacji. Kapitał ludzki jest zasobem najcenniejszym, co było bardzo zauważalne w czasie falowo powracających ograniczeń pandemicznych. Tylko dzięki odpowiedzialnemu zachowaniu, to jest przestrzeganiu zalecanych środków ostrożności, muzeum funkcjonowało w sposób sprawny i bezpieczny dla pracowników i zwiedzających.

OBSZAR E: ZARZĄDZANIE

Szkolenie strategiczne pracowników MNP w Muzeum Sztuk Użytkowych, fot. Anna Obtój

Szkolenie pracowników MNP przed spotkaniem ministrów spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz Bałkanów Zachodnich w Muzeum Pałacu w Rogalinie, czerwiec 2021, fot. Joanna Margraf

Spotkanie integracyjne pracowników MNP w pałacu w Rogalinie, 27 września 2021, fot. Katarzyna Trawińska

Przez cały rok Muzeum Narodowe w Poznaniu realizowało obrane cele zarządcze. Został wprowadzony partycypacyjny proces zarządzania organizacją; przeprowadzono szkolenia i wdrożono system ankiet pracowniczych. Dla grupy kierowniczej zostało przeprowadzone szkolenie podnoszące wiedzę i świadomość korzyści z zarządzania poprzez cele. Te dwie metody zarządcze, przenikając się w praktyce, mają doprowadzić do efektywniejszego realizowania zadań. Pomocny ma być w tym procesie dopracowany i wdrożony w 2021 r. system zarządzania ryzykiem.

W obszarze celu operacyjnego **„Zwiększenie poziomu innowacyjności MNP, otwartości na zmiany oraz dzielenia się wiedzą w MNP”** przygotowano i zrealizowano cykl spotkań, w trakcie których pracownicy mogli poznać przebieg procesów zadaniowych w innych działach, podzielić się swoimi spostrzeżeniami i uwagami oraz wyrazić aktualne potrzeby. Osobą odpowiedzialną za realizację tego zadania był Paweł Napierała. Żywa dyskusja na temat aktualnych potrzeb wewnątrz organizacji zaowocowała powstaniem w końcu 2021 r. Stowarzyszenia Otwarcia na Sztukę, wspierającego rodzące się na bieżąco inicjatywy pracowników, również wychodzące poza przestrzeń muzealną.

Otwarcie
na Sztukę

RADA MUZEUM

Skład Rady przy Muzeum Narodowym w Poznaniu na kadencję 2020–2024 zgodnie z Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 czerwca 2020 r. wygląda następująco:

Prof. UJ dr hab. Andrzej Betlej – przewodniczący Rady Muzeum, historyk sztuki, doktor habilitowany nauk humanistycznych. W latach 2012–2016 dyrektor Instytutu Historii Sztuki UJ, w latach 2016–2020 dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, od 3 stycznia 2020 r. dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki.

Prof. dr hab. Tomasz Jasiński – wiceprzewodniczący Rady Muzeum, historyk, profesor historii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dyrektor Biblioteki Kórnickiej PAN.

Ks. prof. dr hab. Paweł Witold Bortkiewicz TChr – członek Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej (TChr), profesor nauk teologicznych specjalizujący się w zakresie teologii moralnej.

Tomasz Desko – Prezes Zarządu Polskiej Izby Biznesu – Wielkopolskiej Izby Gospodarczej.

Prof. UAM dr hab. Andrzej Gulczyński – prawnik, doktor habilitowany nauk prawnych. Prezes Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk kadencji 2014–2017 i 2017–2020.

Prof. UAM dr hab. Michał Haake – historyk sztuki, doktor habilitowany, pracownik naukowy Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Prof. UAP dr hab. Wojciech Hora – rektor Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

Prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska – literaturoznawczyni, polonistka, tłumaczka, profesor nauk humanistycznych. Od 1 września 2020 r. rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Posiedzenie Rady Muzeum, 22 listopada 2021,
Muzeum Sztuk Użytkowych, fot. Sonia Bober

Prof. dr hab. Bogusław Legocki – przewodniczył Radzie przez trzy kadencje; polski naukowiec, biochemik, profesor nauk przyrodniczych, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk; w latach 2003–2006 prezes Polskiej Akademii Nauk.

Dr Justyna Makowska – językoznawczyni, dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miasta Poznania.

Prof. UAM dr hab. Przemysław Matusik – historyk, doktor habilitowany nauk humanistycznych, zastępca dyrektora Instytutu Historii Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prodziekan ds. naukowych Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, od 2015 r. redaktor naczelny „Kroniki Miasta Poznania”.

Maciej Musiał – w latach 1997–1998 wojewoda poznański, w latach 1999–2000 wojewoda wielkopolski, w latach 2000–2001 szef KPRM w rządzie Jerzego Buzka, obecnie w składzie Zarządu Fundacji Zakłady Kórnickie.

Prof. dr hab. Marzena Szmyt – archeolog, profesor Wydziału Archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, od 2008 r. dyrektor Muzeum Archeologicznego w Poznaniu.

Andrzej Wąsowski – prawnik, członek zarządu Fundacji im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu.

Prof. UKSW dr hab. Rafał Wiśniewski – socjolog kultury, nauczyciel akademicki, menedżer kultury, dyrektor Narodowego Centrum Kultury, profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Posiedzenie Rady Muzeum,
11 maja 2021 r., Muzeum
Sztuk Użytkowych,
fot. Sonia Bober

W 2021 roku odbyły się dwa posiedzenia Rady Muzeum – 11 maja i 22 listopada.

11 maja odbyło się drugie posiedzenie Rady Muzeum kadencji 2020–2024. Podczas posiedzenia między innymi wręczono akty nominacji członkom Rady Muzeum – prof. Andrzejowi Legockiemu i prof. Bogumile Kaniewskiej, przedstawiono roczne sprawozdanie z działalności MNP za 2020 r., podsumowano wprowadzenie I etapu nowej strategii działania MNP oraz przedstawiono roczny plan działalności na 2021 r. Poza tym członkowie Rady Muzeum zobaczyli filmy *My jak muzeum* oraz *Wiwat Konstytucja*. W tym drugim kuratorzy i edukatorzy muzealni przywołują pamiątki związane z dniem uchwalenia Konstytucji 3 maja oraz obiekty powstałe w kręgu mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego, znajdujące się obecnie w zbiorach Muzeum Narodowego w Poznaniu. Po posiedzeniu goście mieli możliwość obejrzenia wystawy „Polska. Siła obrazu”, mogli również zwiedzić wieżę widokową Muzeum Sztuk Użytkowych. W związku z Międzynarodowym Konkursem Lutniczym im. Henryka Wieniawskiego, współorganizowanym przez MNP, otrzymali także zaproszenie do odwiedzenia Muzeum Instrumentów Muzycznych.

22 listopada odbyło się trzecie posiedzenie Rady Muzeum kadencji 2020–2024. Zostały na nim między innymi zaprezentowane sprawozdania z działalności MNP od maja do listopada 2021 r. Przedstawiono aktualną sytuację MNP i dokonano przeglądu najważniejszych wydarzeń, zaprezentowano wdrożenie strategii rozwoju, zrealizowane inwestycje i remonty. Wyeksponowano także status własnościowy obiektów MNP i sytuację finansową. Spotkanie Rady Muzeum przebiegło sprawnie, goście zadawali pytania, między innymi na temat perspektywy remontu kamieniczek na Starym Rynku i elewacji Gmachu Głównego. Rektor Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu złożył specjalnie podziękowania za to, że przy realizacji wystawy „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi” zmaterializowała się współpraca pomiędzy MNP, UAP i miastem. Przewodniczący Rady MNP prof. Andrzej Betlej zakończył sprawozdanie stwierdzeniem: „Rada Muzeum zaakceptowała sprawozdanie z dużym entuzjazmem”. Członkowie Rady Muzeum zostali oprowadzeni po wystawie „Poznański fotograf Sally Jaffé” i wzięli udział w wernisażu wystawy „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza”.

ZBIORY

Łączna liczba muzealiów na koniec 2021 r. to 254 444 pozycji inwentarzowych stanowiących 392 818 obiektów.

W roku 2021 do zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu przyjęto 2 737 muzealiów za łączną kwotę 2 392 982,00 zł, w tym zakupiono 77 obiektów za kwotę 1 256 081,00 zł

Przyjęto 50 depozytów, a 406 depozytów zwrócono właścicielom.

Do zbiorów bibliotecznych zakupiono 37 woluminów książkowych o wartości 15 469,56 zł oraz 4 jednostki inwentarzowe czasopism o wartości 297,00 zł (razem: 15 757,56 zł).

Biblioteka otrzymała w darze 319 woluminów książek za 12 901,00 zł oraz 8 jednostek inwentarzowych czasopism za 510,00 zł (razem: 13 411,00 zł).

W ramach wymiany biblioteka otrzymała 154 woluminów książkowych o wartości 8 560,00 zł oraz 16 jednostek inwentarzowych czasopism o wartości 995,00 zł (razem: 9 555,00 zł). Natomiast MNP wysłało 238 woluminów wydawnictw własnych.

Naszyjnik z koralii, zakupiony w 2021 r. do zbiorów Muzeum Etnograficznego,
fot. Katarzyna Sinoracka

Zbiory Muzeum Narodowego w Poznaniu wzbogaciły się o interesujące obiekty z różnych dziedzin sztuki. Szczególnie ważne nabytki:

Galeria Sztuki Polskiej

Jan Spychalski, *Sen Jakubowy*, 1946, olej, sklejka, 55 x 49,5 cm

Obraz należy do najpiękniejszych dzieł Spychalskiego, pokazujących jego warsztatowy kunszt, oryginalność wyobraźni i suwerenność malarskiego języka. Zespół Spychalskiego – jedyna taka kolekcja w polskich muzeach narodowych – ma walor nie tylko indywidualizujący naszą wystawę stałą, ale jest prezentacją wywodzącego się z Poznania wybitnego artysty okresu międzywojnia. Zakup dzieła wpisał się w istotne w naszej polityce wystawiennej i kolekcjonerskiej założenia: wyróżniania naszych kolekcji i ekspozycji wobec analogicznych prezentacji muzeów narodowych, poszerzania zbioru okresu dwudziestolecia międzywojennego, a także prezentacji artystów środowiska poznańskiego. *Sen Jakubowy* powstał w dojrzałym okresie twórczości Spychalskiego i stanowi jedno z ostatnich jego dzieł.

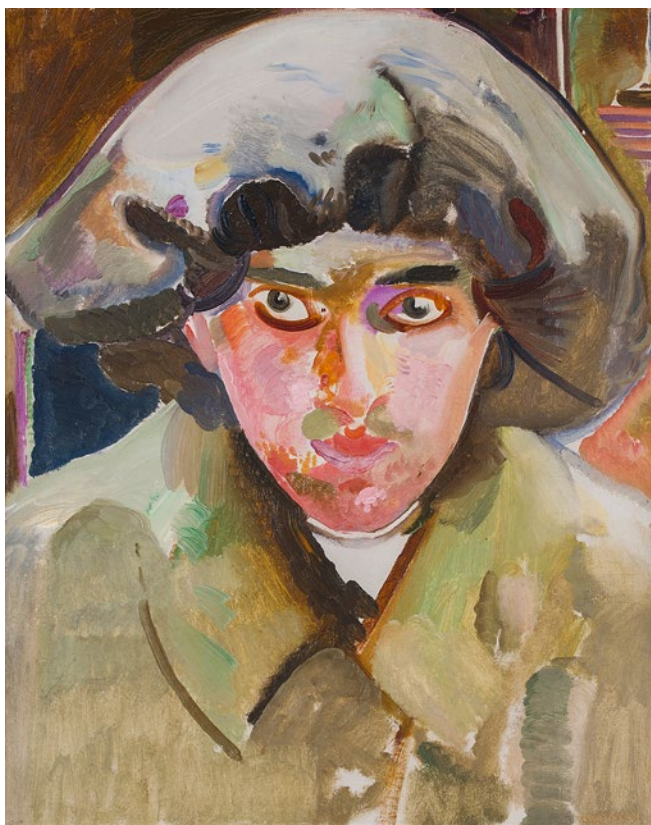
Jan Spychalski, *Sen Jakubowy*, 1946, fot. Sławomir Obst

Gustaw Gwozdecki, *Człowiek w berecie (Autoportret)*, ok. 1911, fot. Sławomir Obst

Józef Pankiewicz, *Portret Marii i Krystyny Mańkowskich*, 1911, fot. Sławomir Obst

Gustaw Gwozdecki, *Człowiek w berecie (Autoportret)*, ok. 1911, olej, płótno, 53 x 42 cm

Obraz uznawany jest za jeden z wcześniejszych autoportretów artysty. Na tle tego typu wizerunków w twórczości Gwozdeckiego wyróżnia się frontalnym ujęciem postaci i techniką malarską. Szczególnym walorem dzieła jest jego awangardowy potencjał, przejawiający się w uproszczeniu zarysu kompozycji, mocnym wykadrowaniu i przybliżeniu modelu, a także nowatorskim w polskiej sztuce wykorzystaniu koloru. Portret przyciąga uwagę poprzez płaską kompozycję, ekspresję kolorystyczną na granicy wykończenia i malarskiego szkicu, zróżnicowane zestawienia barwne, ale i konturowe opracowanie postaci. Poprzez uproszczoną formę to kolor dominuje w dziele, a zarazem stanowi o istotnej wartości obrazu.

Józef Pankiewicz, *Portret Marii i Krystyny Mańkowskich*, 1911, olej, płótno, 156 x 105 cm

Obraz przedstawia dwie siostry przebywające w bliżej nieokreślonym, najprawdopodobniej pałacowym wnętrzu. Portretowane dziewczynki pochodzą z rodu Mańkowskich herbu Zaremba – za siedzącą Marią stoi Krystyna, późniejsza Antoniowa Starzeńska. Portret jest intrygującym studium charakteru dwóch sióstr, oddanego nie tylko poprzez wyraz ich twarzy, ale także przybrane pozy i strój. Za pomocą kilku detali malarz dyskretnie zarysował wnętrze, dopełniając kompozycję. Obraz posiada jednak przede wszystkim

Zygmunt Menkes, *Pejzaż południowy z osiołkiem i zaprzęgiem*, 1929,
fot. Jadwiga Subczyńska

↑
Natalia LL, *Brunhilda*, 1993,
fot. archiwum artystki

←
Magdalena Abakanowicz, *Coati*,
2002, fot. Sonia Bober

wybitne walory kolorystyczne, ujawniające doskonałość materii malarskiej i świetność warsztatu Pankiewicza. Zgaszone róże na ścianie, szarości przeplatające się z bielą na sukienkach dziewcząt zostają rozbudzone przez żółcienie, odcienie niebieskiego, zielonego i czerwonego koloru wazonu, obrusu i dywanu. Całość została zrównoważona przez czarne akcenty kokard i pantofli oraz nasyconych brązów stolika. Subtelne, padające spoza obrazu światło potęguje tylko efekt kolorystycznego wrażenia poprzez wyrafinowane tony i walory. Obraz jest również jedyną kompozycją w naszej kolekcji będącą świadectwem wczesnej recepcji intymistycznego malarstwa Pierre'a Bonnarda i Eduarda Vuillarda, a zarazem jednym z najwcześniejszych tego typu dzieł w obrębie całej twórczości malarza.

Zygmunt Menkes, *Pejzaż południowy z osiołkiem i zaprzęgiem*, 1929, 54,5 x 65 cm

Obraz należy do cennej prezentacji dorobku malarza tworzącego w okresie międzywojnia we Francji, a od 1935 r. w Stanach Zjednoczonych. Menkes, wykształcony w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych i w pracowni Aleksandra Archipenki w Berlinie, od 1925 r. przebywający w Paryżu, czerpał z doświadczeń malarskiego ekspresjonizmu tamtych środowisk twórczych, tworząc obrazy na wskroś oryginalne, naznaczone własnym artystycznym stemplem. Był członkiem międzynarodowego środowiska artystów działających w Paryżu od początku XX w. do II wojny światowej i zalicza się do najwybitniejszych twórców tego kręgu, obok Mojżesza Kislinga, Eugeniusza Zaka i Gustawa Gwozdeckiego. Specyfikę École de Paris definiuje rodzaj malarskiej ekspresji: nastrój melancholii i niepokoju, pozostawanie poza awangardowymi nurtami sztuki XX w. Taki charakter ma także zakupiony obraz: kameralna scena rodzajowa, ujęta szkicowo na tle drzew oraz wiejskiego domostwa. Jest w tym obrazie owocne dla jego artystycznego wyrazu napięcie między codziennością zdarzenia – wizerunkiem prowadzonego przez wieśniaka osiołka w zaprzęgu – a tajemniczym, ciemnym kolorytem gęstwiny drzew i aktywnej czerwieni dachu wiejskiej chaty w głębi.

Magdalena Abakanowicz, *Coati*, 2002, juta, żywica, żelazo, 184 x 57 x 83 cm

Coati to jedna z rzeźb z cyklu „Coexistence” („Współistnienie”), nad którym Magdalena Abakanowicz zaczęła pracować na początku XXI w. Tworzą go monstra – hybrydyczne figury, które mają ludzki korpus i zwierzęcą głowę, z pyskiem lub ptasim dziobem. Rzeźba, podobnie jak pozostałe obiekty z tej serii prac, została wykonana z workowego płótna utwardzonego żywicą. Przedstawia siedzącego na postumencie „zwierzoluda”, którego imię nawiązuje do gatunku drapieżnych ssaków z rodziny szopowatych występujących w Ameryce Północnej i Południowej. W każdej monstrualnej formie z serii „Coexistence” współistnieją ze sobą człowiek i zwierzę, dwie fascynujące artystkę istoty. Refleksja dotycząca związku człowieka z naturą była obecna od początku w twórczości Magdaleny Abakanowicz. Z jednej strony artystka podkreślała bliskość i wspólnotę tego, co żywe, wzajemną koegzystencję wszelkich form życia, z drugiej ukazywała postępującą dehumanizację i zezwierzęcenie, które wywołuje poczucie osamotnienia i strachu.

Natalia LL, *Brunhilda*, 1993, druk cyfrowy naklejony na piankę, w ramach aluminiowych, 300 x 300 cm

Postać Brunhildy zaczęła pojawiać się w twórczości Natalii LL w połowie lat 90. Na przestrzeni kilkunastu lat powstała seria fotografii, filmów i performansów nawiązujących do mitu o ukaranej przez Odyna walecznej walkirii. Na fotografii z 1993 r. widzimy artystkę w charakterystycznym wieńcu z białych kalii i z czaszką w dłoni, stojącą na tle bujnej roślinności. Witalność ciała i zieleni zestawione są tu z dwoma symbolami wanitatywnymi. Wcielenie się w Brunhildę – wojowniczkę z mitologii nordyckiej i bohaterkę słynnej opery Richarda Wagnera, stanowiło przepracowanie dziecięcej traumy wojennej. Rodzina Natalii LL mieszkała podczas II wojny światowej w Starym Zamku w Żywcu, gdzie mieścił się lokalny sztab wojsk niemieckich. W 1945 r. do jednego z pokoi wpadł odłamek bomby rzuconej przez sowiecki dwupłatewiec. Przeleciał on tuż nad głową kilkunastoletniej wtedy artystki, czemu towarzyszył dźwięk wagnerowskiej *Walkirii*, odtwarzanej na gramofonie przez jednego z niemieckich żołnierzy.

Gabinet Rycin

Jerzy Hulewicz, *Autoportret*, 1915, rysunek węglem, białą kredką (pastelem?) na szaroniebieskim papierze żeberkowym, sygn. i dat. p.d.: JH 1915, 49 x 40 cm [na rewersie napis odręczny ołówkiem: Jerzy Hulewicz / Szkic II / (węglem)]

Rysunek jest prawdziwym unikatem – w zbiorach publicznych do dzisiaj zachował się jedynie jeden rysunek tuszem tego artysty (MNP) oraz zespół szkicowników z różnego czasu (MNW). Powstał w okresie twórczości artysty w najmniejszym stopniu opracowanym i w związku z tym znanym – po osiedleniu w Kościankach pod koniec 1910 r., tuż przed „ekspresjonistycznym” przełomem, łączonym z wydawnictwem „Zdrój” (1917). W tym czasie Hulewicz zmarginalizował swoją aktywność twórczą, chociaż nie zarzucił jej całkowicie. Odwoływał się wówczas do artystycznych doświadczeń i umiejętności zdobytych podczas studiów w krakowskiej ASP oraz pobytu w Paryżu. Wyraźnie, co widać w oferowanej pracy, ulegał wpływom polskiego malarstwa przełomu XIX i XX w. Głównym tematem jego ówczesnej twórczości plastycznej był portret, w którym osiągnął biegłość dostrzeganą przez współczesną mu krytykę. Rysunek jest najprawdopodobniej szkicem wstępnym do fragmentu projektu witraża *Polonia* (projekt malarski Hulewicz zaprezentował na wystawie wiosennej TPSP, otwartej 9 kwietnia 1917 r.). Obiekt posiada też ciekawą proveniencję – przez lata był własnością młodszego brata Jerzego, Bohdana Hulewicza (1888–1968). Po jego śmierci właścicielem rysunku został jego wnuk, który zdecydował się przekazać go jako dar do zbiorów MNP.

7 prac autorstwa Józefa Kaliszana

1. *Akt kobiety*, 1955, rysunek piórkiem, 37,8 × 28,3 cm
2. *Wyrazy w naszym mieście (Mieszczanie)*, z cyklu *kafkowskiego*, 1955, rysunek piórkiem, 48 × 36 cm
3. *Aktor na wyjeździe (Objazdowy aktor)*, z cyklu *kafkowskiego*, 1955, rysunek piórkiem, 38 × 28,5 cm
4. *Groteska*, 1955, rysunek piórkiem, 38 × 28 cm
5. *Kobieta w zielonym sweterku*, monotypia na papierze, 45,5 × 32,2 cm
6. *Martwa natura*, drzeworyt na papierze, 33,5 × 40,5 cm
7. *Słomkowy kapelusz*, 1955, błona fotograficzna, 27 × 23 cm

Zakupione prace pochodzą z depozytu złożonego w muzeum po wystawie monograficznej Józefa Kaliszana (Muzeum Historii Miasta Poznania 6.10–31.12.2017). Są to wykonane czarnym tuszem w 1955 r. szkice piórkiem do znajdujących się już w zbiorach MNP kompozycji z tzw. cyklu *kafkowskiego*, wykonanego w autorskiej technice ceratorytu (inaczej określanej suchorytem) i datowanego na 1956 r. Prace te łączą w sobie elementy groteski, surrealizmu, a nawet kubizmu, co – zważywszy na czas powstania – można interpretować jako odreagowanie po okresie socrealizmu obowiązującego w sztuce polskiej na początku lat pięćdziesiątych. Jednocześnie jako szkice koncepcyjne do wykonanych według nich grafik stanowią ciekawy materiał pod względem warsztatowym. Podobnie traktować należy zakupioną matrycę graficzną

Jerzy Hulewicz, *Autoportret*, 1915, fot. Sławomir Obst

Józef Kaliszan, *Kobieta w zielonym sweterku*, fot. Sławomir Obst

– błonę fotograficzną z wyrytym na jej powierzchni portretem młodej kobiety. Materiał, z jakiego została wykonana, rzuca nowe światło na poszukiwania Kaliszana w dziedzinie grafiki warsztatowej. Tłumaczy też, dlaczego odbitki tej samej kompozycji sam autor określał raz jako ceratoryty, innym razem jako suchoryty. Obrona przez niego technika łączy bowiem cechy ich obu – na błonie, nieco innej niż klasyczna cerata używana w ceratorycie, artysta wykonywał rysunek rylcem, to jest cienkim narzędziem używanym również w klasycznej technice suchorytu. Końcowy efekt w postaci odbitki również łączy w sobie walory suchorytu i ceratorytu. Jest to także przykład ogromnego potencjału eksperymentatorskiego tkwiącego w polskiej sztuce tego czasu. Niezmiernie cenne są dwie pozostałe prace – barwna monotypia oraz drzeworyt, pokazujące szerokie możliwości twórcze Kaliszana w dziedzinie grafiki.

Gabinet Numizmatyczny

Tłoki i matryce w liczbie 1533 szt., powstałe w okresie od lat 60. XX w. do początkowych lat XXI w.

Jest to kolekcja tłoków i matryc wytworzonych przez zakład grawerski Jarosława Jakubowskiego oraz wcześniejszych z okresu prowadzenia firmy przez jego ojca Jana. Obejmuje ponad 50 lat działalności jednego z najbardziej renomowanych warsztatów grawerskich w Wielkopolsce, który wykonywał zamówienia dla zleceniodawców z całej Polski, a także sporadycznie z zagranicy. Pozyskany zespół jest wyjątkowym źródłem do badań nad formą i funkcją oznak i odznak – mało dotąd popularnym w środowisku naukowców działem falerystyki.

Medale nagrodowe i pieczętki firmowe w liczbie 111 szt., wykonane głównie w firmach warszawskich w okresie II Rzeczypospolitej oraz krótko po 1945 r.

Jest to kolejna transza obiektów podarowanych Gabinetowi Numizmatycznemu MNP przez Jarosława Jakubowskiego, właściciela poznańskiej firmy grawerskiej. Obejmuje przede wszystkim medale nagrodowe uzyskiwane przez jego ojca, Jana Jakubowskiego, podczas imprez sportowych w okresie 20-lecia międzywojennego oraz po 1945 r. Jest to zespół wyjątkowy, w którym reprezentowane są niemal wszystkie rodzaje medali sportowych przeznaczonych dla konkurencji biegowych. Oprócz tego w skład daru wchodzi pieczętki firmy Jakubowskich, źródło historyczne do badań nad grawerstwem w Poznaniu.

Moneta złota o nominale 100 zł *Beatyfikacja Kardynała Stefana Wyszyńskiego*, wyemitowana przez NBP w 2021 r.

Jest to kolejna cenna moneta okolicznościowa podarowana przez NBP do zbiorów MNP, która znacznie wzbogaci kolekcję współczesnych monet polskich GN.

Muzeum Sztuk Użytkowych

Komplet mebli kombinowanych typ 1329, wykonany w początku lat 60. XX w. w Bydgoskich Fabrykach Mebli według projektu Rajmunda Teofila Hałasa

Komplet 1329 jest jedną z ikon polskiego powojennego wzornictwa, stworzoną w Poznaniu, głównym krajowym ośrodkiem kształcenia projektantów mebli. Jest świadectwem siły tego ośrodka, opartej na synergii między artystami a przemysłem – doskonałym warsztatem i nowoczesną myślą projektową.

Sygnet złoty z herbem Trąby w rżniętym karneolu oraz monogramem „AK” na spodzie oprawy, powstały w Polsce w 3 lub na przełomie 3 i 4 ćwierci XVIII w.

Ten efektowny klejnot, będący artefaktem typowym dla epoki sarmackiej, ale do tej pory niereprezentowanym w zbiorach MNP, wzbogacił ekspozycję skarbcza w MSU o bardzo dobrej klasy wyrób jubilerstwa polskiego.

Andrzej Kucharski, *My zwierzęta*, z cyklu „Papier-ogień-szkło”, 2014/2020

Prace powstające w ramach tego cyklu artysta łączy w dyptyki, przy czym każda jego część może występować samodzielnie. Podarowane przez artystę dzieło stanowi uzupełnienie pierwszej części dyptyku, zakupionej przez MNP w 2020 r. *My zwierzęta* jest nie tylko przykładem aktualnych tendencji w dziedzinie sztuki artystycznej, ale też stanowi głos w dyskusji na temat problemów współczesnego świata.

Medal nagrodowy (jednostronny)
XIX Biegu Kuriera Poznańskiego
16 kwietnia 1939 r., wręczony
za VIII miejsce Janowi
Jakubowskiemu z Poznania,
brąz, odlew, śr. 100 mm,
fot. archiwum MNP

Komplet mebli kombinowanych
typ 1329, wykonany w początku lat
60. XX w. w Bydgoskich Fabrykach
Mebli według projektu Rajmunda
Teofila Hałasa, fot. Sonia Bober

Katarzyna Koczyńska-Kielan, *Katedra w skupieniu*, 2003

Wertykalna forma o okrągłym przekroju z ażurowymi aplikacjami została wykonana metodą toczenia na kole garncarskim. Podarowana przez artystkę praca świadczy o odrodzeniu tej podstawowej techniki ceramicznej, zapoczątkowanym przez Katarzynę Koczyńską-Kielan po latach nieobecności koła garncarskiego w programach polskich uczelni artystycznych.

Katarzyna Tretyn-Zecević, *Układy*, 2019

Minimalistyczny obiekt z przestrzennymi liniami napiętych nici, tworzących jakby osnowę. Praca dr hab. Katarzyny Tretyn-Zecević wpisuje się w ukształtowany i rozpoznawalny styl artystki, operujący powtarzalnie rozpiętymi nićmi i włóknami. Jest to jedyny tego typu obiekt w kolekcji.

Mebel z systemu ekologicznych mebli modułowych BRICK, wykonany w firmie Complet Chmielewscy na podstawie projektu Tomasza Agacińskiego i Moniki Kaźmierskiej, studentów Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

BRICK to zestaw nowatorskich modułowych mebli, inspirowany dziecięcymi klockami. Ma pobudzać kreatywność użytkownika i dostosowywać się do jego gustu, potrzeb oraz przestrzeni. Wykonany z materiałów naturalnych i pochodzących z recyklingu, wpisuje się w ważny i silny obecnie nurt wzornictwa odpowiedzialnego – ekologicznego. Meble modułowe BRICK są zdobywcą Diamentu Meblarstwa 2021.

Muzeum Historii Miasta Poznania

Andrzej Kucharski,
My zwierzęta, z cyklu „Papier–
ogień–szkło”, 2014/2020,
fot. Sławomir Obst

Mebel z systemu ekologicznych
mebli modułowych BRICK,
fot. Complet Furniture

Katarzyna Tretyn-Zecević,
Układy, 2019, fot. z archiwum
MNP

Sygnet złoty z herbem Trąby
w rżniętym karneolu oraz
monogramem „AK” na spodzie
oprawy, Polska, 3. lub 4. ćw.
XVIII w., fot. Sabina Figurniak

Katarzyna Koczyńska-Kielan,
Katedra w skupieniu, 2003,
fot. Karolina Aszurkiewicz

***Portret Michała Kalksteina*, autor nieznany, koniec XVIII w., olej na płótnie, 77 x 63 cm**

Jest to portret męski w ujęciu 3/4, do pasa, przedstawiający postać dojrzałego mężczyzny w zbroi. Wokół szyi widoczny jest fragment karmazynowego stroju spodniego z wysoką stójką, kołnierz został spięty pod szyją ozdobnym złotym guzem. Z prawego ramienia spływa ku piersi i pasowi miękkie, ciemnobrązowe futrzane okrycie, kontrastujące z ciemną, błyszczącą metalicznie zbroją, rozświetloną jedynie blikiem światła na piersi. Zbroja ozdobiona jest czerwoną wypustką i złotymi guzami oraz obramieniami wokół krawędzi napierśnika. Postać przedstawiono na ciemnym, jednorodnym tle, w górnym prawym narożniku umieszczono niewielki czerwony herb szlachecki „Trzy Pasy”, którym posługiwała się rodzina Kalksteinów, osiadłych w Prusach Królewskich po zawarciu pokoju toruńskiego w roku 1466.

Na odwrocie obrazu znajduje się kartka z odręcznym napisem i istotną dla nas informacją: „[fragment oderwany] Michała Kalkstein stryja Jana Kalkstein, wten czasz dziedzica Radoliny i Rusiborza za polskich czasów, a przeznaczone dla Kazimierza Kalksteina od Ciotki iego Katarzyny Swinarski/ dnia 26 listopada 1877 r.”.

Za tą właśnie informacją można przyjąć, że jest to portret Michała Kalksteina, będącego stryjem – a więc bratem ojca – Jana Kalksteina. Wiadomość o dziedziczeniu Radoliny i Rusiborza kieruje nas do zasobnego majątku

Żernickich, od pokoleń pozostającego w rodzinie, który bracia Adam i Michał objęli w 1733 r., a w roku 1745 sprzedali Michałowi Kalksteinowi, synowi Andrzeja i Franciszki z Tomickich. Ten następnie sprzedał go w 1777 r. za niebagatelną sumę 70 tys. zł swemu bratankowi Janowi Kalksteinowi, pisarzowi grodzkiemu konińskiemu, sędziemu pokoju powiatu węgrowskiego, który przed śmiercią zdążył spieniężyć ów majątek z dużym zyskiem. Ta gałąź rodziny Kalksteinów zwana jest Kalkstainami Osołowskimi (od miejscowości Osołów k. Świecia, w której osiedli w XVI w.). Potomkowie tej linii związani byli z ziemią chełmińską, gdzie pełnili rozliczne funkcje, piastując honory chorążego chełmińskiego, pisarza ziemskiego malborskiego, pośła województwa malborskiego oraz elektora Stanisława Augusta Poniatowskiego. Dalsze losy rodziny związały ją również z Wielkopolską – Kalksteinowie pojawiają się na kartach regionu niejednokrotnie, a ich koligacje łączą rodzinę z innymi znamienitymi rodami.

Portret Piotra Radziwińskiego, autor nieznany, XVIII w., olej na płótnie, 56,5 x 45 cm

Jest to portret męski w ujęciu do pasa. Przedstawia dojrzałego mężczyznę, którego ciało skierowane jest lekko w lewo, ale twarz w kierunku widza. Szyję okala wysoka stójka w kolorze czerwonym ze złotym ornamentem. Na piersi widnieje czerwona wielka wstęga i gwiazda Orderu św. Stanisława (I klasy).

Na odwrocie znajduje się kartka z informacją na temat osoby przedstawionej: „Piotr [uszkodzenie]/ Szambelan króla St. Augusta kawaler Ord. Św. Stan./ żona Weronika Guttry/ umarli w Poznaniu Piotr w roku 1848/ Weronika 1845./

Portret Michała Kalksteina,
autor nieznany, k. XVIII w.,
fot. Jadwiga Subczyńska

Portret Piotra Radziwińskiego,
autor nieznany, XVIII w.,
fot. Jadwiga Subczyńska

Vevpiano, fot. archiwum MNP

Ich dzieci:/ 1. Paulina za Ferdynanda Kalkstein/ 2. Pelagja za Adolfem Malczewskim/ 3. Józef [nieczytelne] pochowany w Kcyni/ 4. Włodzimierz umarł w Kcyni tamże pochowany/ 5. Patrycja za Wolszlagier Iwna/ 6. Palmira za Mieczysławem Sokolnickiem/ 7. Maksymilian żona Rogalińska/ 8. Prudencja za Aleksandrem Guttry z Paryża/ 9. Palmila [?] za Kań[nieczytelne]skim/ 10. Prakseida panna na pensji Wschowie/ 11. Bolesław um. w gimnazjum w Dreźnie/ 12. Wanda za Smożewskim”.

Piotr Radziwiński herbu Lubicz, dziedzic Kiskowa, urodził się w 1760 r., zmarł w 1848 r. w Poznaniu. Był szambelanem Stanisława Augusta Poniatowskiego. Jedną z jego córek, Paulina, wyszła za mąż za Ferdynanda Kalksteina. Notka przyklejona na odwrocie obrazu uzupełnia pewne dane na temat jego życiorysu. Wiemy przede wszystkim, że Piotr Radziwiński był związany z miastem, a także rodziną Kalksteinów, której członkowie wzmiankowani są w różnych źródłach, również dotyczących Wielkopolski i samego Poznania.

Muzeum Instrumentów Muzycznych

Vevpiano to rodzaj mechanicznego fortepianiku z korbką, w którym melodie zapisane są na metalowym wałku z igłami (podobnie jak w pozytywkach czy katarynkach). Dźwięki wydobywane są ze strun uderzanych młoteczkami (podobnie jak w fortepianie), które z kolei uruchamiane są przez mechanizm przenoszący na nie zapis z wałka. Całość mechanizmu umieszczona jest w drewnianym pudle na 4 nogach, zamykanym klapą.

Koncepcja vevpiano została stworzona przez Johana Magnussona z Nässja w Szwecji, a rozwinięta przez braci Andersa Gustava i Jonasa Wilhelma

Anderssonów, którzy rozpoczęli produkcję ok. 1870 r. Patent nr 2239 na vevpiano wydano ok. 1889 r. Produkcja w fabryce w Søder Næssja trwała do roku 1929. Łącznie wyprodukowano ok. 5000 instrumentów.

Vevpiano jest instrumentem rzadkim, typowym dla kręgu skandynawskiego. Nie istnieje literatura na jego temat, można jedynie znaleźć kilka wzmianek w Internecie, na stronach skandynawskich. Ten interesujący i dość unikatowy instrument mechaniczny wzbogaci i urozmaici nasze zbiory – instrument po konserwacji eksponowany będzie w Sali Instrumentów Mechanicznych MIM.

Wielkopolskie Muzeum Wojskowe

Sztylet kama (miniaturowy), z pochwą; Kaukaz, XX w.

Głownia stalowa, obosieczna, z pojedynczą strudziwą, o przekroju tezkowatym. Rękojeść kościana, drążona, mocowana dwoma ozdobnymi (na stronie zewnętrznej) nitami. Pochwa drewniana, obłożona czarną skórą. Okucia srebrne (?), zdobione (niellowane) na stronie zewnętrznej, mocowane od spodu nitami. Uchwyt zapięcia stalowy, także zdobiony. Sztylet został przekazany jako dar przez Małgorzatę Przybył z Poznania.

Kaseta pamiątkowa po poruczniku Mieczysławie Bukowskim z 15 Pułku Ułanów Poznańskich; Polska, XX w.

Zawiera 57 obiektów: żetony nagrodowe z zawodów jeździeckich i biegów myśliwskich, przedmioty pamiątkowe, znaki tożsamości, odznaczenia, zespół plakiet. Kaseta została przekazana jako dar przez Michała Palacza ze Swarzędza.

Zestaw porcelanowych naczyń stołowych „MON” (16 szt.), wyk. Zakłady Porcelany Stołowej „Lubiana” dla Wojska Polskiego; lata 80. XX w.

Wykonane dla Wojska Polskiego zestawy „MON” wykorzystywane były w kasynach oficerskich i stołówkach na terenie jednostek wojskowych oraz w wojskowych domach wypoczynkowych na terenie całego kraju. Zestaw został przekazany jako dar przez Piotra Niemczyka z Obornik.

Muzeum Etnograficzne

Po trwających prawie rok pracach i zabiegach udało się na początku 2021 r. kupić do zbiorów Muzeum Etnograficznego MNP nadzwyczajnej piękności i rzadko spotykanej wielkości naszyjnik o łącznej wadze aż 280 gramów. Wykonano go z naturalnego korala i ozdobiono okuwkami ze srebra. Datowany co najmniej na koniec XIX w., najprawdopodobniej zdołał pierwotnie strój niezwykle zamożnej chłopki na Rzeszowszczyźnie lub zachodniej Ukrainie. W zbiorach polskich jak dotąd udało się odnaleźć jedynie dwa zbliżone naszyjniki. Bardzo cieszymy się z pozyskania tego absolutnie unikatowego zabytku.

Kaseta pamiątkowa
po poruczniku Mieczysławie
Bukowskim z 15 Pułku
Ułanów Poznańskich,
fot. archiwum MNP

Sztylet kama (miniaturowy),
z pochwą, Kaukaz, XX w.,
fot. Sławomir Obst

Zestaw porcelanowych
naczyni stołowych „MON”,
wyk. Zakłady Porcelany
Stołowej „Lubiana”
dla Wojska Polskiego,
lata 80. XX w.,
fot. archiwum MNP

WYSTAWY

Wystawienniczo rok 2021 był ciekawy i zróżnicowany, choć cieniem położyła się na nim trwająca od wielu miesięcy pandemia. Dostęp do przygotowanych pod koniec ubiegłego roku ekspozycji był przez kilka tygodni niemożliwy. Rozwiązaniem było zwiedzanie wirtualne, choć oczywiście nic nie zastąpi kontaktu z oryginałami. W sumie przygotowaliśmy pięć nowych wystaw i czternaście pokazów. Prezentowaliśmy również wystawy przygotowane w roku 2020.

Galeria Malarstwa i Rzeźby (Gmach Główny MNP)

Mieliśmy nadzieję, że otwarta 18 października 2020 r. wystawa **„August Zamoyski. Myśleć w kamieniu”**, prezentująca dorobek jednego z najwybitniejszych polskich rzeźbiarzy XX w., przyjmie wielu gości. Niestety mimo przedłużenia jej trwania do 24 stycznia była realnie dostępna dla zwiedzających jedynie przez pierwsze 3 tygodnie (drugi lockdown trwał do 4 lutego).

W roku 2021 w Galerii Malarstwa i Rzeźby MNP otwarto trzy nowe wystawy:

„Polska. Siła obrazu”

Od 7 marca do 27 czerwca 2021 (wystawa dostępna dla publiczności od 12 do 19 marca oraz od 5 maja do 27 czerwca)

Kuratorka: dr Maria Gołąb

Aranżacja: dr Raman Tratsiuk

Źródło finansowania: dotacja celowa MKiDN

Całkowity koszt organizacji wystawy: 391 815,45 zł (w tym koszt kwalifikowany sfinansowany dotacją: 317 500 zł)

Frekwencja: 13 971 osób

Była to kolejna odsłona wystawy przygotowanej z okazji obchodów 100-lecia niepodległości Polski przez Musée Louvre – Lens, a zatytułowanej „Pologne 1840–1918. Peindre l’âme d’une nation”. W Polsce wystawa pod zmienionym

Wystawa „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence”,
Galeria Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Poznaniu,
21 listopada 2021 – 6 lutego 2022, fot. Sonia Bober

tytułem „Polska. Siła obrazu” pokazywana była najpierw w Muzeum Narodowym w Warszawie.

Ideowym założeniem wystawy było zobrazowanie procesu kształtowania się narodowej tożsamości, konstruowania narodowych mitów i symboli w warunkach zaborów. W dziele tym wielką rolę odegrały w ciągu XIX w. sztuki piękne. Tytułowa „siła obrazu” budowała zbiorową pamięć i wspólnotę wyobrażeń związanych z rozmaitymi przejawami polskiego ducha. Ogniskowały się one w wystawowej narracji wokół chwalebnej historii i dramatu dziewiętnastowiecznej teraźniejszości, napoleońskiej mitologii i z romantyzmu wywiedzionej legendy o sile i duchowych walorach ludu, szlacheckiego domu jako ostoji patriotyzmu, wreszcie pejzażu – w którego formach lokowano symbole i znaki polskości. Wielowątkowa i wieloczęściowa wystawa zbierała dzieła najważniejszych polskich malarzy tamtego wieku i pokazywała obrazy należące do kanonu polskiej sztuki, ale także mniej znane prace z zasobów magazynowych, przede wszystkim z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie.

„Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”

Od 8 sierpnia do 24 października 2021

Kuratorka: dr Anna Borowiec

Aranżacja: prof. UAP dr hab. Rafał Górczyński

Źródło finansowania: dotacja celowa z MKiDN

Całkowity koszt organizacji wystawy: 304 918,85 zł (w tym koszt kwalifikowany sfinansowany dotacją: 276 108,85 zł)

Frekwencja: 8 423 osoby

Wystawa stanowiła przegląd najważniejszych realizacji w twórczości Magdaleny Abakanowicz. Otwierała ją prezentacja kilkunastu prac artystki wykonanych w technice tkackiej. Na dalszą część ekspozycji składały się obiekty rzeźbiarskie i wieloelementowe cykle prac będące znakiem rozpoznawczym tej twórczości, m.in. „Hurma”, „Plecy” i „Mutanty”. Uzupełnieniem wystawy był pokaz materiałów archiwalnych związanych z obecnością Magdaleny Abakanowicz w poznańskiej PWSSP.

Tytuł wystawy „Jesteśmy strukturami włóknistymi” nawiązywał do wpisanej w twórczość artystki refleksji nad kondycją współczesnego człowieka i jego związku z naturą. Tkaniny, sznury, sizal, jutowe worki, z których powstawały prace, pozwalały ukazać porowatą, pokrytą siecią żył i mięśni strukturę ludzkiego ciała. Nic tworzyła materię rzeźbiarskiego wszechświata, stając się z biegiem lat znakiem rozpoznawczym tej twórczości.

Wystawa zorganizowana została wspólnie z Uniwersytetem Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

„Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence”

Od 21 listopada 2021 do 6 lutego 2022 (MNP), od 4 marca do 8 maja 2022 (MNK)

Kuratorka: Martyna Łukasiewicz

Aranżacja: Piotr Matosek, Paulina Tyro-Niezgoda

Źródło finansowania: dotacja celowa z MKiDN

Całkowity koszt organizacji wystawy: 1 447 869,44 zł (w tym koszt kwalifikowany sfinansowany dotacją: 890 000 zł)

Frekwencja: 14 614 osób

Wystawa „Polska. Siła obrazu”, Galeria Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Poznaniu, 7 marca – 27 czerwca 2021, fot. Sonia Bober

Wystawa „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi” zorganizowana we współpracy z Uniwersyteciem Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu, Galeria Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Poznaniu, 8 sierpnia – 24 października 2021, fot. Sonia Bober

Była to pierwsza w Polsce wystawa poświęcona jednemu z najważniejszych duńskich artystów przełomu XIX i XX w. Wystawa była narracją o życiu i dziełach artysty na kilku płaszczyznach. Z jednej strony pokazała chronologiczny rozwój stylu Hammershøia, a także szeroki zakres jego artystycznych osiągnięć, z drugiej – kluczowe problemy twórczości, takie jak kolorystyczne wyrafinowanie, oszczędność narracji, rola światła, kontemplacyjny nastrój czy wyczucie przestrzeni w połączeniu ze sposobem rozumienia kompozycji. Główne części wystawy były zbudowane wokół kluczowych motywów: charakterystycznych wnętrz, pustych lub z postacią kobiecą, niezwykłych krajobrazów i miejskich pejzaży, portretów osób z kręgu rodziny oraz aktów. Osobny rozdział (przygotowywany wspólnie z The Center of Art Technologies Studies przy Statens Museum for Kunst w Kopenhadze) poświęcony został problematyce techniki używanej przez artystę. Ze względu na chęć pokazania możliwie pełnego obrazu spuścizny Hammershøia wystawa objęła również rzadko eksponowane akwarele i rysunki, a także fotografie będące dla artysty autonomicznym medium twórczym. W ramach wystawy zaprezentowanych zostało 45 dzieł wypożyczonych przede wszystkim z kolekcji Statens Museum for Kunst oraz Hirschsprung Collection w Kopenhadze, ponadto innych europejskich muzeów i kolekcji sztuki.

Wystawa „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence”, Galeria Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Poznaniu, 21 listopada 2021 – 6 lutego 2022, fot. Sonia Bober

W Galerii Malarstwa i Rzeźby zaprezentowane zostały dodatkowo dwa pokazy. Można je było oglądać na podstawie biletu wstępu na ekspozycję stałą, więc frekwencja nie była liczona.

Od 14 do 22 maja prezentowano **nagrodzone i wyróżnione skrzypce biorące udział w 14 Międzynarodowym Konkursie Lutniczym im. Henryka Wieniawskiego**. Piętnaście instrumentów wyeksponowano w Sali Hiszpańskiej w indywidualnych gablotach ze specjalnie zaprojektowanym systemem mocowania umożliwiającym dokładne obejrzenie obiektów z każdej strony. Prezentacja pokonkursowa została przygotowana we współpracy z Towarzystwem im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu przez Patryka Frankowskiego.

Z okazji 200 rocznicy urodzin Cypriana Kamila Norwida w dniach 5–12 listopada pokazano rysunki i grafiki ze zbiorów własnych. Pokaz **„Piórkiem i rylcem”** przygotowały kuratorki Agnieszka Salamon-Radecka i Maria Skrzypczak.

Muzeum Sztuk Użytkowych

W roku 2021 przygotowano nową prezentację polskiej współczesnej sztuki unikatowej na wystawie stałej. Wyeksponowano nowo zakupione obiekty szkła artystycznego.

Od momentu powstania w 1965 r. Muzeum Rzemiosł Artystycznych (od 1991 r. Muzeum Sztuk Użytkowych) obserwowało współczesne dokonania sztuki unikatowej, przede wszystkim w dziedzinie szkła, tkaniny i ceramiki. W ciągu kilku dekad muzeum budowało kolekcję, do której w ostatnim czasie pozyskano kilka wybitnych obiektów. Czas pandemii i przymusowego zamknięcia wykorzystano na wprowadzenie zmian na ekspozycji stałej, którą uzupełniono o prezentację sztuki trzech ostatnich dekad.

Pokazane prace cechuje różnorodność formalna, wielość technik, sposobów kształtowania. Zwraca uwagę ich jakość i wizualna atrakcyjność, wrażliwość na zjawiska otaczającego świata, szeroki wachlarz wykorzystania możliwości technologicznych i materiałowych, zacięcie do eksperymentu formalnego i swoistej gry z emocjami – zarówno własnymi, jak i odbiorcy.

Z powodu zamknięcia muzeum w listopadzie i grudniu 2020 r. przedłużona została wystawa **„Szkło. Męskie rysy”**.

Od 13 września 2020 do 28 marca 2021

Kuratorzy: Magdalena Weber-Faulhaber, prof. Kazimierz Pawlak (ASP we Wrocławiu)

Frekwencja: 1 410 osób

Wystawa eksponowała prace 15 wrocławskich współczesnych twórców szkła artystycznego, reprezentujących różne pokolenia. Każdego z tych artystów, w większości w pełni ukształtowanych, ze znaczącym dorobkiem, uznanych i prezentowanych na całym świecie, cechuje indywidualne podejście do

Wystawa „Poznański fotograf Sally Jaffé”, Muzeum Sztuk Użytkowych,
7 listopada 2021 – 30 stycznia 2022, fot. Jadwiga Subczyńska

„Lekkie, tanie, praktyczne! Pokaz kompletu mebli typ 1329 proj. Rajmunda
T. Hałasa”, Muzeum Sztuk Użytkowych, 6 lipca – 30 września 2021,
fot. Sonia Bober

szklanego tworzywa, lecz łączy wspólny rys twórczości: moc, skala oraz siła wyrazu struktur, śmiałość eksperymentów i wirtuozerskie popisy technologicznych umiejętności, często wykraczające poza ramy tradycyjnie pojmowanej sztuki szkła.

„Poznański fotograf Sally Jaffé”

Od 7 listopada 2021 do 30 stycznia 2022

Kuratorka: Ewa Hornowska

Aranżacja: Ludmiła i Michał Kaźmierscy

Koszt organizacji wystawy: 78 444,85 zł

Ta niewielka wystawa miała na celu pokazanie wybranych prac Sally’ego Jaffégo, przede wszystkim fotografii artystycznych ze zbiorów MNP. Odnalezione oryginały oraz prace zidentyfikowane w czasopismach zostały opublikowane w książce Ewy Hornowskiej pod tym samym tytułem. Na podstawie materiałów ikonograficznych i źródeł historycznych odtworzony został w niej obraz życia, działalności stowarzyszeniowej i społecznej oraz zachowanego tylko w części dorobku wybitnego, acz zapomnianego fotografa.

Ekspozycję stałą muzeum wzbogacały pokazy. Trzy z nich, poświęcone skandynawskiej sztuce użytkowej, towarzyszyły wystawie „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence” prezentowanej w Galerii Malarstwa i Rzeźby.

„Alessi – design z włoskiej fabryki snów”

Od 22 maja 2021 do 23 stycznia 2022

Kuratorka: Aleksandra Podgórska

Zaprezentowanych zostało 11 obiektów wykonanych przez włoską firmę Alessi, która w 2021 r. obchodziła stulecie istnienia. Obiekty pochodzące ze zbiorów MNP zostały zaprojektowane przez gwiazdy światowego designu, takie jak Alessandro Mendini, Philippe Starck, Ettore Sottsass, Michael Graves, Aldo Rossi i Stefano Giovannoni. Pokaz dopełniała praca Marianne Brandt stworzona pierwotnie dla Bauhausu w 1924 r. i zrealizowana ponownie przez firmę Alessi w 1995 r.

„Lekkie, tanie, praktyczne! Pokaz kompletu mebli typ 1329 proj. Rajmunda T. Hałasa”

Od 6 lipca do 30 września 2021

Kurator: Michał Błaszczyszki

Pokaz obejmował zakupiony do zbiorów w stanie ekspozycyjnym komplet mebli z początku lat 60. XX w. autorstwa poznańskiego projektanta R.T. Hałasa. Na ekspozycji znalazły się: rozkładany regał (meblościanka), kanapa, stół z 6 krzesłami, 3 taborety, ława oraz gazetnik. Zarówno zakup, jak i pokaz wpisały się w politykę ekspozycyjną i kolekcjonerską MSU, zakładającą gromadzenie i prezentację zjawisk sztuki użytkowej związanej z regionem wielkopolskim.

„Srebra Funduszu Obrony Narodowej”

Od 31 sierpnia do 3 października 2021

Kuratorzy: Renata Sobczak-Jaskulska, Michał Błaszczczyński

Dla upamiętnienia 82. rocznicy wybuchu II wojny światowej po raz kolejny zaprezentowana została grupa srebrnych obiektów pochodzących z Funduszu Obrony Narodowej. Tym razem pokazano puchary nagrodowe, paterki i solniczki oraz świeczniki jednoświecowe.

„Royal Copenhagen – porcelana z miasta Hammershøia. Pokaz duńskiej porcelany ze zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu”

Od 15 listopada 2021 do 6 lutego 2022

Kuratorka: Karolina Aszurkiewicz

„Design Północy. Pokaz nordyckiego wzornictwa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu”

od 23 listopada 2021 do 6 lutego 2022

Kuratorka: Aleksandra Podgórska

Ten niewielki pokaz był próbą odpowiedzi na pytanie, co stanowi o fenomenie skandynawskiego wzornictwa. Prezentowane obiekty to nie tylko pięknie wykonane przedmioty, ale przede wszystkim przykłady wartości, którymi kierują się w życiu – a tym samym w projektowaniu – mieszkańcy krajów Północy.

„Klocki LEGO ze zbiorów prywatnych”

Od 23 listopada 2021 do 6 lutego 2022

Kurator: Michał Błaszczczyński

Wielkopolskie Muzeum Wojskowe

Do 19 września kontynuowano prezentację wystawy **„Ze znakiem palmy i półksiężycą. Pułk Ułanów Karpackich 1940–2020”**.

Kuratorki: Anna Szukalska-Kuś, Alina Sokołowska

Aranżacja: dr Joanna Lewandowska

Wystawa upamiętniała dzieje Dywizjonu Rozpoznawczego Brygady Strzelców Karpackich, powołanego w kwietniu 1940 r. Początkowo organizowany na terenie Syrii, już jako jednostka zmotoryzowana Pułk Ułanów Karpackich walczył w latach 1941–1942 w Afryce. Bronił twierdzy Tobruk, chronił zapory na Nilu, a po przeszkoleniu na sprzęcie pancernym walczył na terenie Palestyny, Iraku i Egiptu. W styczniu 1944 r. pułk wylądował we Włoszech: brał udział w bitwie o Monte Cassino oraz na froncie adriatyckim. Tradycje tej zasłużonej jednostki kontynuowane są we współczesnym Wojsku Polskim.

„Polska nad Bałtykiem w plakacie dwudziestolecia międzywojennego”

Od 17 października 2021 do 9 stycznia 2022

Kuratorzy: dr Leszek Rościszewski, Irena Przymus

Aranżacja: dr Joanna Lewandowska

Całkowity koszt organizacji wystawy: 42 389,55 zł

Wystawa poświęcona polskiemu plakatowi marynistycznemu okresu dwudziestolecia międzywojennego obejmowała muzealia ze zbiorów własnych, w tym Działu Plakatu i Designu MNP, oraz wypożyczone z muzeów Warszawy, Trójmiasta i Łodzi. Eksponowano około 40 plakatów, przede wszystkim ze zbiorów własnych. Funkcję obiektów wspomagających pełniły fotografie wielkoformatowe, wybrane obiekty ze zbiorów Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego i pokaz fragmentów filmów związanych z tematyką wystawy.

Wystawa ilustrowała następujące problemowe zagadnienia: powrót nad morze i obecność odrodzonego państwa nad Bałtykiem, okres II wojny światowej oraz powtórne odzyskanie dostępu do morza w 1945 r., a także tematykę Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Wystawa „Polska nad Bałtykiem w plakacie dwudziestolecia międzywojennego”,
Wielkopolskie Muzeum
Wojskowe, 17 października 2021
– 9 stycznia 2022,
fot. Sonia Bober

Ekspozycję stałą wzbogacały pokazy.

„Wielkopolskie Muzeum Wojskowe. Nowe dary i przekazy, rok 2021”

do 10 października 2021

Kuratorzy: Jarosław Łuczak, asystenci: Anna Szukalska-Kuś, Alina Sokołowska, Jędrzej Oksza-Płaczkowski, Wojciech Lorek, dr Leszek Rościszewski

Doroczny pokaz wybranych nabytków do wszystkich działów muzeum prezentował różnorodność zbiorów obejmujących broń, oporządzenie, umundurowanie, odznaczenia, odznaki i oznaki, dokumenty i fotografie, różnego rodzaju pamiątki historyczne itp. Jest to jedna z form podziękowania darczyńcom.

„Pełna chwały i męstwa działalność bojowa... Wojska wielkopolskie w wojnie polsko-bolszewickiej 1919–1920 w zbiorach Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego”

do 31 października 2021

Kuratorzy: Alina Sokołowska, Wojciech Lorek (współpraca: Anna Szukalska-Kuś)

Z okazji 100. rocznicy wojny polsko-bolszewickiej Wielkopolskie Muzeum Wojskowe przygotowało pokaz o udziale żołnierzy wielkopolskich w tamtych wydarzeniach. Przypominał o roli Wielkopolan walczących już od marca 1919 r. w obronie Kresów Wschodnich oraz o wysiłku społeczeństwa Wielkopolski, dzięki któremu możliwe było zorganizowanie i wyposażenie znacznej liczby oddziałów odrodzonego Wojska Polskiego. Na pokazie znalazły się dokumenty i fotografie oraz różnego rodzaju przedmioty o charakterze pamiątkowym. Pokazano też egzemplarze używanej wówczas broni palnej i białej oraz sylwetki mundurów. Interesującym uzupełnieniem

Pokaz „190 lat Legii Cudzoziemskiej 1831–2021”, Wielkopolskie Muzeum Wojskowe, 6 marca – 31 grudnia 2022, fot. Sławomir Obst

były barwne plakaty z 1920 r., mapy i powiększenia fotografii z używanym wówczas sprzętem wojskowym.

„190 lat Legii Cudzoziemskiej 1831–2021”

Od 6 marca do 31 grudnia 2022

Kuratorzy: Anna Szukalska-Kuś, Krzysztof Schramm

Pokaz upamiętniający 190. rocznicę powstania Legii Cudzoziemskiej, w której od początku jej istnienia służyli Polacy, oraz 100. rocznicę utworzenia 1 Pułku Kawalerii Legii Cudzoziemskiej, w którym również nie zabrakło Polaków, obejmował fotografie, dokumenty, plakaty, przedmioty pamiątkowe, znaki i mundury wojskowe. Przygotowany został we współpracy ze Stowarzyszeniem Byłych Żołnierzy i Przyjaciół Legii Cudzoziemskiej w Polsce.

„Generał brygady Leon Dębski i por. Maksymilian Zuske-Zdzierz”

Od 21 czerwca 2021 do 31 października 2022

Kuratorzy: Jarosław Łuczak, dr Leszek Rościszewski, Alina Sokołowska

Pokaz odznaczeń, odznak, fotografii i dokumentów zorganizowany został z okazji przekazania rodzinom dwóch powstańców wielkopolskich pośmiertnych aktów mianowania przez szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Poznaniu płk Mariusza Woźniaka. Uroczystość przeprowadzono zgodnie z ceremoniałem wojskowym, z udziałem poczty sztandarowego z Centrum Wyszkołowania Wojsk Lądowych w Poznaniu oraz sygnalisty z Orkiestry Reprezentacyjnej Sił Powietrznych.

„Order Krzyża Wojskowego. 15 rocznica ustanowienia”

Od 21 października 2021 do 31 października 2022

Pokaz z okazji piętnastej rocznicy ustanowienia tego najwyższego polskiego odznaczenia nadawanego za wybitne czyny bojowe połączone z wyjątkową ofiarnością i odwagą w czasie działań bojowych przeciwko aktom terroru w kraju lub podczas użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami kraju w czasie pokoju. Zawiera oryginalne odznaki orderu z przekazu Kancelarii Prezydenta RP oraz dokumentację dotyczącą ustanowienia i nadawania orderu.

„Pamiętki służby wojskowej ppłk. Edmunda Majewskiego”

Od 11 listopada 2021 do 31 grudnia 2022

Kuratorzy: Alina Sokołowska, Anna Szukalska-Kuś, Wojciech Lorek

Pokaz dokumentów, fotografii, odznaczeń i przedmiotów pamiątkowych z okresu służby podpułkownika Edmunda Majewskiego w 15 Pułku Ułanów Poznańskich w latach 1942–1946 oraz przedstawiających jego zaangażowanie w pielęgnowanie tradycji pułku, złożonych w darze do zbiorów Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego.

Muzeum Etnograficzne

W roku 2021 prezentowane były nadal dwie wystawy z lat ubiegłych:

„Ty Bambrze!”

Do 20 marca 2021

Kurorka: Aneta Skibińska

Wystawa z okazji jubileuszu 300-lecia przybycia do Wielkopolski osadników niemieckich spod Bambergu prezentowała eksponaty z bogatej, liczącej prawie 500 obiektów kolekcji własnej. Przybysze spod Bambergu na stałe związali swe losy z nową ojczyzną, chętnie się adaptowali i chętnie łączyli z rodzinami polskimi. Choć ulegli asymilacji i wtopili się w wielkopolskie społeczeństwo, to jednak wśród ich potomków pamięć korzeni ciągle jest żywa. Wystawa była opowieścią o Bambrach widzianych „okiem sąsiada” i przez pryzmat utartych przez lata obiegowych opinii, według których przypisywano im cechy uznane jako typowe: obcość, religijność, gospodarność, rodzinność, zamożność, pracowitość, odmienność w ubiorze i niegustowność ubioru, osiągnięcie sukcesu. Wystawa skłaniała do refleksji nad relacjami sąsiedzkimi pomiędzy Bambrami i nie-Bambrami.

Wystawa „Czarno na białym w kolorze”,
Muzeum Etnograficzne,
do 20 marca 2021,
fot. Tobiasz Jankowiak

„Czarno na białym w kolorze”

Do 20 marca 2021

Kuratorka: Iwona Rosińska

Wystawa prezentowała pięćdziesiąt najstarszych (wykonanych w latach 1890–1939) archiwalnych fotografii z kolekcji Muzeum Etnograficznego w Poznaniu. Reprodukcyjne pochodzących z różnych regionów Polski oryginałów zestawiono z ich pokolorowanymi powiększeniami. Prezentowane fotografie, ściśle związane z profilem muzeum, przedstawiały ludzi uwiecznionych najczęściej podczas wesel, dożynek, procesji i innych ważnych, „odświętnych” chwil. W zbiorze tym znalazły się zdjęcia wykonane w ówczesnych atelier w Poznaniu i okolicznych miastach.

„Żłóbek wielkopolski 2021”

Od 11 grudnia 2021 do 30 stycznia 2022

Kuratorki wystawy: Urszula Baszczyńska-Gosz, Katarzyna Andrzejkiewicz

Wystawa pokonkursowa, ukazująca wyniki XXIII edycji konkursu szopek, organizowanego w ramach umowy MNP z Towarzystwem Miłośników Miasta Poznania, Szkołą Podstawową im. Powstańców Wielkopolskich w Robakowie i Fundacją Flow Art. Do konkursu zgłoszono 22 prace w 5 kategoriach wiekowych, obejmujących dzieci, młodzież szkolną oraz dorosłych. W konkursie wzięło udział 50 osób. Na wystawie, której towarzyszył konkurs na nagrodę publiczności, pokazano wszystkie prace.

Muzeum Pałac w Rogalinie

Od 7 października trwa pokaz **„Dęby z Rogalina i polskie morze”**, pokazywany uprzednio w Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni. Otwarcie towarzyszyło uroczystości odznaczenia pani Katarzyny Raczyńskiej Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Muzeum Adama Mickiewicza Śmiałowie

Trwający do 30 czerwca pokaz **„Wieszcz u fotografa, czyli jak wyglądał Mickiewicz”** prezentował zachowane dagerotypy i fotografie poety, uzupełnione wspomnieniami osób współczesnych Mickiewiczowi.

WYDAWNICTWA

W ubiegłym roku mimo utrudnionych warunków spowodowanych pandemią prace wydawnicze przebiegały zgodnie z planem merytorycznym i finansowym Muzeum Narodowego w Poznaniu. Dokonano redakcji i weryfikacji 240 arkuszy wydawniczych tekstów w j. polskim (w tym 150 arkuszy tekstów zwartych oraz 90 arkuszy materiału ilustracyjnego, podpisów pod ilustracje, podpisów do wystaw czasowych i ekspozycji stałych, druków akcydensowych) oraz 16,5 arkusza tekstów tłumaczonych w j. angielskim i 1,5 arkusza w j. duńskim. Wykonano 120 opracowań graficznych (katalogi, informatory, przewodniki, ulotki, zaproszenia, plakaty, banery, plansze, tablice itp.), opracowano 1600 ilustracji. Zrecenzowano teksty o objętości 45 arkuszy wydawniczych. Na wszystkie wydawnictwa i przygotowanie oprawy informacyjnej do wystaw oraz ekspozycji stałych wydano 368 586 zł brutto.

Większość opublikowanych wydawnictw dotyczyła działalności wystawienniczej oraz dokumentowała historię instytucji i zbiory. Każdemu wydarzeniu towarzyszył katalog (najczęściej dwujęzyczny, polsko-angielski) lub informator zawierający co najmniej jeden esej pisany przez badacza, budujący kontekst interpretacyjny prezentowanej sztuki, oraz wysokiej jakości reprodukcje dzieł.

W roku 2021 wydano 10 znaczących publikacji: *Polska. Siła obrazu, przewodnik po wystawie* (Maria Gołąb); *Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi* (red. Anna Borowiec); *Polska nad Bałtykiem w plakacie dwudziestolecia międzywojennego* (Irena Przymus, Leszek Rościszewski); *Poznański fotograf Sally Jaffé* (Ewa Hornowska); *Herb państwa polskiego: Orzeł Biały na przestrzeni wieków* (Paweł Stróżyk); *Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza* (red. Martyna Łukasiewicz); *Kaiser-Friedrich-Museum w Poznaniu (1904–1919). Muzeum na niemieckiej i europejskiej prowincji* (Kamila Kłudkiewicz); *Wokół Seweryna Mielżyńskiego* (red. Agnieszka Murawska, Ewa Siejkowska-Askutja); *Raport roczny MNP 2020* (red. Aleksandra Sobocińska); ukazał się też rocznik „Studia

Publikacje Muzeum Narodowego w Poznaniu w roku 2021, fot. Sławomir Obst

Muzealne" (z. XXVI). Czasopismo to cieszy się dużym zainteresowaniem badaczy, ponieważ publikowane są w nim artykuły na temat najnowszych badań dotyczących przede wszystkim zbiorów poznańskiego muzeum oraz rozprawy o ogólniejszym charakterze, z dziedziny historii i teorii sztuki, muzeologii czy konserwatorstwa. Swoje wyniki badań publikują w nim nie tylko kuratorzy (pracownicy muzeum), ale także naukowcy z poznańskich uczelni i innych środowisk akademickich w Polsce. Pismo to zostało ujęte w wykazie czasopism naukowych MNiSW z dnia 1 grudnia 2021 r. z 40 punktami i jest indeksowane w bazie ERIH+.

Ponadto w 2021 r. wydano książeczki edukacyjne, takie jak *Adam Mickiewicz* (Dominika Nowak, Małgorzata Ratajczak); *Sekrety starożytnej komnaty* z cyklu „Muzealni Tropiele” (Kinga Sibilska); *Dzieci w pałacu* (Katarzyna Bartosiak, Patrycja Hajder, Sylwia Korczak, Agnieszka Wajroch). Wydrukowano także ulotki edukacyjno-promocyjne do wystaw czasowych, np. *Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi* (Anna Borowiec) i *Orzeł Biały na przestrzeni wieków* (Renata Sobczak-Jaskulska), oraz kalendaria miesięczne.

Poza katalogami wystaw, rocznikiem, przewodnikami, książeczkami edukacyjnymi, folderami, ulotkami edukacyjno-promocyjnymi oraz materiałami promocyjnymi przygotowano również druki o charakterze jednostkowym, akcydensowym (zaproszenia, pocztówki, zakładki, kalendarze itp.), jak również plakaty, afisze, postery, banery, billboardy. Naszym najważniejszym celem jest prezentowanie zbiorów muzealnych, badań nad nimi oraz ich upowszechnianie, z zachowaniem najwyższego poziomu merytorycznego i edytorskiego wydawanych publikacji. Wydawnictwa muzealne cieszą się dużym uznaniem czytelników, są nagradzane, pisze i mówi się o nich w mediach. W ubiegłym roku za katalog zbiorów autorstwa Danuty Rościszewskiej *Grafika włoska XVI–XVII w. Katalog zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu* otrzymaliśmy I nagrodę w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku w Wielkopolsce „Izabella”. Cały nakład katalogu wystawy *Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza* został w bardzo krótkim czasie sprzedany; nakład katalogu *Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi* także jest na wyczerpaniu.

Wybrane publikacje Muzeum Narodowego w Poznaniu w roku 2021: *Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi* oraz *Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and Silence*, fot. Sławomir Obst

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

W roku 2021 pracownicy Muzeum Narodowego w Poznaniu realizowali podstawowe zadania badawcze. Opracowywali zbiory, skupiając się na badaniach atrybucyjnych, określaniu proveniencji oraz rekonstruowaniu dawnych kolekcji, oraz uczestniczyli w grantach i innych programach badawczych.

Dr Anna Borowiec w zespole badawczym z prof. Mateuszem Bieczyńskim z Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu pracowała nad zagadnieniem „Formy przestrzenne w Poznaniu”. Był to grant badawczy w ramach NPRH – moduł „Dziedzictwo narodowe” (grant 3-letni 2020–2022).

Patryk Frankowski wraz zespołem uczestniczył w projekcie badawczym Polska Szkoła Lutnicza, prowadzonym we współpracy z Katedrą Lutnictwa Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu w latach 2018–2021.

Rozpoczęto również wieloletni projekt „Meble w Poznaniu” we współpracy z Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu. W ramach projektu na 2021 r. przewidziano dokumentację i badania archiwalne dotyczące dorobku artystycznego Edmunda i Jana Węclawskich oraz pozyskiwanie obiektów do zbiorów MNP drogą darowizny od poznańskich projektantów, ich spadkobierców bądź instytucji. Projekt ma zakończyć się wystawą przewidzianą na 2025 r.

Spośród badań nad katalogami zbiorów lub fragmentami kolekcji oraz przygotowań do wystaw warto wymienić:

- Gołuchowskie *luoghi ritirati*. Kolekcja rycin i rysunków Izabeli z Czarotoryskich Działyńskiej (publikacja 2022)
- Zbiory sztuki średniowiecznej w MNP (zakończenie prac 2023)
- Akwaforty Antoniego Radziwiłła
- Katalog kolekcji bożonarodzeniowych szopek (wystawa 2024)
- Katalog kolekcji rzeźby ludowej sprzed 1945 r.
- Grafika niderlandzka XVI w. (wystawa 2024)
- Katalog zbiorów – złotnictwo poznańskie (wystawa 2024)
- Katalog czepców złotych w kolekcji Muzeum Etnograficznego (wystawa 2024)

Koronacja Marii, pocz. XVI w., warsztat dolnośląski, drewno lipowe polichromowane, fot. archiwum MNP

- Katalog zbiorów sztuki prawosławnej (wystawa 2025)
- Odznaki wielkopolskie. Katalog zbiorów.

Badania związane z przygotowywanymi wystawami zaowocowały w roku 2021 trzema ekspozycjami:

- Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza/ Light and silence
- Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi
- Poznański fotograf Sally Jaffé.

Pozostałe prace badawcze związane były z wystawami planowanymi na kolejne lata:

- Spuścizna artystyczna Marii Nicz-Borowiakowej 1896–1944 (wystawa 2022)
- Stowarzyszenie Artystów Wielkopolskich „Plastyka” w Poznaniu 1925–1939 (wystawa 2022)
- Interwencje. Wystawa twórców współczesnych w Galerii Sztuki Średnio-wiecznej (wystawa 2022)
- Wielkopolska w monetach i medalach – 50 lat później (wystawa 2022)
- Europejska i amerykańska odprzodowa broń palna czarnoprochowa, krótka i długa (wystawa 2023)
- Rainer Weber. Badacz, konserwator, budowniczy, muzyk (wystawa 2023 lub 2024)
- Papua Zachodnia. Kolekcja prof. Józefa Zwierzyckiego (wystawa 2024 lub 2025)
- Tomasz Panufnik – lutnika (wystawa 2024)
- Wachlarze w zbiorach MNP (wystawa 2024)
- Polski portret wojskowy epoki saskiej (wystawa 2023)
- Rysunki i ryciny z kolekcji Carlosa van Hasselta i Andrzeja Niewęglowskiego (wystawa 2024)
- Rysunek europejski od neoklasycyzmu do impresjonizmu (wystawa 2023)
- Rysunek polski od końca XVIII do początków XX w. (wystawa 2025)
- Rysunki i ryciny z kolekcji Edwarda barona Rastawieckiego 1804–1874 (wystawa 2024 lub 2025)
- Historia polskiego jedwabnictwa (wystawa 2024)
- Portrety francuskie z przełomu XVI/XVII w. i ich XIX-wieczne kopie z kolekcji rodziny Czartoryskich: Izabeli Czartoryskiej z Puław i jej wnuków Władysława Czartoryskiego i Izabeli z Czartoryskich Działyńskiej (wystawa 2024/2025)
- Meblarstwo poznańskie w XX w. (wystawa 2025)
- Damskie naszyjniki czy męskie pasy? (wystawa po 2025)
- Muzeum Mieszczaństwa w kamienicach przy Starym Rynku w Poznaniu – nowy oddział MNP (wszczęcie prac nad nową wystawą stałą).

Pozostałe prace badawcze nie były związane z planowanymi wystawami:

- Życie i twórczość Jerzego Hulewicza (przygotowywana dysertacja doktorska)
- Poznański Bunt a łódzki Jung Idysz – rekonstrukcja relacji i współpracy
- Fotografia w Poznaniu u schyłku XIX i na pocz. XX w.

Maria Nycz-Borowiakowa,
Martwa natura z rybą, 1925,
 olej na sklejkę,
 fot. Sławomir Obst

- Katalog dzieł wszystkich i monografia twórczości Jana Młodożeńca
- Katalog dzieł wszystkich i monografia twórczości Romana Cieślewicza (przygotowywana dysertacja doktorska)
- Korpus plakatu polskiego (do 1939)
- Wielkie retabula snycerskie w Wielkopolsce doby Wazów (przygotowywana dysertacja doktorska)
- Zespół pałacowo-parkowy w Rogalinie – monografia
- Kosowo – Albania. Badania terenowe
- Kazimierz Malinowski – muzeolog
- Jan Rutkowski – działalność konserwatorska w latach 1909–1922
- Zbiory monet i medali oraz organizacje numizmatyczne w Poznaniu do 1945 r.
- Monografia poznańskiego artysty grawera Jana Białasa (czynnego 1885–1905)
- Historia poznańskiego ratusza od końca XIV w. do współczesności
- Poznańska fotografia prasowa w czasach PRL na przykładzie działalności Jerzego Unierzyskiego
- Historia i działalność Muzeum Historii Miasta Poznania między 1954 a 2019 r. (przygotowywana dysertacja doktorska)
- Dzieło sztuki średniowiecznej na wystawie (przygotowywana dysertacja doktorska)

- Klawesyn Burkata Shudiego nr 496, 1765 – historia, renowacja i rekonstrukcja (budowa kopii)
- Kolekcja instrumentów muzycznych klasztoru Paulinów na Jasnej Górze w kontekście muzycznej działalności kapeli jasnogórskiej (przygotowywana dysertacja doktorska)
- Zdzisław Szulc – kustosz Muzeum Instrumentów Muzycznych (przygotowywana dysertacja doktorska)
- Meble dekorowane w technice markieterii boullowskiej w zbiorach MNP, projekt wieloletni we współpracy z Działem Konserwacji MNP.

Pracownicy Muzeum Narodowego w Poznaniu wygłaszali referaty na sesjach i konferencjach ogólnopolskich:

- A. Krawczyk, *„Parnas polski” Teofila Lenartowicza jako jedna z niezrealizowanych propozycji krakowskiego pomnika Adama Mickiewicza*, referat w ramach konferencji „Między nauką a sztuką. Krytyka literacka pozytywizmu i Młodej Polski” (Poznań, 17–18.06.2021)
- A. Salamon-Radecka, *Wielkopolski artysta-ziemianin wobec wydarzeń Wielkiej Wojny. Obrazy Jerzego Hulewicza (1886–1941) o tematyce wojennej w świetle zachowanych źródeł*, referat w ramach VI Dobrzyckiej Konferencji Naukowej (Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, 9.09.2021)
- dr H. Barvenava, *Noble necropolis in Nesvizh: history and new discoveries*, w ramach międzynarodowej konferencji EAA (Uniwersytet Chrystiana Albrechta w Kilonii, 6–11.09.2021)
- A. Murawska, *Wokół Seweryna Mielżyńskiego*, w ramach konferencji „Spółki, fabryki, czytelnice... Areny pracy organicznej” (PTPN, Poznań, 23.11.2021)
- W. Garbaczewski, wystąpienie dla Towarzystwa Przyjaciół MNP, prezentujące medalik wybity z okazji ponownego pochówku zwłok Kazimierza Wielkiego w Krakowie w 1869 r. (5.11.2021)
- M. Gołębiewska, *Cymelia z gołuchowskiej biblioteki hrabiny Izabeli z książąt Czartoryskich Działyńskiej*, w ramach konferencji „I Wielkopolskie Forum Bibliotekarzy” (Kalisz, 27.10.2021)
- S. Wielgosz, *Inspiracja paryskim Hotel Lambert w aranżacji wnętrza oficyny w Gołuchowie*, w ramach konferencji on-line „Ziemiaństwo wielkopolskie w służbie narodu w XIX i XX w.”
- J. Łuczak, *Wojenne dzieje Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego*, wykład na V Seminarium Muzealnictwa Wojskowego „Przyszłość Przeszłości” w Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie (15–17.09.2021)
- K. Andrzejkowicz, *Symbolika wianka w strojach ludowych na podstawie zbiorów Muzeum Etnograficznego w Poznaniu*, w ramach międzynarodowej konferencji naukowej „Wszystko na mojej głowie”, organizowanej przez Instytut Nauk o Kulturze i Religii Katedry Historii Kultury i Muzeologii UKSW oraz Instytut Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie (27–29.10.2021)
- dr hab. J. Minksztym, *Złotogłowie, złotnice, świetnice. O ludowych czepcach złotych*, w ramach międzynarodowej konferencji naukowej „Wszystko na mojej głowie”, organizowanej przez Instytut Nauk o Kulturze i Religii Katedry Historii Kultury i Muzeologii UKSW oraz Instytut Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie (27–29.10.2021)

- dr H. Barvenava, *Emigracja białoruska w połowie XX w. w rzeczach ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w Poznaniu* (wystąpienie w języku białoruskim), w ramach międzynarodowej konferencji naukowej „Polsko-białoruskie związki językowe, literackie, kulturowe i historyczne” (Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 21–22.10.2021)
- dr Emilian Prałat, *Leopold Nowotny – un nazareno polacco dimenticato*, w ramach konferencji „Contatti artistici polacco-italiani 1871–1939”, zorganizowanej przez Instytut Studiów nad Sztuką Świata, Instytut Polski w Rzymie oraz Stację Badawczą PAN w Rzymie (Rzym, 20–22.10.2021).

Poza wydawnictwami Muzeum Narodowego w Poznaniu, o których piszemy w rozdziale „Wydawnictwa”, opublikowano kilkadziesiąt tekstów naukowych i popularno-naukowych w katalogach wystaw organizowanych w innych muzeach, czasopismach kulturalnych i periodykach branżowych.

KONSERWACJA

W ramach Działu Konserwacji funkcjonuje 8 specjalistycznych pracowni, w których przeprowadza się prace konserwatorskie o różnym zakresie przy muzealiach ze zbiorów MNP (Pracownia Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej, Pracownia Konserwacji Ram i Pozłotnictwa, Pracownia Konserwacji Papieru i Skóry, Pracownia Konserwacji Sztuki Użytkowej, Pracownia Konserwacji Instrumentów Muzycznych, Pracownia Konserwacji Zabytków Etnograficznych, Pracownia Konserwacji Tkanin i Pracownia Konserwacji Mebli), a ponadto Pracownia Profilaktyki Muzealnej, która prowadzi działania związane z monitorowaniem środowiska na ekspozycjach i w magazynach muzealiów (utrzymanie właściwych poziomów temperatury, wilgotności, oświetlenia) oraz prace odkażające i biobójcze, a także Pracownia Badań Technologiczno-Konserwatorskich, gdzie przeprowadzane są materiałowe badania identyfikacyjne oraz analizy mikrochemiczne zabytków.

W 2021 r. prace konserwatorskie o pełnym zakresie ukończono przy 349 obiektach, przeprowadzono 782 konserwacji częściowych oraz 1 659 konserwacji zabezpieczających. Przeprowadzono badania technologiczne przy 20 muzealiach.

Na 41 etatach działu konserwacji zatrudnionych jest 43 konserwatorów i renowatorów.

Wybrane realizacje w pracowniach konserwatorskich

Największa ilość zadań konserwatorskich związana była w tym roku z zaplanowanym na marzec 2023 r. otwarciem nowej ekspozycji stałej w Muzeum Historii Miasta Poznania w ratuszu. Zarówno na wystawie w gotyckich piwnicach, jak i w magazynie studyjnym zostanie zaprezentowanych wiele różnorodnych obiektów – od kamiennych rzeźb średniowiecznych, poprzez numizmaty i średniowieczne rzemiosło, po XIX- i XX-wieczne malarstwo, grafikę, druki użytkowe i przedmioty codziennego użytku. Setki muzealiów wymagających konserwacji pełnej lub choćby tylko zabezpieczającej przeszły

Posąg Buddy ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w świetle UV,
fot. Marek Peda

już przez ręce konserwatorów we wszystkich prawie pracowniach Działu Konserwacji.

Niezależnie od prac dla MHMP kontynuowane były rutynowe działania konserwatorskie dla wszystkich działów, galerii i oddziałów MNP – prace przy obiektach, przygotowanie i opieka konserwatorska przy wystawach czasowych, sporządzanie setek opisów stanów zachowania, opinii dla Komisji Akcesyjnej, przeglądów ekspozycji i zbiorów magazynowych.

W Pracowni Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej Lucyna Balewska przeprowadziła m.in. pełną konserwację dwóch obrazów olejnych na blasze miedzianej, na złożonym płatkowo podłożu – dekoracji drzwi XIX-wiecznego kabinetu (nr inw. MNP Rd 1360), który został poddany świetnej renowacji na ASP w Krakowie. Konserwacja polegała na oczyszczeniu powierzchni obrazów oraz usunięciu wielu warstw wtórnego, zmienionego kolorystycznie werniksu i pociemniałych retuszy. Pełną konserwację obrazu E. Gillerna *Portret młodej kobiety z mandoliną* (nr inw. MNP Mp 2923) przeprowadziła Katarzyna Męczyńska. Szczególnie pracochłonną pracą okazało się wykonanie dużej ilości retuszy w technice akwarelowej w gęstej siatce spękań o rozszerzonych krawędziach, po usunięciu starych, pociemniałych punktowań.

W Pracowni Konserwacji Ram i Pozłotnictwa wykonano konserwację kolejnego obiektu z zespołu żyrandoli zaprojektowanych przez K.F. Schinkla, a pochodzących z pałacu w Rogalinie. Empirowy żyrandol z amplą (nr inw. MNP Rm 1571) po zabiegach konserwatorskich w PKSU trafił do pracowni pozłotniczej, gdzie przy użyciu starych technik przywrócono mu dawny blask i świetność. Ozdobił stałą ekspozycję w pałacu, a prace konserwatorskie przeprowadzili Łucja Błażeczek i Waldemar Baruch.

Cały zespół pracowni przygotowywał również obiekty oraz teksty do katalogu na wystawę konserwatorską z cyklu „Z bliska. Spotkania z konserwacją”, poświęconą projektowaniu i konserwacji ram oraz pozłotnictwu, pt. „Rama do obrazu”, której otwarcie zaplanowano na wiosnę 2022 r.

Działania **Pracowni Konserwacji Papieru i Skóry** dotyczyły głównie realizacji zadań związanych z wystawami. Na ekspozycję stałą do Muzeum Historii Miasta Poznania wykonano konserwację częściową i zachowawczą 157 obiektów. Były to muzealia o różnej wartości artystycznej i historycznej, wyjątkowo różnorodne pod względem techniki wykonania: wszelkiego rodzaju druki, akwarele, fotografie, albumy, grafiki oraz rękopisy. Pokażną grupę tworzyły obiekty tzw. codziennego przeznaczenia i obiegu – bilety, zaproszenia, rachunki, listy, świadectwa szkolne, dokumenty, plany, mapy, dyplomy okolicznościowe, legitymacje, pocztówki, żurnale mody, pudełka po czekoladkach, nalepki z butelek aptecznych i wiele innych.

Przeprowadzono także konserwacje oraz wykonano passe-partout do 150 obiektów na wystawy: „Polska Siła Obrazu”, „Poznański fotograf Sally Jaffé”, „Piórkiem i rylcem – pokaz prac C.K. Norwida ze zbiorów MNP”. W połowie

Odbiór konserwatorski obrazów przybyłych na wystawę „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence” w Galerii Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Poznaniu, fot. archiwum MNP

Dorota Tomaszewska podczas konserwacji kilimu kaukaskiego – uzupełnianie ubytków, Pracownia Konserwacji Tkanin fot. archiwum MNP

Agnieszka Rękawek podczas prac konserwatorskich obrazu – usuwanie masy dublażowej, Pracownia Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej, fot. Paweł Napierała

roku zaczęto prace przygotowawcze do wystawy monograficznej Stowarzyszenia Artystów Wielkopolskich „Plastyka” w Poznaniu (1925–1939), której otwarcie nastąpi w lutym 2022 r. Tymi pracami zajmowała się głównie Grażyna Musiał.

Ważną częścią działalności konserwatorskiej były też przeglądy zbiorów. W MHMP przeglądem i kwalifikacją do konserwacji obiektów na podłożu papierowym zajmowała się Grażyna Musiał, natomiast w Galerii Plakatu i Designu Marcin Zjeżdżałka, który przejrzał i wykonał opisy stanu zachowania 800 plakatów sprzed 1945 r. Po wykonaniu koniecznych zabiegów konserwatorskich trafią one do Magazynu Obiektów Wrażliwych, w którym zapewnione są stałe warunki przechowywania.

Ciekawym obiektem, przy którym prace konserwatorskie trwały przez cały rok, był parawan orientalizujący, pochodzący z dawnego wyposażenia Pałacu w Rogalinie (nr inw. MNP Rog 104). W minionym roku ukończono trzy z czterech kwater. Dotychczasowe prace objęły oczyszczanie, uzupełnianie ubytków i rekonstrukcję warstwy malarskiej. Prace przy parawanie wykonywały Monika Rudy-Sikora i Aleksandra Kwiatkowska oraz Joanna Kokoć z PKZE. Po konserwacji obiekt zostanie wyeksponowany w Rogalinie.

W **Pracowni Konserwacji Sztuki Użytkowej** zespół w składzie Agnieszka Maciejewska, Sabina Figurniak oraz Waldemar Baruch prowadził prace przy metalowych i ceramicznych obiektach średniowiecznych wybranych na

Grażyna Musiał, kierownik Pracowni Konserwacji Papieru i Skóry, podczas scalania kolorystycznego obiektów na ekspozycję w Muzeum Historii Miasta Poznania, fot. Marek Peda

ekspozycje w ratuszu oraz przy wielomateriałowych artefaktach XIX- i XX-wiecznych do magazynu studyjnego. Agnieszka Maciejewska kontynuowała prace przy monetach i medalach na wystawę „Wielkopolska w monetach i medalach – 50 lat później”, wykonując następnych kilkaset konserwacji. Waldemar Baruch wykonał konserwację 4 pistoletów, janczarki i akcesoriów do broni palnej na wystawę „Broń ognista” w Wielkopolskim Muzeum Woj-skowym, której otwarcie zaplanowano na rok 2022. Katarzyna Horzowska-Kaźmierska przygotowała rzeźby na wystawę „Tradycja i nowoczesność. Sztuka w międzywojennym Poznaniu. Stowarzyszenie Artystów Wielkopolskich «Plastyka»”, m.in. *Popiersie Kasprowicza Wawrzyńca Kaima*, *Popiersie patrona Maksymiliana Jackowskiego* Franciszka Kwileckiego oraz *Pomnik J. Battisty di Quadro* Władysława Marcinkowskiego.

W **Pracowni Konserwacji Instrumentów Muzycznych** zespół w składzie Piotr Cieślak, Mirosław Baran, Tomasz Czaja i Maciej Szarafiński zakończył pracochłonną, kilkuletnią konserwację fortepianu liry (nr inw. MNP I 160). Zakres prac obejmował wszystkie części instrumentu, czyli obudowę, dźwięcznicę, klawiaturę, mechanizm młoteczkowy i tłumikowy. Równie pracochłonna, lecz zakończona spektakularnym efektem okazała się konserwacja wio-lonczeli (nr inw. MNP I1224). Instrument, bardzo cenny z uwagi na czas powstania (XVIII w.), ale i zachowaną oryginalną konstrukcję barokową, trafił do muzeum w dziewięciu częściach. Trudność polegała na dopasowaniu i scaleniu wszystkich części po ponad 30 latach. Pełen zakres prac obejmował wzmocnienie części od środka, uzupełnienie ubytków formy, dublowanie, uzupełnienie koloru i politurę oraz montaż akcesoriów. Instrumenty trafią na stałą ekspozycję Muzeum Instrumentów Muzycznych.

Zespoły **Pracowni Konserwacji Zabytków Etnograficznych** oraz **Pracowni Konserwacji Tkanin** zaangażowane były znacząco w prace pomocnicze przy obiektach prezentowanych na wystawie Magdaleny Abakanowicz „Jesteśmy strukturami włóknistymi”. Oprócz zwykłych przy takich przedsięwzięciach czynności, jak opieka kurierska oraz wykonanie wielu opinii konserwatorskich dla obiektów ze zbiorów prywatnych i instytucji pozamuzealnych, wykonano także wiele prac z zakresu konserwacji zachowawczej.

Podobnie jak w pozostałych pracowniach, wykonano wiele konserwacji ubiorów i przedmiotów codziennego użytku z kolekcji MHMP.

Równolegle kontynuowano wyjątkowo pracochłonne i trwające nawet kilka lat działania konserwatorskie przy zabytkowych tkaninach ze stałych ekspozycji w Muzeum Pałacu w Rogalinie i w MSU (dywany, kilimy, makaty). Zespół PKT w składzie Teresa Koszuta, Małgorzata Dinwibel-Owsian, Dorota Tomaszewska, Katarzyna Górka i Agnieszka Ochla szczególnie dużo pracy poświęcił konserwacji gobelinu (MNP Rw 708), który uświetni wnętrza pałacu w Rogalinie. Także dla Muzeum Pałacu w Rogalinie pełnej konserwacji i przede wszystkim uzupełnieniu ogromnej ilości ubytków poddano kilim kaukaski (MNP Rw 1733). Prace przeprowadziły Małgorzata Dinwibel-Owsian i Dorota Tomaszewska.

Pracownia Konserwacji Mebli w Rogalinie w wyjątkowo trudnych warunkach (nadal trwa remont budynku stajni, konserwatorzy powrócą do swojej stałej siedziby w końcu 2023 r.) kontynuowała prace przy konserwacjach zachowanego zespołu mebli z gabinetu dyrektora Kaiser-Friedrich-Museum z 1904 r. (wykonanych wg projektu A. Grenandera) oraz zabytkowych ław z pierwszego wyposażenia muzeum, które nadal są częścią umeblowania korytarza przed sekretariatem naszego muzeum. Renowację przeprowadził Sławomir Jahns. Tomasz Pokorski wykonywał prace konserwatorsko-tapicerskie przy meblach z poznańskiej Fabryki Mebli Stylowych Nowakowski & Synowie z ok. 1930 r. Pod kierunkiem Urszuli Dąbrowskiej i przy współpracy ze Sławomirem Salomonem przeprowadzono szereg prac konserwatorsko-archiwizacyjnych przy obiektach i dotąd nierozpoznanych fragmentach mebli ze zbiorów magazynowych. Rozpoczęto również prace przygotowawcze (dokumentacja fotograficzna, prace zabezpieczające) przed podjęciem pełnych konserwacji i rekonstrukcji muzealiów wchodzących w skład kolekcji sztuki i rzemiosła dalekowschodniego, w ramach przygotowań do planowanej za kilka lat wystawy.

Comiesięczne relacje z ważniejszych realizacji konserwatorskich publikowane są regularnie w magazynie informacyjnym „My jak Muzeum” i na stronie www MNP.

Projekty naukowe i inwestycyjne rozpoczęte i kontynuowane w 2021 r.:

- **Gaja Gąsecka**, kierownik PBT-K – zakup ręcznego spektrometru fluorescencji rentgenowskiej S1 Tracer 5G z wyposażeniem, dzięki przyznanej dotacji z MKiDN
- **Krzysztof Kalitko**, kierownik PPM – zrealizowanie zakupu elektronicznego systemu monitorowania warunków klimatycznych w przestrzeniach galerii stałych i wystaw czasowych gmachu głównego MNP, z dotacji MKiDN
- **Katarzyna Męczyńska** z PKMiRDP, **Gaja Gąsecka** – kontynuacja działań w projekcie badawczo-konserwatorskim „Królowe, piękne damy i stare koronki. Portrety francuskie z przełomu XVI i XVII w. oraz ich XIX-wieczne kopie z kolekcji rodziny Czartoryskich: Izabeli Czartoryskiej z Puław oraz jej wnuków Władysława Czartoryskiego i Izabeli z Czartoryskich Działyńskiej, przechowywane w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie i Muzeum Narodowego w Poznaniu”
- **Joanna Kokoć**, kierownik PKZE – przygotowanie projektu badawczego „Japoński papier? Identyfikacja ręcznie czerpanych papierów dalekowschodnich w twórczości polskich artystów dwudziestolecia międzywojennego”; nr rejestracyjny 2021/41/N/HS2/04485 wniosku Preludium 20 we współpracy z dr hab. Agnieszką Helman-Ważny (Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet w Hamburgu) – konkurs Narodowego Centrum Nauki
- **Joanna Kokoć**, kierownik PKZE – udział w projekcie badawczo-konserwatorskim posągu Buddy (nr inw. MNP E 3658); złożenie wniosku o przyznanie grantu przez Sumitomo Foundation (Japonia), numer ref. 217007

Sławomir Jahns w czasie renowacji szafy gabinetowej wg. projektu A. Grenandera z 1904 r., Pracownia Konserwacji Drewna Zabytkowego i Mebli, fot. Urszula Dąbrowska

Tomasz Czaja przy konserwacji wiolonczeli, Pracownia Konserwacji Instrumentów Muzycznych, fot. Piotr Cieślak

- **Anna Napierała** z PKZE – przygotowanie wniosku i uzyskanie dotacji na zorganizowanie międzynarodowych warsztatów RE-ORG, szkolenia dotyczącego poprawy warunków magazynowania zbiorów muzealnych, zaplanowanego na jesień 2022, w magazynach zbiorów WMW
- **dr Paweł Napierała** z PKMiRDP – wystąpienie na Międzynarodowej Konferencji Konserwatorskiej w Szreniawie, prezentacja referatu i publikacja tekstu w materiałach pokonferencyjnych „Wizyta studyjna jako forma uczestnictwa w praktyce informacyjnej. Spotkanie z perspektywą różną od swojej”
- **Agnieszka Rękawek** z PKMiRDP (przy współpracy z prof. Mirosławem Wachowiakiem z UMK w Toruniu) – kontynuacja prac konserwatorskich i badawczych w ramach „Projektu konserwacji i badań obrazu *Targ na jarzyny* J. Pankiewicza ze zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu (MNP Mp 113)”.

Współpraca z wydziałami konserwacji i restauracji dzieł sztuki (koordynacja Agnieszka Kunicka-Goldfinger, Główna Konserwator MNP)

– pełne konserwacje muzealiów ze zbiorów MNP, wykonywane jako prace dyplomowe i kursowe:

Agnieszka Ochla i Katarzyna Górka podczas oczyszczania gobelinu na stole niskociśnieniowym, Pracownia Konserwacji Tkanin, fot. archiwum MNP

- ASP we Wrocławiu – kontynuacja konserwacji 14 obiektów szkła zabytkowego ze zbiorów MSU
- ASP w Krakowie – zakończenie konserwacji XVIII-wiecznego kabinetu i XIX-wiecznego witraża ze zbiorów MSU
- ASP w Warszawie – kontynuacja prac przy zespole sześciu obrazów z Galerii Sztuki Polskiej i Europejskiej MNP oraz przy dwóch zabytkowych wachlarzach ze zbiorów MSU
- UMK w Toruniu, Wydział Sztuk Pięknych – zakończenie prac konserwatorskich przy zespole rzeźb z działu sztuki starożytnej oraz przy porcelanowym świeczniku ze zbiorów MSU, który zdobi już zabytkowe wnętrza pałacu w Rogalinie; powróciły także rzeźby średniowieczne i renesansowe ze stałych ekspozycji w ratuszu i zamku w Gołuchowie; w konserwacji pozostały jeszcze dwa obiekty z Galerii Sztuki Współczesnej MNP oraz marmurowe popiersie Marka Aureliusza i dwie alabastrowe wazy ze zbiorów MSU.

Działania konserwatorskie i badawcze realizowane jako zlecenia zewnętrzne (pod nadzorem Agnieszki Kunickiej-Goldfinger):

- zakończono remont konserwatorski wnętrz gotycko-renesansowych piwnic Muzeum Historii Miasta Poznania w ratuszu oraz kilkunastu kamiennych rzeźb i detali gotyckich (wykonawca prac: Bauartcomplex Tomasz Pokładcki), nadal kontynuowane będą prace wykończeniowe i aranżacyjne w pozostałych pomieszczeniach piwnic i parteru ratusza
- przeprowadzono kompletne badania technologiczne i architektoniczne wystroju (tynków, sztukaterii, polichromii, sgraffita) Sali Renesansowej, Sądowej i Królewskiej w ratuszu, jako przygotowanie do przeprowadzenia prac konserwatorskich tych cennych wnętrz (wykonawca prac badawczych i projektowych: konsorcjum Dariusz Markowski i Maja Rogowska z Bydgoszczy)
- przeprowadzono remont konserwatorski przestrzeni wejścia i korytarza wraz z owalną boczną klatką schodową w starym gmachu MNP; renowacji poddano m.in. zachowane boniowane tynki, sklepienia, zabytkową stolarkę drzwiową, posadzki z lastriko z detalami mozaikowymi (wykonawca prac: Zakład MDKons. Sp. z o.o.)
- poddano konserwacji zespół dziesięciu zabytkowych zegarów z kolekcji MSU, eksponowanych we wnętrzach pałacu w Rogalinie (prace konserwatorskie przeprowadził Krzysztof Kurek).

Do grudnia 2021 r. trwały prace nad projektem remontu Pracowni Konserwacji Sztuki Użytkowej, który opracowuje biuro MICHNOWICZ STASZEWSKI ARCHITEKCI, z udziałem Sabiny Figurniak, kierownika PKSU ze strony MNP. Prace projektowe będą kontynuowane w 2022 r.

EDUKACJA

Edukacja w Muzeum Narodowym w Poznaniu oraz w jego oddziałach jest ważnym elementem przybliżania i propagowania sztuki. W roku 2021 ze względu na ograniczenie możliwości przeprowadzania zajęć lekcyjnych w muzeum, a także liczby słuchaczy na poszczególnych spotkaniach nie udało się utrzymać dynamiki i frekwencji z lat sprzed pandemii. Wiele spotkań czy wydarzeń trzeba było zmodyfikować, wprowadzając zapisy czy dzieląc publiczność na mniejsze grupy. Z niektórych hitów naszej oferty, np. cyklu wykładów „Świat obrazów”, musieliśmy w ubiegłym roku zrezygnować (ponieważ frekwencja sięgała 200 osób), tak jak z zajęć dla najmłodszych i warsztatów dla osób ze szczególnymi potrzebami, dla których samo zwiedzanie nie jest wystarczającą formą poznawania sztuki.

Natomiast od powtórnego otwarcia muzeum w maju aż do końca roku frekwencja podczas zajęć była więcej niż zadowolająca.

Galeria Malarstwa i Rzeźby (Gmach Główny MNP)

Kwartaty III i IV okazały się bardzo dobrym czasem dla MNP i naszych gości. Było to w dużej mierze zasługą świetnych **wystaw czasowych** („Polska. Siła obrazu”, „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”, „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza”) i **programów edukacyjnych** im towarzyszących. Zaprośmy widzów na spacer z kuratorami bądź edukatorami (140 oprowadzań, frekwencja: 2 500 osób). Przygotowaliśmy ciekawe spotkania stacjonarne i wykłady on-line oraz warsztaty dla różnych grup wiekowych, zajęcia dla nauczycieli we współpracy z poznańskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, karty pracy dla uczniów i foldery edukacyjne dla najmłodszych widzów, wirtualne oprowadzania kuratorskie czy *Lekcję historii z Wojewodą Wielkopolskim* na wystawie „Polska. Siła obrazu”. Nie zabrakło też koncertu na zabytkowym instrumencie z kolekcji Muzeum Instrumentów

Zajęcia edukacyjne prowadzone przez Katarzynę Drozdowską-Sawińską na wystawie „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”, fot. Sonia Bober

Muzycznych. Przy wystawie Vilhelma Hammershøia po raz pierwszy opracowana została aplikacja do samodzielnego zwiedzania ekspozycji.

Dużym powodzeniem, szczególnie od września, cieszyły się również **lekcje muzealne**. Wśród 40 tematów lekcji adresowanych do różnych grup wiekowych znajdują się zajęcia odwołujące się do kolekcji MNP oraz spotkania odbywające się na ekspozycjach czasowych. Część tematów nawiązuje do programu edukacyjnego realizowanego w szkołach, uzupełniając go o walor wizualny dzieła sztuki. Podobne znaczenie ma warsztat plastyczny towarzyszący lekcji (przeznaczony głównie dla młodszych odbiorców) lub karty pracy dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Z uwagi na pandemię, czasowe zamknięcie szkół oraz muzeów, a także konieczność prowadzenia zajęć w reżimie sanitarnym (mniejsze grupy) w 2021 r. zostało przeprowadzonych **348 lekcji muzealnych**, a frekwencja wyniosła **7 216 osoby**.

Dla widzów indywidualnych w różnym wieku przygotowaliśmy **3 cykle warsztatów weekendowych**. Dla najmłodszych są to zajęcia „Muzealnej Akademii Dziecięcej”, których celem jest nie tylko oswojenie małego widza z przestrzenią galerii, ale i rozwijanie umiejętności kreatywnego myślenia i podejmowania twórczych wyzwań (8 spotkań). Dla młodzieży mamy lekcje malarstwa z serii „Kreatywni” (10 spotkań), a dla dorosłych przygotowaliśmy dwie propozycje: „Rysunek i malarstwo bez tajemnic. Warsztaty interdyscyplinarne” (10 spotkań) oraz „Kaligrafię i iluminację” (5 spotkań).

Zorganizowaliśmy także **pojedyncze wykłady i spotkania** odbywające się w soboty lub niedziele: występ zespołu tanecznego, prelekcję w Galerii Sztuki Starożytnej w ramach Festiwalu Żupańskiego czy „Weekend z Norwidem”, podczas którego zaprezentowaliśmy publiczności kilkanaście prac z kolekcji MNP; odbyły się także dwa wykłady i oprowadzanie kuratorskie, przybliżające nieznaną dla wielu malarską twórczość Norwida.

W okresie **letnich wakacji i ferii zimowych**, w czasie wolnym od zajęć szkolnych, Muzeum Narodowe w Poznaniu (wraz ze wszystkimi oddziałami) organizuje warsztaty dla dzieci, które ten czas spędzają w mieście. Spotkania składają się z tematycznego zwiedzania przestrzeni muzeum oraz warsztatów plastycznych dotyczących omawianego tematu. W roku 2021 ferie zimowe przypadły na czas lockdownu, więc zaproponowaliśmy naszej młodszej publiczności różnego rodzaju atrakcje on-line, natomiast zajęcia wakacyjne miały już stacjonarny charakter.

Program przeznaczony dla **nauczycieli** przygotowujemy jest z myślą o podniesieniu kompetencji w zakresie historii sztuki oraz akcentuje możliwość wykorzystania potencjału edukacyjnego muzeum w pracy z uczniami. Naszymi odbiorcami są pedagodzy zainteresowani różnorodnymi formami pracy z dziełem sztuki, zwłaszcza nauczyciele języka polskiego, historii i plastyki wszystkich typów szkół.

W programie „Ze sztuką przez wieki” odbyło się **15 warsztatów** (w tym 8 on-line).

Zajęcia z cyklu „Muzealna Akademia Dziecięca. W świecie wartości”
prowadzone przez Paulinę Broniewską, fot. archiwum MNP

Zajęcia w Galerii Starożytnej MNP prowadzone przez Kingę Sibilską,
fot. Sonia Bober

Poszerzyliśmy także działania na rzecz **osób z niepełnosprawnościami i grup wykluczonych**. Wykłady on-line do wystaw czasowych opatrzone są podpisami, a od grudnia 2021 istnieje możliwość zwiedzania Gmachu Głównego przez osoby głuche dzięki aplikacji „Muzea w PJM” (opisy dzieł z galerii MNP z tłumaczeniem na Polski Język Migowy).

Seniorzy stanowią liczną i ważną grupę odbiorców naszej oferty edukacyjnej. Chętnie uczestniczą w różnego rodzaju spotkaniach, poszerzają też swoją wiedzę o sztuce w ramach programu Towarzystwa Uniwersytetu Trzeciego Wieku, z którym współpracujemy już od ponad 30 lat. Tak duże zainteresowanie skłoniło nas do stworzenia cyklu adresowanego specjalnie do naszych starszych widzów – „Czwartki dla seniorów”. Każde spotkanie przyjmuje formę spaceru tematycznego z przewodnikiem. W 2021 r. zaprosiliśmy seniorów na spacer po wystawach czasowych w Gmachu Głównym oraz w naszych poznańskich oddziałach („Polska nad Bałtykiem w plakacie dwudziestolecia międzywojennego” w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym oraz „Poznański fotograf Sally Jaffé” w Muzeum Sztuk Użytkowych).

Oferta dla rodzin z młodszymi dziećmi (5–12 lat), zwiedzających muzeum indywidualnie, obejmuje dwa programy, które pozwalają na samodzielne działania o charakterze edukacyjnym. Pierwszy to **Przewodniki Muzealnych Tropicieli** – seria książeczek dla dzieci, ułatwiająca tematyczne zwiedzanie muzeum. Przeznaczona dla dzieci młodszych i starszych, podpowiada trasy zwiedzania muzeum. *Przewodniki*, które mogą być udostępniane dzieciom w okresie pandemii, poświęcone są m.in. rzeźbie, strojom, galerii sztuki

Oprowadzanie seniorów po wystawie „Polska. Siła obrazu” przez kuratorkę Marię Gołąb, fot. Sonia Bober

starożytnej itp. Drugi program – **Walizki Muzealnych Tropicieli** (przenośne pakiety edukacyjne zawierające zadania aktywizujące użytkowników podczas pobytu w muzeum) – na razie został zawieszony.

Pomimo pandemii napłynęło sporo prac na 42 edycję Konkursu Plastycznego dla Dzieci i Młodzieży „Moja Przygoda w Muzeum” (frekwencja: **69 uczestników**). Oceniono je w pięciu kategoriach wiekowych (od 5 do 18 lat), przyznając 14 nagród i 17 wyróżnień. Nagrodzone oraz wyróżnione prace zostały przesłane do Muzeum Okręgowego w Toruniu, gdzie odbył się kolejny, ogólnopolski etap konkursu.

Oddziały Muzeum Narodowego w Poznaniu

Niemal wszystkie pozycje stanowiące główny trzon oferty edukacyjnej MNP – lekcje muzealne, warsztaty plastyczne, oprowadzania dla grup, jak i widzów indywidualnych, weekendowe wykłady, cykle spotkań przybliżające nasze kolekcje – proponujemy też w każdym z 9 oddziałów poznańskiego muzeum.

Oczywiście specyfika oddziałów wpływa na tematykę spotkań, a położenie determinuje rodzaj zwiedzania (w Rogalinie, Śmiełowie i Gołuchowie przeważają oprowadzania, w poznańskich oddziałach dominują lekcje muzealne). Wszędzie natomiast edukatorzy i pracownicy merytoryczni dokładają wszelkich starań, by publiczność opuszczająca muzeum usatysfakcjonowana, a przede wszystkim – by do nas wracała.

W 2021 r. **Muzeum Sztuk Użytkowych** kontynuowało cieszące się wśród widzów dużą popularnością spotkania w ramach cyklów „Ikony designu” i „Graphic Concept”. Pierwszy promował ideę dobrego projektowania (często zaangażowanego społecznie, np. reagującego na problemy związane z pandemią), drugi pokazywał bogactwo grafiki użytkowej Japonii. Wprowadziliśmy „Piątkowe spacer w MSU”, dające sposobność do nowego spojrzenia na nasze obiekty. Współpracując z zaprzyjaźnionymi instytucjami, stworzyliśmy wydarzenia w ramach „Poznańskiej Mapy Designu” i „Darmowego Listopada w Rezydencjach Królewskich”. Zorganizowane przez nas pokazy towarzyszące wystawie „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza” wzbogaciłyśmy spotkaniami o duńską ceramikę, nordyckim designie i biedermeierowskim meblarstwie. W obliczu pandemicznych ograniczeń ułatwiliśmy dostęp do naszych zbiorów, działając intensywnie na naszym facebookowym profilu – tu umieszczaliśmy ciekawostki o naszych obiektach i wpisy w ramach letnich cyklów „Dzieje się!”, „Unikatowa przygoda” i „Muzealny Mól Książkowy”.

W **Wielkopolskim Muzeum Wojskowym** odbyło się 19 oprowadzań po ekspozycji stałej, połączonych ze względu na specyfikę ekspozycyjną muzeum

Wizyta delegacji klasy mundurowej Zespołu Szkół Chemiczno-Elektrycznych z Inowrocławia na wystawie „Ze znakiem palmy i półksiężycą. Pułk Ułanów Karpackich 1940–2020” w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym, 19 maja 2021, fot. Przemysław Kopij

Zajęcia edukacyjne w Muzeum Etnograficznym, fot. Sławomir Obst

z prezentacją wystaw i pokazów czasowych. Przeprowadzono 20 lekcji muzealnych z warsztatami, realizując pięć tematów: „I wojna światowa. Powstanie wielkopolskie 1918–1919”, „Zostań kawalerem i damą orderu – o rycerzach i żołnierzach”, „Herb, barwy i hymn państwa polskiego”, „Powstanie wielkopolskie 1918–1919” i „Polskie znaki wojskowe”. Odbłyto się 26 spotkań weekendowych, obejmujących przede wszystkim oprowadzania i spotkania na wystawach i pokazach czasowych oraz wernisaże i finisaże.

Ponadto wygłoszono 4 wykłady: Aliny Sokołowskiej *Ilustrowane dzieje 1 Pułku Strzelców Wielkopolskich*, Macieja Franza *Liga Morska i Kolonialna. Pomiedzy propagandą a szkoleniem przyszłych kadr dla polskiej Marynarki Wojennej*, Leszka Rościszewskiego *Miedzy abstrakcją a rzeczywistością. Ikonografia motywów marynistycznych w polskim plakacie dwudziestolecia międzywojennego* i Ireny Przymus *O kolekcjonowaniu plakatów*.

Trzykrotnie przeprowadzono zajęcia wakacyjne „Bóg – Honor – Ojczyzna. Zwycięskie powstanie wielkopolskie”, „Tajemnice dawnej broni” i „Co to za zagadka, dwie kulki i armatka”.

Ponadto zamieszczono 72 artykuły i materiały na stronie społecznościowej WMW portalu Facebook w ramach akcji Sekcji Promocji i Komunikacji MNP „Muzeum w czasach zarazy” oraz 56 artykułów do aplikacji multimedialnej „Ułani – Dzieci Poznania 1918–2021” rządowego programu „Niepodległa 2021”.

—

W **Muzeum Etnograficznym** przeprowadzono 10 lekcji muzealnych, 11 razy oprowadzono zorganizowane grupy zwiedzających. Wraz z Zespołem Tańca Ludowego „Poligrodzianie” współorganizowano pokaz mody „Nasza ojczyzna”. Odbłyto się dwa wykłady dla publiczności, przygotowane i wygłoszone przez pracowników ME. Zorganizowano XXIII edycję konkursu „Żłóbek Wielkopolski 2021”, w którym wzięło udział 50 uczestników w przedziale wiekowym 6–54 lat. Na związanej z konkursem wystawie zaprezentowano 22 szopki, z których nagrodzono 4, wyróżniono 3. Po otwarciu wystawy aż do stycznia 2022 r. trwał plebiscyt na nagrodę publiczności. Wystawie towarzyszyła promocja w radiu, prasie internetowej, mediach społecznościowych oraz telewizji.

ME prowadziło działalność edukacyjną w trybie on-line, na profilu facebookowym. Opublikowano 119 postów o różnorodnej tematyce, towarzyszyło im 248 zdjęć oraz 8 materiałów filmowych.

—

W **Muzeum Pałacu w Rogalinie** zrealizowano 420 oprowadzań z przewodnikiem oraz 133 lekcje i warsztaty muzealne. Wydana została książeczka edukacyjna „Dzieci w pałacu”. W ramach związanej współpracy z gminą Mosina przeprowadzono cykle warsztatów wakacyjnych oraz spotkań „Z Babcią i Dziadkiem w Muzeum”, które cieszyły się sporym zainteresowaniem mieszkańców.

W serwisie społecznościowym FB opublikowano 300 postów. 130 z nich dotyczyło obrazów z rogalińskiej galerii i było związanych z kontynuacją digitalizacji kolekcji Edwarda Aleksandra Raczyńskiego w ramach wirtualnego muzeum; 52 przybliżyły dzieje zbiorów i rodziny Raczyńskich. Przeprowadzono „Ferie on-line”, udostępniono 9 filmików edukacyjno-plastycznych z cyklu „Rogalin dawniej i dziś”. W ramach obchodów Roku Cypriana Kamila Norwida zrealizowany został projekt „Niepokorne duchy. Dwie wizje Polski i polskości Edwarda Raczyńskiego i Cypriana Kamila Norwida”, a we współpracy ze Szkołą Muzyczną I stopnia w Poznaniu we wnętrzach rogalińskich ekspozycji nagrane zostały 4 wieczorki poetyckie. Opublikowano również 8 postów o twórczości Norwida oraz 4 podcasty dotyczące działalności Edwarda Raczyńskiego. Rogaliński dział edukacji współorganizował także finał gminnego Konkursu Wiedzy o Rodzinie Raczyńskich.

Dział Edukacji zaangażował się także w realizację społecznego projektu „Poznajmy się, to ja, patron Twojej ulicy”. W jego ramach w formie plenerowej wystawy banerów zaprezentowano m.in. reprodukcje dzieł pochodzących z rogalińskiej kolekcji Edwarda Aleksandra Raczyńskiego, autorstwa malarzy patronujących mosińskim ulicom.

W **Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie** przeprowadzono 115 lekcji i warsztatów muzealnych oraz 157 oprowadzań.

W sierpniu ukazała się książeczka edukacyjna dla dzieci *Adam Mickiewicz* Dominiki Nowak i Małgorzaty Ratajczak, umożliwiająca aktywne zwiedzanie ekspozycji poprzez rozwiązywanie zadań i łamigłówek. Dzięki niej najmłodszy widzowie dowiadują się między innymi, kim był Adam Mickiewicz, po co przyjechał do Śmiełowa i jakie zwierzęta miał w dzieciństwie.

W ramach wakacyjnych zajęć w naszym muzeum odbyły się „Rodzinne podchody z Mickiewiczem” – po krótkim spacerze po muzeum dzieci wraz z rodzicami wyruszyły do parku, podążając tropem poety. Uczestnicy wyposażeni w mapy, pomocne informacje oraz wskazówki rozwiązywali zagadki i łamigłówki. Na zakończenie otrzymali nagrody, upamiętniające ich pobyt w Śmiełowie.

Muzeum wzięło udział w akcji „Weekend seniora z kulturą”.

Od 1 grudnia do 17 grudnia odbywały się cykliczne warsztaty adresowane do uczniów szkół podstawowych pt. „Magia dawnych świąt”, przywołujące Boże Narodzenie z dawnych czasów.

Muzeum Zamek w Gołuchowie prezentował stałą wystawę nawiązującą do czasów XIX-wiecznych twórców muzeum – Izabeli i Jana Działyńskich. Działalność edukacyjna obejmowała przede wszystkim ofertę usług przewodnickich (227) i lekcji muzealnych (96). Przeprowadzone zostały konkursy dla dzieci i młodzieży oraz oprowadzania specjalne i spacer tematyczne:

„Losy kolekcji gołuchowskiej po 1939 roku”, „Kaplica – miejsce spoczynku Izabeli Działyńskiej”, „Muzea książąt Czartoryskich. Puławy, Paryż Kraków, Gołuchów”, „Izabela z Czartoryskich Działyńska”, „Nie tylko Izabela. Kobiety w sztuce zamku w Gołuchowie”, „O kolekcji naczyń antycznych. Wprowadzenie do warsztatów ceramicznych”.

Muzeum wzięło udział w ogólnopolskich obchodach rocznic: 400-lecie zwycięstwa połączonych wojsk polsko-litewsko-kozackich w bitwie pod Chocimiem uczczono prelekcją poświęconą życiu i działalności Jana Karola Chodkiewicza, natomiast 230-lecie uchwalenia Konstytucji 3 maja upamiętniono prezentacją on-line „Portret koronacyjny Stanisława Augusta Poniatowskiego z kolekcji Izabeli z Czartoryskich Działyńskiej”.

W trakcie Europejskich Dni Dziedzictwa wygłoszono prelekcję „Ryton, kyliks, krater – uczta dla oka i ciała. O naczyniach antycznych z dawnej kolekcji zamku w Gołuchowie”, a w ramach wydarzenia „Weekend seniora z kulturą” przygotowano prelekcję „Leszczyńscy i ich koligacje rodzinne” oraz wprowadzanie specjalne „Tajemnice zamkowego dziedzictwa”.

Na FB Muzeum Zamku w Gołuchowie ukazywały się posty nawiązujące do miejsca oraz historii rodu Czartoryskich: biogramy artystów związanych z Gołuchowem (Zygmunt Gorgolewski, Ludwik Breugnot, Karol Biberon oraz Maurycy August Ouradou), cykle „Nieznani mieszkańcy Hotel Lambert”, „Na-uka i zabawa w Hotel Lambert”, „Uroczystości w Hotel Lambert”, informacje dotyczące Instytutu Panien Polskich mieszczącego się w paryskiej siedzibie rodu Czartoryskich oraz teksty o Marii z Grocholskich Czartoryskiej, bratowej Izabeli Działyńskiej. Ukazały się także posty upamiętniające szereg rocznic związanych z historią gołuchowskiego zamku i jego mieszkańców. Łącznie udostępniono 49 postów.

Zajęcia edukacyjne
w Muzeum Pałacu
w Rogalinie,
fot. Katarzyna Bartosiak

WIRTUALNE MUZEUM

Pandemia zmieniła funkcjonowanie muzeum. Z powodu wielotygodniowych przerw w możliwości goszczenia publiczności staraliśmy się być obecni w przestrzeni wirtualnej.

Kontynuowaliśmy prezentację naszych zbiorów w mediach społecznościowych – na kanale YouTube oraz Facebooku i Instagramie. Ważnymi informacjami o działalności naszego muzeum dzieliliśmy się na Twitterze.

W roku 2021 udało się kontynuować muzealny miniseriał „Do zobaczenia w muzeum”. Tym razem z kamerą zajrzeliśmy do zamku w Gołuchowie. Trzy odcinki obejrzało 137 018 osób.

Filmowo komentowaliśmy bieżącą działalność muzeum. Udało nam się zrealizować 26 różnych materiałów, które obejrzało 15 595 osób.

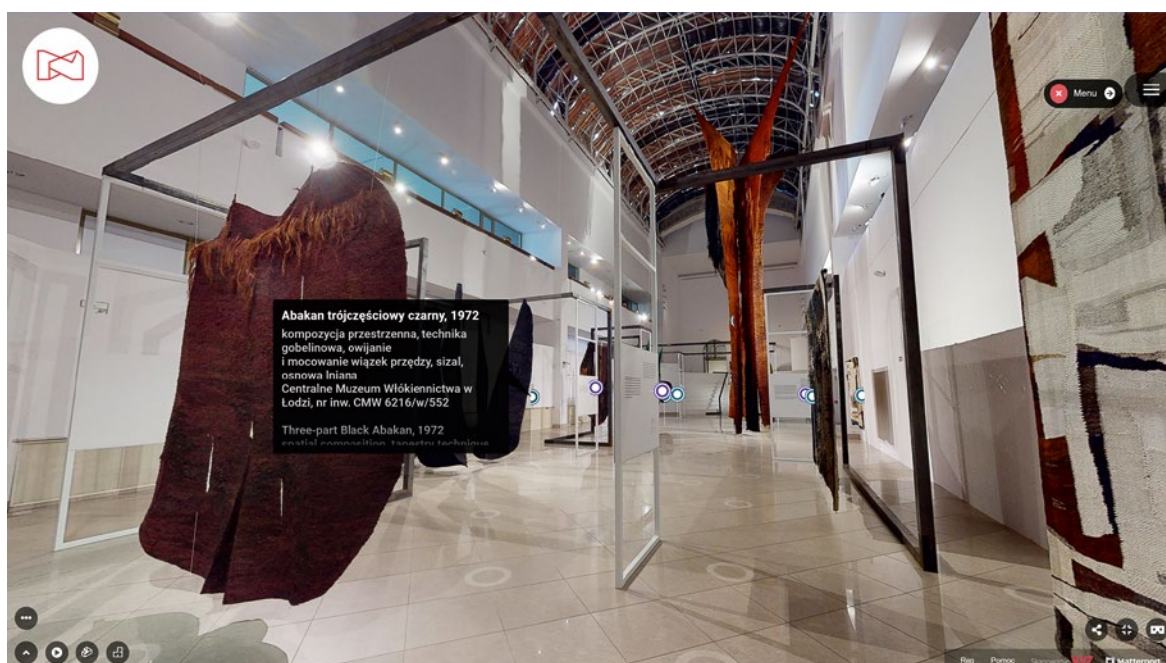
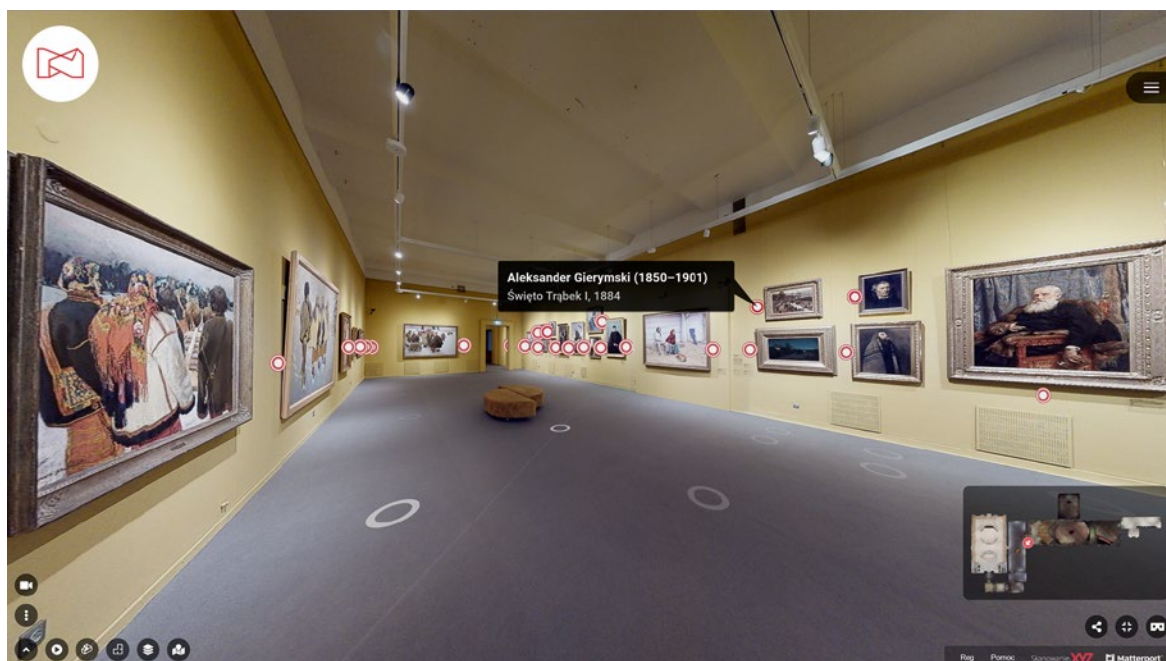
Wypracowaliśmy standard upowszechniania wystaw czasowych. Wyprodukowaliśmy 5 zwiastunów (videoclipów), które emitowane były zarówno w internecie, jak i na antenie TVP, zapowiadając wystawy „Polska. Siła obrazu”, „Polska nad Bałtykiem w plakacie dwudziestolecia międzywojennego”, „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”, „Poznański fotograf Sally Jaffé” oraz „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza”.

Część wystaw i prezentacji można nadal zwiedzać wirtualnie („Polska. Siła obrazu”, „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”, „Lekkie, tanie, praktyczne! Meble Rajmunda Hałasa” oraz „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza”). To walor, nie tylko dla osób, które do muzeum nie mogły przybyć, ale również dla tych, którzy wystawę pragną zobaczyć po raz kolejny.

Do końca 2021 r. z wirtualnych spacerów skorzystało 7416 osób.

Muzeum Sztuk Użytkowych – wirtualny spacer, widok 3D

Wirtualne spacerunki po wystawach „Polska. Siła obrazu” i „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”

Wystawa „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence” – wirtualny spacer

Zgodnie z raportem monitoringu mediów dane statystyczne dotyczące aktywności MNP w prasie, RTV, portalach internetowych i mediach społecznościowych w 2021 r. przedstawiają się następująco: w mediach ukazało się 8 468 publikacji (w tym: w prasie i RTV 252, na portalach internetowych 6486, w mediach społecznościowych 1730); zasięg przekazu wyniósł 24 000 000 osób (w tym: w prasie i RTV 11 000 000, na portalach internetowych 11 600 000, w mediach społecznościowych 1 370 000); ekwiwalent finansowy wyniósł 18 100 000 zł (w tym: w prasie i RTV 7 460.000 zł, na portalach internetowych 10 200 000 zł, w mediach społecznościowych 466 000 zł).

NAGRODY

Otrzymywanie nagród to bardzo przyjemna część naszej pracy, bo w końcu to uhonorowanie naszych działań, których w ubiegłym roku nie brakowało.

25 czerwca 2021 r., podczas święta Wielkopolskiej Szkoły Podoficerskiej Wojsk Lądowych im. gen. bryg. Franciszka Seweryna Włada w Poznaniu, połączonego z uroczystym wręczeniem chorągwi Wojska Polskiego i świadectw absolwentom bazowego kursu podoficerskiego kierownik Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego Jarosław Łuczak został wyróżniony odznaką pamiątkową „Za zasługi dla dobrego imienia i sławy szkoły” (nr 236), nadaną rozkazem nr 120 z dn. 23 czerwca 2020 r.

7 września 2021 r. marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak wręczył nagrody i wyróżnienia w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku w Wielkopolsce. Podczas gali w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie nasze muzeum zostało nagrodzone aż sześciokrotnie.

Za rok 2019 otrzymaliśmy:

- II nagrodę za wystawę „M jak Mistrzowie” (kuratorka: Agnieszka Salamon-Radecka)
- III nagrodę za katalog wystawy „Ty Bambrze” (autorka: Aneta Skibińska)
- wyróżnienie za program edukacyjny w Muzeum Sztuk Użytkowych.

Za rok 2020 przyznano nam:

- I nagrodę za wystawę „Formy w przestrzeni” (kuratorka: dr Anna Borowiec)
- I nagrodę za katalog zbiorów MNP *Grafika włoska* (autorka: Danuta Rościszewska)
- II nagrodę za cykl filmów „Do zobaczenia w Muzeum” (redakcja: Aleksandra Sobocińska)

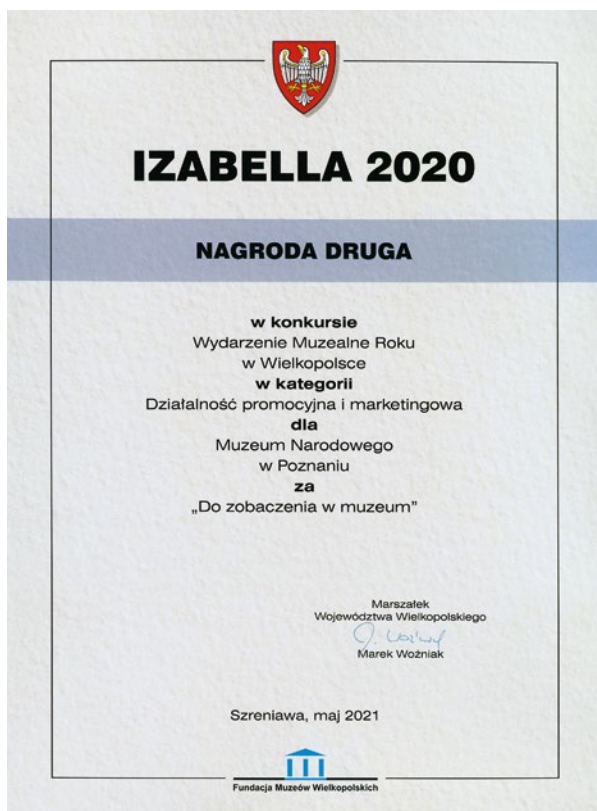
Kierownik Biura Promocji i Komunikacji Aleksandra Sobocińska oraz dyrektor MNP Tomasz Łęcki odbierają wyróżnienie w konkursie na wydarzenie muzealne roku „Sybilla 2020”, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, 22 września 2021, fot. Bartosz Bajerski

—

W ogólnopolskim konkursie Sybilla 2020 nasze muzeum również zostało uhonorowane – podczas uroczystej gali, która odbyła się 22 września 2021 r. w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. W kategorii „Edukacja” zgłosiliśmy bogaty i różnorodny cykl działań pod wspólnym hasłem „Muzeum w czasach zarazy”. Projekt obejmował posty publikowane na FB od początku pierwszego lockdownu, spacerów wirtualnych po niemal wszystkich naszych oddziałach (poza Muzeum Historii Miasta Poznania oraz Muzeum Etnograficznym), 20-odcinkowy serial „Do zobaczenia w muzeum” oraz cykle edukacyjne: „Obrazowy zawrót głowy”, „Muzealny słoń”, „Art’scape room”, „Pars pro toto”, „Jaki to święty rozdaje prezenty” i „Wigilijne opowieści”. Wybrani z kilkunastu propozycji, zostaliśmy nominowani i otrzymaliśmy wyróżnienie. Honorowy dyplom z rąk ministra kultury i dziedzictwa narodowego Piotra Glińskiego odebrał dyrektor Tomasz Łęcki razem z Aleksandrą Sobocińską.

—

Jury XLII edycji Międzynarodowych Spotkań Artystycznych dla Dzieci i Młodzieży pt. „Moja Przygoda w Muzeum”, organizowanych przez Muzeum Okręgowe w Toruniu, po rozpatrzeniu 800 nadesłanych prac zdecydowało, że nagrodę otrzymuje Agata Migdalska z Działu Edukacji MNP za współpracę z dziećmi i młodzieżą w dziedzinie sztuki i plastyki. 10 grudnia 2021 r. odbyło się wręczenie nagród w Muzeum Okręgowym w Toruniu.

Marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak wręcza Danucie Rościszewskiej I nagrodę w konkursie na wydarzenie muzealne roku w Wielkopolsce „Izabella 2020” za katalog *Grafika włoska XVI wieku*, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, 7 września 2021, fot. Anna Obtój

Gala wręczenia nagród uczestnikom konkursu na wydarzenie muzealne roku „Sybilla 2020”, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, 22 września 2021, fot. Bartosz Bajerski

WSPÓŁPRACA

Porozumienie o współpracy pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim a Muzeum Narodowym w Poznaniu

17 listopada 2021 r. w gmachu Narodowego Banku Polskiego – Oddziału Okręgowego w Poznaniu podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim a Muzeum Narodowym w Poznaniu. Ze strony NBP podpis na porozumieniu złożyła dyrektor poznańskiego oddziału Anna Gorzyńska, ze strony MNP dyrektor Tomasz Łęcki. Przy podpisaniu porozumienia był również obecny zastępca dyrektora oddziału NBP Roman Dutkiewicz oraz pracownicy Gabinetu Numizmatycznego MNP.

Głównym celem zawartego porozumienia jest ustalenie ogólnych kierunków współpracy pomiędzy NBP a MNP w zakresie wzajemnych, nieodpłatnych działań edukacyjnych, szkoleniowych i promocyjnych. Będą one polegać m.in. na wspólnym organizowaniu wystaw i przedsięwzięć o charakterze popularno-naukowym (sesje, konkursy, prezentacje), współpracy przy szkoleniach związanych z numizmatyką i pieniądzem współczesnym, a także współpracy przy opracowywaniu wniosków o dofinansowanie dotyczące edukacji ekonomicznej, skierowanych do NBP. Osobą odpowiedzialną za realizację umowy ze strony MNP jest dr Witold Garbaczewski.

Memorandum Muzeum Narodowego w Poznaniu i Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki im. Borysa Woźnickiego

W dniach 13–14 października 2021 r. delegacja MNP pod przewodnictwem dyrektora Tomasza Łęckiego przebywała we Lwowie. W skład czteroosobowej delegacji weszli także zastępca dyrektora MNP ds. naukowych Maria Gołąb oraz Marta Mleczko i Paweł Napierała. Celem wyjazdu było podpisanie memorandum o wzajemnej współpracy pomiędzy Muzeum Narodowym w Poznaniu a Lwowską Narodową Galerią Sztuki im. Borysa Woźnickiego.

Tomasz Łęcki wraz z Markiem Woźniakiem, marszałkiem województwa wielkopolskiego, podczas uroczystości ustanowienia 27 grudnia Narodowym Dniem Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego, 23 listopada 2021, fot. Sonia Bober

Prace przygotowawcze do wizyty trwały od stycznia tego roku i prowadzone były przez Katarzynę Trawińską i Pawła Napierałę oraz Wasyla Mytskę. We współpracy pomiędzy muzeami przygotowano i uzgodniono tekst memorandum. Podczas spotkania we Lwowie dyrektorzy Tomasz Łęcki i Taras Woźniak omówili sprawy związane z dwustronną współpracą instytucji muzealnych. Poruszono także temat znaczenia współpracy polsko-ukraińskiej oraz potrzebę jej dalszego rozwoju. Ponadto delegatom zaprezentowano zamek i magazyny w Olesku oraz zamek w Podhorcach. W samym Lwowie delegacja MNP zwiedziła m.in. Lwowską Narodową Galerię Sztuki, Muzeum Modernizmu i Muzeum Rzeźby Jana Jerzego Pinzla.

Uroczysta inauguracja roku akademickiego Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu

8 października 2021 r. podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu przyjął jako patronkę Magdalenę Abakanowicz. Ważnym punktem uniwersyteckiej uroczystości była prezentacja trwającej w naszym muzeum wystawy czasowej „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”.

27 grudnia – dzień wybuchu zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego świętem państwowym

Dyrektor Tomasz Łęcki był jednym z inicjatorów zakończonych sukcesem starań o uhonorowanie powstania wielkopolskiego. 23 listopada w budynku dawnego hotelu Bazar prezydent RP Andrzej Duda podpisał ustawę o ustanowieniu 27 grudnia Narodowym Dniem Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego i świętem państwowym.

Ponadto pracownicy muzeum, w ramach realizacji swoich badań i zadań merytorycznych, współpracowali z uczelniami wyższymi i muzeami w Polsce i za granicą, w szczególności z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Instytutem Historii Sztuki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetem Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu, Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu, Instytutem Zachodnim w Poznaniu, Szkołą Muzyczną I stopnia w Poznaniu, Szkołą Podstawową im E.B. Raczyńskiego w Rogalinie, Muzeum Narodowym w Krakowie, Dyrekcją Parków Krajobrazowych, studiem filmowym AKSON Studio oraz Volkskunde Museum w Wiedniu, Kadriorg Museum w Tallinnie, Kunsthalle München, Statens Museum for Kunst w Kopenhadze, Hirschsprung Collection, Malmö Konstmuseum, Muzeum Narodowym w Sztokholmie, Muzeum Narodowym w Oslo, Fondation Custodia w Paryżu, Hamburg Kunsthalle, Alte Nationalgalerie w Berlinie, Musée d'Orsay w Paryżu, Museum Boijmans w Rotterdamie, Biblioteką Królewską w Kopenhadze, Fundacją Ambasadora J. Loeba w Nowym Jorku, a także European Network of Historic Gardens Association.

Dyrektor MNP Tomasz Łęcki oraz dyrektor Oddziału Okręgowego NBP w Poznaniu Anna Gorzyńska podpisują porozumienie o współpracy, 17 listopada 2021, fot. Izabela Pietrzak

Wizyta we Lwowie. Od lewej: Paweł Napierała, Marta Młeczko, Natalia Smal, zastępca dyrektora MNP ds. naukowych Maria Gołąb, dyrektor MNP Tomasz Łęcki, Wiktor Kuszniренко, październik 2021, fot. archiwum MNP

Inicjatorzy ustanowienia dnia wybuchu powstania wielkopolskiego świętem państwowym wraz z prezydentem RP Andrzejem Dudą podczas uroczystości podpisania dokumentu w poznańskim Bazarze, 23 listopada 2021, fot. Sonia Bober

KARTKI Z KALENDARZA

Rok 2021 był rokiem pełnym niespodzianek, niejednokrotnie spowodowanych pandemią. Oto najważniejsze wydarzenia.

STYCZEŃ

7 stycznia opublikowaliśmy pierwszy post na naszym muzealnym Instagramie. Rozpoczęliśmy również naszą działalność na portalach LinkedIn i Twitter.

24 stycznia odbył się finał wystawy „August Zamoyski. Myśleć w kamieniu” w Galerii Malarstwa i Rzeźby.

26 stycznia odbył się premierowy pokaz interaktywnej aplikacji edukacyjnej „Wielkopole w wojnie polsko-bolszewickiej 1920”. Projekt dofinansowany ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022 realizowaliśmy z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym, Muzeum Niepodległości i Urzędem Wojewódzkim.

Poza tym w styczniu została podpisana umowa z Międzynarodowymi Targami Poznańskimi o współpracy w zakresie wykorzystania platformy do sprzedaży biletów on-line ToBilet.pl, wyszedł też XXV zeszyt „Studiów Muzealnych”. Pod koniec miesiąca rozpoczęto emisję kolejnych filmów promujących nasze muzeum. Po Galerii Malarstwa i Rzeźby promowaliśmy Wielkopolskie Muzeum Wojskowe, Muzeum Instrumentów Muzycznych i Muzeum Sztuk Użytkowych.

LUTY

3 lutego otworzyliśmy muzea po lockdownie.

3 lutego dyrektor MNP Tomasz Łęcki oraz burmistrz gminy Mosina Przemysław Mieloch podpisali list intencyjny w sprawie podtrzymania dotychczasowej współpracy. Na spotkaniu w mosińskim urzędzie miejskim obecne były

Kurorka Martyna Łukasiewicz oprowadza ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego po wystawie „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza / Light and silence”, 22 listopada 2021, fot. Sonia Bober

także kierownik Muzeum Pałacu w Rogalinie dr Ewa Leszczyńska i gminny koordynator ds. obsługi mediów Joanna Nowaczyk. Międzyinstytucjonalna współpraca ma być poszerzona między innymi w zakresie wzajemnej promocji i szerzenia wiedzy o historii i walorach kulturowo-przyrodniczych gminy Mosina, a także zwiększania dostępności turystycznej i dążenia do dobrego skomunikowania atrakcji sąsiadujących gmin i miasta Poznania.

5 lutego odbyła się konferencja prasowa dotycząca nowej identyfikacji wizualnej Muzeum Narodowego w Poznaniu. Zaprezentowano nowe logo MNP, przedstawiono plany programowe na 2021 r., a także poinformowano o współpracy z platformą ToBilet.pl, dzięki której bilety do Muzeum Narodowego w Poznaniu i jego oddziałów można już kupować on-line

MARZEC

6 marca otwarto pokaz „190 lat Legii Cudzoziemskiej” w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym. Pokaz upamiętniał nie tylko 190 rocznicę powstania Legii Cudzoziemskiej, w której od początku jej istnienia służyli Polacy, ale również 100 rocznicę powołania 1 Cudzoziemskiego Pułku Kawalerii, w którym również nie zabrakło Polaków.

Otwarcie wystawy „Polska. Siła obrazu” – Maria Gołąb, kuratorka poznańskiej edycji wystawy, 15 marca 2021, fot. Sonia Bober

12 marca miało miejsce otwarcie, a **15 marca** oficjalny wernisaż wystawy „Polska. Siła obrazu”, której pierwsza odsłona, przygotowana przez kuratorów francuskich we współpracy z Muzeum Narodowym w Warszawie oraz z Instytutem Adama Mickiewicza, miała miejsce na przełomie 2019 i 2020 r. w Musée Louvre-Lens.

20 marca zamknięcie MNP dla zwiedzających, ze względu na kolejny lockdown.

28 marca miał miejsce finisaż wystawy „Szkło. Męskie rysy” w Muzeum Sztuk Użytkowych.

KWIECIEŃ

21 kwietnia został uruchomiony sklep internetowy (<https://sklep.mnp.art.pl/>).

22 kwietnia z Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie nadawano prognozę pogody w programie Dzień Dobry TVN.

MAJ

2 maja opublikowano zarejestrowany koncert Jacka Kowalskiego i jego zespołu. Połączenie muzyki, słów i obrazów ze stałej galerii malarstwa polskiego MNP oraz dzieł z wystawy czasowej „Polska. Siła obrazu” przeniosło widzów w wiek XVIII.

3 maja, pragnąc uczcić rocznicę uchwalenia konstytucji, Muzeum Narodowe w Poznaniu wyeksponowało upamiętniające ją banery na elewacjach starego budynku MNP oraz na wieży Zamku Przemysła, a także przygotowało film krótkometrażowy, w którym kuratorzy i edukatorzy MNP przywołali pamiątki związane z dniem uchwalenia Konstytucji 3 maja oraz obiekty powstałe w kręgu mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego.

5 maja otwarcie Muzeum po kolejnym lockdownie.

11 maja odbyło się drugie posiedzenie Rady Muzeum przy Muzeum Narodowym w Poznaniu pod przewodnictwem prof. Andrzeja Betleja (dyrektora Muzeum – Zamku Królewskiego na Wawelu). Jednymyślnie zatwierdzono sprawozdanie z działalności MNP za 2020 r. i plany na 2021 r.

22 maja obchodzono 100 rocznicę otwarcia Muzeum Etnograficznego. Dokładnie sto lat wcześniej miało miejsce otwarcie wystawy Zbiorów Ludoznawczych im. Heleny i Wiesławy Cichowicz, czyli podwalin przyszłego Muzeum Etnograficznego MNP.

Wystawa pokonkursowa
14. Międzynarodowego
Konkursu Lutniczego,
fot. Sonia Bober

8-14 maja w Muzeum Instrumentów Muzycznych w Poznaniu miał miejsce 14. Międzynarodowy Konkurs Lutniczy im. Henryka Wieniawskiego. Wystawę 15 najwyżżej ocenionych skrzypiec, prezentowaną w Sali Hiszpańskiej Galerii Malarstwa i Rzeźby, można było oglądać **do 28 maja**.

CZERWIEC

1-13 czerwca w sali za księgarnią muzealną w Gmachu Głównym MNP trwała wystawa pokonkursowa prac laureatów 42. edycji konkursu „Moja przygoda w muzeum”, przebiegającej pod hasłem „Gra”. Wystawa była dostępna dla publiczności bezpłatnie.

17 czerwca świętowaliśmy 90 urodziny Henryka Kondzieli – dyrektora MNP w latach 1978–1990.

21 czerwca nasze muzeum odwiedził krytyk kulinarny, dziennikarz, pisarz, publicysta, podróżnik i youtuber Robert Makłowicz, który w rogalińskim oddziale MNP nagrywał kolejny odcinek swojego cyklu.

21 czerwca otwarto pokaz „Gen. bryg. Leon Dębski i por. Maksymilian Zyske-Zdzierz” w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym. Odznaczenia, odznaki, fotografie i dokumenty dwóch wybitnych powstańców wielkopolskich zaprezentowano przy okazji uroczystego przekazania ich rodzinom pośmiertnych aktów mianowania na wyższe stopnie wojskowe.

27 czerwca w ramach finisażu wystawy „Polska. Siła obrazu” odbyło się oprowadzanie kuratorskie dr Marii Gołąb.

27 czerwca, w dniu święta marynarki wojennej, na nabrzeżu Pomorskim w Gdyni odbyła się uroczystość objęcia ORP „Błyskawica” honorowym mecenatem przez Wirydianę Rey i Katarzynę Raczyńską. Jednocześnie w Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni otwarto wystawę „Dęby z Rogalina i polskie morze. Cecylia i Edward Raczyńscy”. W uroczystościach wzięli także udział dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu Tomasz Łęcki i kierownik Muzeum Pałacu w Rogalinie dr Ewa Leszczyńska.

Spotkanie ministrów spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz Bałkanów Zachodnich w Muzeum Pałacu w Rogalinie, 28 czerwca 2021, fot. Tymon Markowski

28 czerwca w Muzeum Pałacu w Rogalinie odbyło się spotkanie ministrów spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz Bałkanów

Zachodnich. W spotkaniu uczestniczyli szefowie dyplomacji Polski, Czech, Słowacji i Węgier oraz Albanii, Macedonii Północnej, Bośni i Hercegowiny, Serbii i Czarnogóry, a także minister spraw zagranicznych i europejskich Chorwacji oraz specjalny przedstawiciel Unii Europejskiej ds. dialogu Belgrad-Prisztina i innych kwestii regionalnych.

Wręczenie Krzyża
Komandorskiego
Orderu Odrodzenia
Polski Wirydiannie Rey
przez sekretarza stanu
w Kancelarii Prezydenta RP,
ministra Andrzeja Derę,
28 czerwca 2021,
fot. Piotr Owczarek

28 czerwca w Muzeum Pałacu w Rogalinie miało również miejsce wręczenie Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski pani Wirydiannie Rey – córce Edwarda Raczyńskiego, prezydenta RP na uchodźstwie. Odznaczenie w imieniu prezydenta RP wręczył minister Andrzej Dera.

30 czerwca w Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie zakończyła się wystawa „Wieszcz u fotografa, czyli jak wyglądał Mickiewicz”.

LIPIEC – SIERPIEŃ

W ramach cyklu spotkań „Wakacje w muzeum” Muzeum Narodowe w Poznaniu zaprosiło najmłodszych na różnorodne podróże po muzealnych zakamarkach – nie tylko do Galerii Malarstwa i Rzeźby czy oddziałów poświęconych etnografii, sztuce użytkowej, instrumentom muzycznym i wojskowości, lecz także do trzech oddziałów zamiejscowych usytuowanych w zamku (Gołuchów) i dwóch pałacach (Śmiełów i Rogalin).

LIPIEC

6 lipca miało miejsce otwarcie pokazu mebli zaprojektowanych przez Rajmunda Hałasa „Lekkie, tanie, praktyczne!”. Pokaz był prezentowany w sali wystaw czasowych Muzeum Sztuk Użytkowych.

28 lipca na kanale YouTube opublikowany został pierwszy z filmów o Gołuchowie z cyklu „Do zobaczenia w Muzeum”.

SIERPIEŃ

Otwarcie wystawy „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”, 8 sierpnia 2021. Od lewej: kuratorka wystawy Anna Borowiec, zastępca dyrektora MNP ds. naukowych Maria Gołąb, rektor Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu prof. Wojciech Hora, autor aranżacji wystawy Rafał Górczyński, fot. Sonia Bober

8 sierpnia otwarto wystawę „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”. Wystawa stanowiła przegląd najważniejszych realizacji i zagadnień poruszanych na przestrzeni lat w twórczości artystki. Ekspozycję otwierało kilkanaście monumentalnych prac wykonanych w technice tkackiej w początkowym okresie współpracy z poznańską uczelnią artystyczną. Był to pierwszy w Poznaniu tak duży pokaz wielkoformatowych tkanin Magdaleny Abakanowicz. Zaprezentowano także obiekty rzeźbiarskie i wieloelementowe cykle prac, m.in. „Hurma”, „Plecy”, „Mutanty” i „Anatomia”, a uzupełnieniem wystawy była prezentacja materiałów archiwalnych związanych z działalnością pedagogiczną artystki w poznańskiej PWSSP.

31 sierpnia otwarto pokaz „Srebra Funduszu Obrony Narodowej” w Muzeum Sztuk Użytkowych.

W ostatni weekend sierpnia odbyły się Dni Twierdzy Poznań. W wydarzeniu brało udział Wielkopolskie Muzeum Wojskowe.

WRZESIEŃ

Przez cztery kolejne soboty września (**4, 11, 18 i 25 września**) odbywały się wieczorki poetycko-literackie on-line, poświęcone twórczości Cypriana Kamila Norwida (w ramach obchodów 200. rocznicy urodzin wieszcz) i Edwarda Raczynskiego.

6 września apel o ustanowienie 27 grudnia świętem państwowym, poparty ośmioma tysiącami podpisów, trafił do prezydenta RP Andrzeja Dudy. Wśród podpisów znalazły się również deklaracje naszych pracowników. W ogrodach pałacu prezydenckiego dyrektor MNP Tomasz Łęcki, razem z pozostałymi inicjatorami przedsięwzięcia – dyrektorem Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości Przemysławem Terleckim, prezesem Fundacji Zakłady Kórnickie

Dariuszem Grzybkiem, dyrektorem poznańskiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej Rafałem Reczkiem, prezesem Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego Tadeuszem Musiałem i przewodniczącym Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski Jackiem Gurszem – w towarzystwie m.in. zastępcy prezydenta miasta Poznania Jędrzeja Solarskiego, wojewody wielkopolskiego Michała Zielińskiego i przedstawiciela marszałka województwa wielkopolskiego przekazali prezydentowi Dudzie oficjalny wniosek o ustanowienie święta oraz dwa symbole – replikę chorągwi powstańczej, której oryginał znajduje się w Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918–1919, i sztandar I Pułku Strzelców Wielkopolskich.

Uroczystość wręczenia
nagród w Konkursie na
Wydarzenie Muzealne Roku
w Wielkopolsce Izabella,
7 września 2021,
fot. archiwum MNP

7 września marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak wręczył nagrody i wyróżnienia w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku w Wielkopolsce. Podczas gali w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie nasze muzeum zostało nagrodzone aż sześciokrotnie! Za rok 2019 otrzymaliśmy II nagrodę za wystawę „M jak Mistrzowie”, III nagrodę za katalog wystawy „Ty Bambrze” oraz wyróżnienie za program edukacyjny w Muzeum Sztuk Użytkowych. Za rok 2020 przyznano nam I nagrodę za wystawę „Formy w przestrzeni”, I nagrodę za katalog zbiorów MNP Grafika włoska oraz II nagrodę za cykl filmów „Do zobaczenia w Muzeum”.

10–18 września odbył się Poznań Design Festiwal pod hasłem „ZAKO-RZENIENIE. Inspiracja tradycją”. Wydarzenia festiwalowe odbyły się m.in. w Muzeum Sztuk Użytkowych i Muzeum Etnograficznym.

20 i 21 września w Sali Spotkań MSU kilkadziesiąt osób podsumowało wdrażanie Strategii MNP, a następnie odbyło się wprowadzenie do pilotażu systemu ocen pracowniczych, szkolenie dotyczące wdrażania systemu zarządzania projektami oraz prezentacja muzealnego Intranetu.

22 września w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku odebraliśmy wyróżnienie w prestiżowym konkursie na wydarzenie muzealne roku „Sybilla 2020”. Jury doceniło 20-odcinkowy cykl filmików „Muzeum w czasach zarazy”, prezentujących ekspozycje naszych muzeów.

Spotkanie integracyjne pracowników MNP w Muzeum Pałacu w Rogalinie, 27 września 2021, fot. Katarzyna Trawińska

27 września odbyło się pierwsze spotkanie integracyjne pracowników naszego muzeum w Muzeum Pałacu w Rogalinie.

We wrześniu, we współpracy ze Szkołą Podstawową im. Edwarda Bernarda Raczyńskiego w Rogalinie, Muzeum Pałac w Rogalinie rozpoczęło realizację projektu edukacyjnego „Edward Aleksander Raczyński – człowiek z wizją”. Projekt zakładał przybliżenie sylwetki Edwarda Aleksandra Raczyńskiego oraz jego dokonań na polu kolekcjonerskim i patriotycznym poprzez realizację tematycznych warsztatów muzealnych („Szał kolekcjonowania”, „Gdzie jest hrabia?”) i oprowadzać po ekspozycji stałej.

PAŹDZIERNIK

2 i 3 października wszystkie oddziały Muzeum Narodowego w Poznaniu wzięły udział w akcji „Weekend seniora z kulturą”. Każda osoba powyżej 65 roku życia miała możliwość wejścia na wystawy stałe i czasowe we wszystkich oddziałach MNP za 1 zł. W ramach tego samego biletu wstępu za 1 zł, seniorzy mogli uczestniczyć w dodatkowych wydarzeniach, przygotowanych specjalnie z tej okazji.

Otwarcie wystawy „Dęby z Rogalina i polskie morze. Cecylia i Edward Raczyńscy” – Katarzyna Raczyńska i Wirydianna Rey z kwiatami z ogrodów i łąk Rogalina, 7 października 2021, fot. Sonia Bober

7 października pani Katarzyna Raczyńska, córka prezydenta RP na uchodźstwie Edwarda Bernarda Raczyńskiego, została odznaczona Krzyżem

Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W imieniu prezydenta RP aktu dekoracji w Muzeum Pałacu w Rogalinie dokonał minister Andrzej Dera. Wydarzeniu towarzyszyło otwarcie kameralnej wystawy „Dęby z Rogalina i polskie morze. Cecylia i Edward Raczyńscy”, przygotowanej przez Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni przy wsparciu Muzeum Narodowego w Poznaniu oraz Fundacji im. Raczyńskich.

7 października podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu przyjął jako patronkę Magdalenę Abakanowicz. Ważnym punktem uniwersyteckiej uroczystości była prezentacja wystawy „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”.

13-14 października odbyła się wizyta delegacji naszego muzeum we Lwowie. W skład czteroosobowej delegacji pod przewodnictwem dyrektora Tomasza Łęckiego weszli także zastępca dyrektora MNP ds. naukowych Maria Gołąb oraz Marta Mleczko i Paweł Napierała. Celem wyjazdu było podpisanie memorandum o wzajemnej współpracy pomiędzy Muzeum Narodowym w Poznaniu a Lwowską Narodową Galerią Sztuki im. Borysa Woźnickiego.

Otwarcie wystawy
„Polska nad Bałtykiem
w plakacie dwudziestolecia
międzywojennego”,
17 października 2021,
fot. Sonia Bober

17 października otwarto wystawę „Polska nad Bałtykiem w plakacie dwudziestolecia międzywojennego” w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym.

21 października w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym otwarto pokaz „Order Krzyża Wojskowego. 15 rocznica ustanowienia”, przedstawiający najwyższe polskie odznaczenie nadawane za wybitne czyny bojowe połączone z wyjątkową ofiarnością i odwagą w czasie działań bojowych przeciwko aktom terroryzmu w kraju lub podczas użycia polskich sił zbrojnych poza granicami kraju w czasie pokoju.

21 października dyrektor MNP Tomasz Łęcki wraz z sekretarzem Fundacji im. Raczyńskich Mikołajem Pietraszakiem-Dmowskim odebrali w pałacu prezydenckim tablicę „Pomnik Historii” dla Rogalina (do pałacu i parku dołączono cały majątek ziemski).

Uroczystość wręczenia przez prezydenta RP Andrzeja Dudę rozporządzenia o uznaniu Pomnikiem Historii Zespołu Pałacowo-Parkowego w Rogalinie wraz z obszarem majątku ziemskiego, Pałac Prezydencki w Warszawie, 21 października 2021, fot. Marek Borawski

LISTOPAD

5 listopada udostępniono „Piórkiem i rylcem – pokaz prac C.K. Norwida ze zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu”.

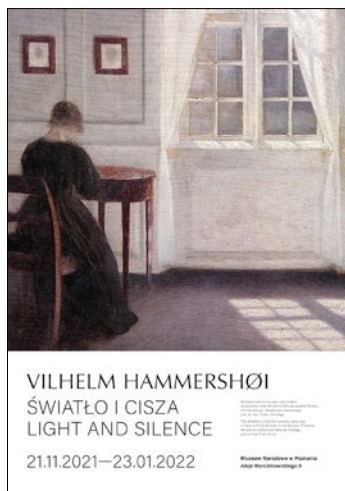
Otwarcie wystawy „Poznański fotograf Sally Jaffé”, 7 listopada 2021, fot. Jadwiga Subczyńska

7 listopada otwarto wystawę „Poznański fotograf Sally Jaffé” w Muzeum Sztuk Użytkowych.

11 listopada Muzeum Narodowe w Poznaniu uczciło rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, wywieszając ogromną flagę państwową z wieży zamku Przemysła, czyli siedziby Muzeum Sztuk Użytkowych. Oprócz tego w tym świątecznym dniu zaprezentowaliśmy i udostępniliśmy do sprzedaży książkę Pawła Stróżyka *Herb państwa polskiego. Orzeł biały na przestrzeni wieków*.

11 listopada w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym otwarto pokaz „Pamiętki służby wojskowej ppłk. Edmunda Majewskiego”.

15 listopada otwarto pokaz „Royal Copenhagen – porcelana z miasta Hammershøia” w Muzeum Sztuk Użytkowych.

17 listopada w gmachu poznańskiego oddziału Narodowego Banku Polskiego podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy NBP a MNP.

21 listopada otwarto wystawę „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza”, a **22 listopada** miał miejsce oficjalny wernisaż z udziałem ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. dr. hab. Piotra Glińskiego.

22 listopada odbyło się kolejne posiedzenie Rady Muzeum Narodowego w Poznaniu. Przedstawiono aktualną sytuację MNP i dokonano przeglądu najważniejszych wydarzeń, zaprezentowano wdrożenie strategii rozwoju, zrealizowane inwestycje i remonty. Wyeksponowano także status własnościowy obiektów MNP i sytuację finansową. Członkowie rady zostali oprowadzeni po wystawie „Poznański fotograf Sally Jaffé” i wzięli udział w wernisażu wystawy „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza”.

23 listopada otwarto pokaz nordyckiego wzornictwa ze zbiorów MNP „Design Północy”.

23 listopada w budynku dawnego hotelu Bazar prezydent RP Andrzej Duda podpisał ustawę o ustanowieniu 27 grudnia Narodowym Dniem Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego i świętem państwowym. W uroczystościach uczestniczył dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu Tomasz Łęcki, jako jeden z inicjatorów starań o uhonorowanie tego niedocenianego dotąd powstania.

Muzeum Sztuk Użytkowych, biorące udział w akcji „Darmowy Listopad w Rezydencjach Królewskich”, przez cały miesiąc można było odwiedzić za darmo.

W listopadzie z inicjatywy pracowników MNP zostało powołane do życia nowe Stowarzyszenie „Otwarcia na Sztukę”. Jego prezesem został Wojciech Jenerałek, a wiceprezesem Paweł Napierała.

GRUDZIEŃ

11 grudnia w Muzeum Etnograficznym otwarto pokonkursową wystawę nagrodzonych i wyróżnionych prac biorących udział w XXIII edycji konkursu „Żłóbek wielkopolski”. Wystawa trwała do 30 stycznia 2022 r.

27 grudnia po raz pierwszy był świętem narodowym, przypominającym zwycięski zryw powstańczy. Tego dnia specjalnie otworzyliśmy trzy oddziały naszego muzeum: Galerię Malarstwa i Rzeźby, Muzeum Sztuk Użytkowych oraz Wielkopolskie Muzeum Wojskowe, a wieczorem zachęcaliśmy do obejrzenia widowiska „Chwała i zwycięstwo. Powstanie wielkopolskie 1918–1919”. W organizacji tego koncertu, emitowanego o godz. 21 w programie 1 TVP, brało również udział Muzeum Narodowe w Poznaniu.

MUZEUM PAŁAC W ROGALINIE – CENTRUM WYDARZEŃ

W minionym roku Muzeum Pałac w Rogalinie, oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu, był bardzo istotnym miejscem na mapie kulturalnej i politycznej naszego kraju.

28 czerwca w Muzeum Pałacu w Rogalinie odbyło się spotkanie ministrów spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz Bałkanów Zachodnich. Wcześniej szefowie delegacji złożyli wieniec pod poznańskim pomnikiem Ofiar Czerwca 1956 r. W spotkaniu w Rogalinie uczestniczyli szefowie dyplomacji krajów należących do Grupy Wyszehradzkiej (Polska, Czechy, Słowacja, Węgry) oraz krajów Bałkanów Zachodnich (Albania, Macedonia Północna, Bośnia i Hercegowina, Serbia, Czarnogóra), a także minister spraw zagranicznych i europejskich Chorwacji oraz specjalny przedstawiciel Unii Europejskiej ds. dialogu Belgrad–Prisztina i innych kwestii regionalnych. Podczas rozmów wiodącym tematem była integracja europejska regionu. Uczestnicy spotkania byli zgodni, że obecne tempo procesu rozszerzania UE powinno być zwiększone. Faktyczne otwarcie negocjacji akcesyjnych z Albanią i Macedonią Północną powinno nastąpić podczas rozpoczynającej się w lipcu słoweńskiej prezydencji w Radzie UE. Ministrowie wyrazili także nadzieję na dalszy postęp w negocjacjach akcesyjnych z Serbią i Czarnogórą. Podczas spotkania omawiano wszelkiego rodzaju uwarunkowania postpandemiczne. Polski minister spraw zagranicznych przypomniał o pomocy udzielonej przez Polskę krajom regionu. Obejmowała ona transporty środków ochrony osobistej oraz płynu do dezynfekcji. Zapowiedział również dalsze działania pomocowe. Tematem rozmów był również proces rekonsyliacji i współpracy dobrosąsiedzkiej. Odnotowano także potrzebę skutecznej komunikacji w sprawie korzyści płynących z procesu integracji europejskiej i walki z dezinformacją.

Spotkanie ministrów spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz Bałkanów Zachodnich, 28 czerwca 2021, fot. Piotr Owczarek

Program uroczystości wymagał zaangażowania wielu osób, zarówno pracowników ministerstwa, jak i dyrekcji oraz pracowników Muzeum Narodowego w Poznaniu, w tym oczywiście pracowników Muzeum Pałacu w Rogalinie. Na początek przed wejściem głównym przywitano ministrów spraw zagranicznych Grupy Wyszehradzkiej. Następnie delegacje spotkały się w bibliotece Hendlowskiej. Kolejnym punktem było przybycie pozostałych ministrów spraw zagranicznych i przedstawicieli Komisji Europejskiej. Goście mieli okazję zwiedzić gabinet londyński Edwarda Raczyńskiego. Przed wejściem do pałacu zrobiono wspólne zdjęcie wszystkich przybyłych, a następnie w galerii obrazów odbyła się sesja plenarna. W ogrodzie rokokowym zorganizowano konferencję prasową, a następnie przedstawiciele Grupy Wyszehradzkiej i państw Bałkanów Zachodnich udali się na lunch do powozowni. W tym samym czasie w drewnutni podano lunch dla organizatorów.

Wydarzenia uświetniło nadanie Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski Wirydiannie Rey, córce prezydenta RP na uchodźstwie Edwarda Raczyńskiego. Odznaczenie w imieniu prezydenta RP wręczył minister Andrzej Dera. Po uroczystości miał miejsce oficjalny przejazd do mauzoleum, gdzie złożono kwiaty na grobie prezydenta Edwarda Raczyńskiego.

W dniu 7 października także Katarzyna Raczyńska, córka prezydenta RP na uchodźstwie Edwarda Raczyńskiego, została odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Uhonorowano w ten sposób jej działalność na rzecz zachowania i popularyzowania polskiego dziedzictwa kulturowego. W imieniu prezydenta RP aktu dekoracji w Muzeum Pałacu w Rogalinie dokonał minister Andrzej Dera. Wydarzeniu towarzyszyło

Spotkanie ministrów spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz Bałkanów Zachodnich – posiedzenie plenarne w Galerii Obrazów, 28 czerwca 2021, fot. Tymon Markowski

Przejazd do mauzoleum po wręczeniu Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski Wirydiannie Rey, 28 czerwca 2021, fot. Piotr Owczarek

Odznaczenia Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski Katarzyny Raczyńskiej przez ministra Andrzeja Derę, 7 października 2021, fot. Sonia Bober

otwarcie przez panie Katarzynę Raczyńską i Wirydianę Rey kameralnej wystawy poświęconej zasługom ich rodziców dla polskiej floty wojkowej i cywilnej. Wystawa „Dęby z Rogalina i polskie morze. Cecylia i Edward Raczyńscy” została przygotowana przez Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni przy wsparciu Muzeum Narodowego w Poznaniu oraz Fundacji im. Raczyńskich. Swą pierwszą odstonę miała w Gdyni, jako towarzysząca uroczystości objęcia przez panie Raczyńską i Rey honorowego mecenatu nad ORP Błyskawica, okrętem wojennym, którego matką chrzestną była ich matka, Cecylia Raczyńska.

PAŁAC W ŚMIEŁOWIE WŁASNOŚCIĄ MNP

Należący do pereł polskiej architektury klasycystyczny pałac w Śmiełowie jest dziełem wybitnego architekta Stanisława Zawadzkiego. Zbudowany pod koniec XVIII w. na planie podkowy, posiada monumentalny portyk joński, neopalladiańskie arkadowe galerie, strojne panoplia oraz charakterystyczne oficyny z łamanymi dachami, będącymi echem wzorów z chińskich pagód. Sztukaterie wykonał Michał Ceptowski, a malowidła we wnętrzach – Antoni i Franciszek Smuglewiczowie. Część północną i wschodnią pałacu otacza ogród krajobrazowy, będący miniaturą parku angielskiego. Pałac śmiełowski wyróżnia się nie tylko zaletami kompozycji, ale i tym, że został usytuowany w wyjątkowo uroczym miejscu, a walory tego pięknego położenia zostały przez architekta wykorzystane. Do roku 1784 Śmiełów był częścią dóbr żerkowskich. Później nabył go Andrzej Gorzeński herbu Nałęcz, sędzia grodzki poznański, z którego inicjatywy powstał pałac i zespół budynków gospodarczych. Po śmierci Andrzeja majątek odziedziczył jego syn Hieronim, który jako oficer napoleoński brał udział w marszu na Moskwę. Po powrocie do Śmiełowa zajął się wraz z żoną prowadzeniem majątku.

W połowie sierpnia 1831 r. zatrzymał się tu Adam Mickiewicz, który wiozł ze sobą pisma od Legacji Polskiej w Paryżu dla Rządu Narodowego. W czasie trzytygodniowego pobytu w majątności Gorzeńskich występował pod przybranym nazwiskiem Adama Mühla, jako rzekomy kuzyn właścicieli i nauczyciel ich synów.

Wystawiony na licytację podupadający majątek zakupił w 1886 r. Franciszek Chełkowski. Jako miejsce nasycone wciąż dla poety, Śmiełów przyciągał wielu wybitnych ludzi ze świata kultury, polityki i duchowieństwa. Przebywali tu m.in. Henryk Sienkiewicz, Ignacy Jan Paderewski, córka Mickiewicza Maria Gorecka, Ludomir Różycki, Wojciech Kossak, Władysław Tatarkiewicz, gen. Józef Haller, prymas Edmund Dalbor.

Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie, fot. Grzegorz Machowiak

Pałac w Śmiełowie – pokój Mickiewicza, fot. Adam Cieślowski

Park przy pałacu w Śmiełowie, fot. Grzegorz Machowiak

W 1939 r. hitlerowcy internowali właścicieli Śmiełowa i zajęli ich majątek. Po wojnie pałac został upaństwowiony, rozgrabiono wyposażenie i częściowo zniszczono wnętrze. Na ćwierć wieku gmach zamieniono w szkołę i mieszkania pracowników PGR-u. W 1970 r. obiekt przejęło Muzeum Narodowe w Poznaniu, a po remoncie zaadaptowało go na muzeum łączące problematykę mickiewiczowską i rezydencjonalną.

Po upadku rządów komunistycznych w Polsce potomkowie ostatnich właścicieli rozpoczęli starania o zwrot pałacu. Dzięki długotrwałym negocjacjom, w wyniku wieloletnich starań w roku 2021 udało się na korzystnych dla muzeum warunkach wykupić pałac z rąk potomków ostatnich właścicieli. Od tej pory pałac w Śmiełowie – będący siedzibą Muzeum Adama Mickiewicza – jest zatem własnością Muzeum Narodowego w Poznaniu.

Na mocy aktu notarialnego z dnia 19 marca 2021 r. MNP stało się właścicielem całego zespołu pałacowo-parkowego, na terenie którego mieści się Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie, oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu. W dniu 30 czerwca 2021 r. dokonany został wpis prawa własności nieruchomości na rzecz MNP w księdze wieczystej nr KZ1J/00030330/8.

Przybornik do pisania
Adama Mickiewicza, ok. 1855,
fot. Adam Cieślowski

INWESTYCJE I REMONTY

Rok 2021 był okresem kontynuacji prac rozpoczętych w latach ubiegłych, jak i nowych wyzwań inwestycyjnych.

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć było kontynuowanie prac remontowych w gotyckich piwnicach poznańskiego ratusza, który jest siedzibą Muzeum Historii Miasta Poznania, oraz utworzenie w tej przestrzeni nowej ekspozycji. W wyremontowanych piwnicach w marcu 2023 r. przywrócona zostanie stała ekspozycja pokazująca historię początków miasta Poznania – od czasów powstania grodu w X w. do połowy XVI w., czyli momentu, w którym ratusz został rozbudowany przez Jana Baptystę Quadro i zyskał formę renesansową.

Zrealizowano roboty budowlane i konserwatorskie, wykonano instalacje sanitarne, elektryczne i logiczne, zainstalowano sygnalizację alarmową pożarową SAP, sygnalizację włamania i napadu oraz systemy nadzoru wizyjnego CCTV i kontroli dostępu SSWIN KD. Zamontowano rozdzielnicę główną z linią zasilającą i ppoż. oraz wyłącznikiem prądu. Opracowano projekt modernizacji „sali krat”, gotyckiej sieni, parteru klatki schodowej i pomieszczenia wartowni.

Drugim zadaniem inwestycyjnym była modernizacja Pracowni Konserwacji Sztuki Użytkowej.

Wykonano ekspertyzę techniczną budynku kuchni królewskiej oraz wykonano dokumentację projektową modernizacji pracowni.

Kolejnym zrealizowanym przedsięwzięciem była modernizacja systemów przeciwpożarowych w oddziałach Muzeum Narodowego w Poznaniu.

Dostarczono czujki systemu sygnalizacji pożaru (czujki dymu) wraz z oprogramowaniem oraz urządzenia służące do oddymiania klatki schodowej

Wejście do starego gmachu MNP po zakończeniu prac remontowo-konserwatorskich, fot. Paweł Oses

w Gmachu Głównym. Uruchomiono oprogramowanie wizualizacji systemu sygnalizacji pożaru oraz oprogramowanie i moduł sterujący stacją roboczą. Wykonano instalację systemu sygnalizacji pożaru. Dokonano wymiany urządzeń systemu sygnalizacji pożaru.

Ważną realizacją było zamontowanie systemu monitorowania warunków klimatycznych w galeriach i magazynach Gmachu Głównego.

Dostarczono system pomiaru wilgotności i temperatury, tj. zainstalowano 44 sondy pomiarowe w wybranych pomieszczeniach Gmachu Głównego oraz rozmieszczono 11 przełączników danych. Uruchomiono oprogramowanie nadzorujące pracę systemu i umożliwiające użytkownikom dostęp do danych.

W celu podniesienia jakości badań konserwatorskich zakupiono spektrometr dla Pracowni Badań Technologiczno-Konserwatorskich.

Dostarczono przenośny spektrometr fluorescencji rentgenowskiej XRF, wraz z zestawem nabiurkowym przekształcającym urządzenie w analizator laboratoryjny, statywem trójnożnym, filtrami w uchwycie oraz jednostką sterującą z preinstalowanym oprogramowaniem. Sprzęt został odpowiednio skalibrowany i wprowadzony do użytku.

Pod koniec roku zakończono prace remontowo-konserwatorskie wokół wejścia do starego gmachu, przywracając tej przestrzeni historyczny splendor.

Kierownik Działu
Profilaktyki Muzealnej
Krzysztof Kalitko obsługuje
program do nadzoru pracy
systemu monitorowania
warunków klimatycznych
w galeriach i magazynach
Gmachu Głównego MNP,
fot. Andrzej Grabowski

Gaja Gąsecka przy pracy
z przenośnym spektrometrem
zakupionym dla Pracowni
Badań Technologiczno-
-Konservatorskich,
fot. Marek Peda

Prace remontowe w gotyckich
piwnicach poznańskiego
ratusza, siedziby Muzeum
Historii Miasta Poznania,
fot. Jadwiga Subczyńska

FINANSE

W ubiegłym roku Muzeum Narodowe w Poznaniu otrzymało następujące dotacje z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

1. Dotacja podmiotowa, dotacje celowe na działalność bieżącą oraz dotacja do cen sprzedaży biletów	35 264 207,15 zł
2. Dotacje celowe na wydatki bieżące	2 094 436,32 zł
3. Dotacja celowa na wydatki bieżące w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2022	185 499,99 zł
4. Dotacja majątkowa 2021 zrealizowana w 2021 r.	136 726,06 zł
5. Środki na zakup muzealiów	1 224 458,00 zł

Przychody własne MNP – przychody ze sprzedaży – wyniosły **2 875 393,73 zł**

Na przychody bilansowe MNP w kwocie ogółem **46 862 066,12 zł** złożyły się głównie:

1. Wydawnictwa	213 928,19 zł
2. Sprzedaż usług związanych z upowszechnianiem muzealiów	1 851 127,54 zł
3. Sprzedaż usług związanych z dodatkową działalnością gospodarczą	640 578,64 zł
4. Dotacja do cen sprzedaży biletów	288 123,15 zł
5. Sprzedaż towarów	161 309,27 zł
6. Sprzedaż materiałów	8 450,09 zł
7. Dotacje	39 413 783,27 zł
8. Pozostałe przychody operacyjne	4 284 765,97 zł
▪ w tym pokrycie amortyzacji	4 220 597,33 zł

Montaż wystawy „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi” w Galerii Malarstwa i Rzeźby MNP, sierpień 2021, fot. Jadwiga Subczyńska

Koszty bilansowe podstawowej działalności MNP za 2021 r. wyniosły ogółem **46 640 082,36 zł**, a kształtowały się następująco:

1. Amortyzacja	5 058 046,97 zł
2. Zużycie materiałów	1 065 897,88 zł
3. Energia	3 685 629,04 zł
4. Usługi transportowe	642 319,26
5. Usługi remontowe	1 353 498,49 zł
6. Pozostałe usługi obce	3 252 121,08 zł
7. Wynagrodzenia	25 216 632,82 zł
8. Składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawcę	4 338 057,24 zł
9. PPK koszt pracodawcy	65 809,92 zł
10. Odpis na ZFŚS	655 294,90 zł
11. Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	259 625,52 zł
12. Pozostałe podatki i opłaty	325 441,14 zł
13. Koszty reprezentacji i reklamy	325 463,80 zł
14. Podróże służbowe	92 442,70 zł
15. Pozostałe koszty	303 801,60 zł

Pozostałe koszty (w tym finansowe i operacyjne) zamknęły się w 2021 r. w kwocie **143 146,53 zł**.

W ramach otrzymanych środków na inwestycje Muzeum Narodowe w Poznaniu w 2021 r. zrealizowało następujące zadania:

▪ **ze środków przechodzących z 2020 r. w kwocie 10 582 357,14 zł:**

1. Utworzenie nowej ekspozycji w Muzeum Historii Miasta Poznania (od XI do XVI w.), w gotyckich piwnicach poznańskiego ratusza (kontynuacja zadania)	1 383 549,00 zł
2. Modernizacja Pracowni Konserwacji Sztuki Użytkowej (projekt)	70 000,00 zł
3. Modernizacja systemów przeciwpożarowych w oddziałach MNP	871 798,91 zł
4. Instalacja systemów monitorowania warunków klimatycznych w galeriach i magazynach Gmachu Głównego	129 939,99 zł
5. Zakup spektrometru dla Pracowni Badań Technologiczno-Konserwatorskich	11 970,60 zł
6. Zakup zespołu pałacowo-parkowego w Śmiełowie	7 915 098,64 zł

▪ **z dotacji majątkowej otrzymanej w 2021 r. w kwocie 1 361 184,06 zł:**

1. Zabezpieczająca przeciwpożarowo modernizacja dachów budynków MNP w Gołuchowie, Rogalinie i Śmiełowie	66 404,06 zł
2. Zakup kotła centralnego ogrzewania do pałacu w Śmiełowie	70 322,00 zł
3. Zakup muzealiów	1 224 458,00 zł

W roku 2021 środki z dotacji celowej w kwocie **9 418 000 zł** (jako środki niewygasające, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r.) Muzeum Narodowe w Poznaniu otrzymało na inwestycje, które realizowane będą w 2022 r. Są to m.in.:

1. Utworzenie nowych ekspozycji (od XI do XVI w.) w gotyckich piwnicach poznańskiego ratusza (kontynuacja zadania)	1 000 000 zł
2. Zakup agregatu chłodzącego z oprzyrządowaniem dla Gmachu Głównego	798 000 zł
3. Odnowienie i modernizacja elewacji zewnętrznych oraz dziedzińca zamku w Gołuchowie (etap I)	755 000 zł
4. Termomodernizacja i modernizacja budynku Muzeum Etnograficznego	4 100 000 zł
5. Modernizacja budynku „stajnia” w zespole pałacowym w Rogalinie	2 765 000 zł

SPONSORZY I DARCYŃCY

Muzeum Narodowe w Poznaniu serdecznie dziękuje za wsparcie działalności w roku 2021 wszystkim sponsorom i darczyńcom.

W październiku 2021 r. tytuł Mecenasa Muzeum Narodowego w Poznaniu uzyskało przedsiębiorstwo PKN ORLEN, z którym muzeum podpisało roczną umowę współpracy sponsorskiej.

Totalizator Sportowy udzielił wsparcia przy organizacji wystawy „Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi”.

Pomocy, która przyczyniła się do organizacji wystawy „Vilhelm Hammershøi. Światło i cisza”, udzielił: BEC Financial Technologies, Grupa MO, Filipiak Babicz LEGAL sp.k., Langer Consulting Financial Group, Grupa MTP oraz Agencja V&P.

Realizację filmu o konserwacji obrazu *Targ na jarzyny za Żelazną Bramą w Warszawie* wsparła firma TOP FARMS.

Serdeczne podziękowania kierujemy do osób, które ofiarowały obiekty wzbogacające nasze kolekcje:

depozytariusza Dariusza Wechty
depozytariusza Tomasza Urbanowicza
Juliana Krakowskiego
Agnieszki Ochli
Agnieszki Szewczyk
Andrzeja Jacka Kowalskiego
Andrzeja Kucharskiego
Anny i Bartosza Derechów
Anny Maciejewskiej
Barbary Góreckiej
Dawida Dziarskiego
Dawida Kossowskiego
dr Leszka Rościszewskiego

Gmach Główny Muzeum Narodowego w Poznaniu, fot. Grzegorz Machowiak

Ewy Gorzkowskiej
Ewy Hornowskiej
Ewy Konopińskiej
Franciszka Jaworskiego
Gabrieli Bochniak-Kuleszy
Gerta Wunderlicha
Haliny Krzywińskiej
Hanny Kaczmarek
Henryka Kałużnego
Janusza Adamczyka
Janusza Krysińskiego
Jarosława Jakubowskiego
Jarosława Lewandowskiego
Jarosława Łuczaka
Jarosława Zawadzkiego
Joanny Skworz
Józefa Petruka
Kari Pippo
Karola Siewińskiego
Klaudii Hewuszt
Krystyny Pytlik
Krystyny Tomaszewskiej
Lecha Majewskiego
Lilii Palowskiej
Macieja Skoraszewskiego
Małgorzaty Przybył
Marcina Singera
Marka Hamrola
Marka Wasilewskiego

Marii Bryschak
Marii Chojnackiej
Marii i Krzysztofa Wawrzyniaków
Marleny Grobeckiej
Marty Wieszczyńskiej-Chmielewskiej
Moniki Grochowskiej
Patricii Olynyk
Piotra Niemczyka
por. Szymona Andrzejewskiego
Renaty Sobczak-Jaskulskiej
Roberta Czerniawskiego
Ryszarda Kajzera
Ryszarda Olejniczaka
Stanisława A. Marcińca
Stanisława Wieczorka
Tadeusza Jeziorowskiego
Teresy Lembas
Wiesława Piotrowskiego
Wiesławy i Marka Kapelskich
Witolda Żylicza
Władysława Noska
Włodzimierza Stolzmann
Włodzimierza Macieja Stolzmann
Zofii Buchwald
Zofii Cegielskiej-Doerffer
Zofii Kurzawy
prof. Zbigniewa Jasiewicza
Pekka Loiri
Christiana Brändle.

Za dary dziękujemy również instytucjom:

Firmie Complet Furniture
Firmie Converse Polska
Firmie Levi's Polska
Firmie FONTARTE: Magdalena i Artur Frankowscy
Instytutowi Antropologii i Etnologii UAM
Muzeum Regionalnemu w Stalowej Woli
Narodowemu Bankowi Polskiemu
Teatrowi Powszechnemu w Łodzi
Towarzystwu Pamięci Powstania Wielkopolskiego.

W październiku 2021 r. mecenasem Muzeum Narodowego w Poznaniu została firma PKN ORLEN,
fot. Sonia Bober

Agencja V&P ufundowała stanowisko do fotografii okolicznościowych na wystawie „Vilhelm Hammershoi. Światło i cisza / Light and silence”, fot. Sonia Bober

FREKWENCJA

Rok 2021 rozpoczął się dla nas wszystkich pandemicznie. Poziom zachorowań był na tyle wysoki, że muzeum od początku roku nadal było zamknięte dla zwiedzających. Ekspozycje udostępnione zostały dopiero 5 lutego, po niemal 3-miesięcznej przerwie. Okres otwarcia w pierwszej połowie roku nie był długi. Po raz kolejny sale wystawowe pozostawały zamknięte od 20 marca do 4 maja. W sumie muzeum było zamknięte dla publiczności przez prawie 12 tygodni. Po otwarciu muzeum, ze względu na bezpieczeństwo sanitarne, została ograniczona liczba gości przebywających na terenie muzeum (była zależna od powierzchni danego oddziału). Przez kilka miesięcy nie można było prowadzić zajęć lekcyjnych i standardowej działalności edukacyjnej. Pandemia uniemożliwiła po raz kolejny organizację Nocy Muzeów – imprezy, która tradycyjnie gromadziła w naszych przestrzeniach dziesiątki tysięcy gości. Cieszące się dużą frekwencją Muzeum Historii Miasta Poznania nadal było nieczynne z powodu remontu.

Pomimo tych ograniczeń nasze ekspozycje odwiedziło ogółem **220 450 osób**. Udało się powiększyć frekwencję o niemal 80 000 zwiedzających.

W poszczególnych oddziałach frekwencja wyglądała następująco:

Galeria Malarstwa i Rzeźby	66 360
Muzeum Sztuk Użytkowych	41 047
Wielkopolskie Muzeum Wojskowe	10 203
Muzeum Instrumentów Muzycznych	7 274
Muzeum Etnograficzne	1 338
Muzeum Pałac w Rogalinie	51 243
Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie	8 829
Muzeum Zamek w Gołuchowie	34 156

Oprowadzanie po wystawie „Polska. Siła obrazu” w Galerii Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Poznaniu, fot. Sonia Bober

RAPORT
ROZNY

Słowo wstępne: Tomasz Łęcki

Teksty: Aleksandra Sobocińska oraz Anna Obłój; współpraca: Patryk Frankowski, Maria Gołąb, Katarzyna Grabowska, Andrzej Grabowski, Renata Jaskulska, Ewa Kostołowska, Agnieszka Kunicka-Goldfinger, Ewa Leszczyńska, Jarosław Łuczak, Joanna Minksztyl, Magdalena Mrugalska-Banaszak, Urszula Namiota, Agnieszka Orchowska, Paulina Vogt-Wawrzyniak

Projekt graficzny i przygotowanie do druku: Tomasz Niziołek

Redakcja: Magdalena Knapowska

Kierownictwo produkcji: Urszula Namiota

Fotografie: Bartosz Bajerski, Katarzyna Bartosiak, Sonia Bober, Marek Borawski (dzięki uprzejmości Kancelarii Prezydenta RP), Piotr Cieslak, Adam Cieślowski, Urszula Dąbrowska, Tobiasz Jankowiak, Przemysław Kopij, Grzegorz Machowiak, Joanna Margraf, Tymon Markowski (dzięki uprzejmości Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP), Paweł Napierała, Anna Obłój, Sławomir Obst, Paweł Oses, Piotr Owczarek, Marek Peda, Izabela Pietrzak, Katarzyna Sinoracka, Jadwiga Subczyńska, Katarzyna Trawińska; z archiwum MNP; ponadto: Sonia Bober (okładka, s. 5, 7), Grzegorz Machowiak (s. 2, 4), Paweł Oses (s. 120)

Druk: Zakład Poligraficzny Moś i Łuczak Sp.j., ul. Piwna 1, Poznań

© Copyright by Muzeum Narodowe w Poznaniu, 2022

ISBN 978-83-64080-98-2

Mecenas Muzeum Narodowego w Poznaniu

Muzeum Narodowe w Poznaniu

ISBN 978-83-64080-98-2